

ต้นทุนการผลิตและราคาประกันของการผลิตผ้าใยในประเทศไทย

นางสาว เรวดี ตั้งวงษ์เจริญ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัณฑิต

ภาควิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2526

ISBN 974-562-518-3

015204

COST AND GUARANTEED PRICE OF COTTON PRODUCTION IN THAILAND

MISS RAVADEE TANGVONGCHAROEN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Accountancy

Department of Accountancy

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

ISBN 974-562-518-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ต้นทุนการผลิตและราคาประกันของการผลิตฝ้ายในประเทศไทย
โดย นางสาว เรวดี ตั้งวงษ์เจริญ
ภาควิชา การบัญชี
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ม.ล. วรกัลยา วัฒนสินธุ์
 อาจารย์ ดร. ศำพล พัวพาณิชย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

สุประดิษฐ์ บุญนาค
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองคณบดีคณาจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

พรเพ็ญ
.....ประธานกรรมการ
(คณบดีคณาจารย์ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา)

อ.ล. วรกัลยา วัฒนสินธุ์
.....กรรมการ
(อาจารย์ ม.ล. วรกัลยา วัฒนสินธุ์)

ดร. ศำพล พัวพาณิชย์
.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ศำพล พัวพาณิชย์)

วรวรรณ ชัยอาญา
.....กรรมการ
(รองคณบดีคณาจารย์ วรวรรณ ชัยอาญา)

ประยูร เกดสังศรี
.....กรรมการ
(นาย ประยูร เกดสังศรี)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ต้นทุนการผลิตและราคาประกันของการผลิตฝ้ายในประเทศไทย
ชื่อผู้ผลิต	นางสาว เรวดี ตั้งวงษ์เจริญ
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ม.ล. วรกุลยา วัฒนสินธุ์ อาจารย์ ดร. ศักพล พัวพาณิชย์
ภาควิชา	การบัญชี
ปีการศึกษา	2525

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาต้นทุนการผลิต และราคาประกันของการผลิตฝ้ายในประเทศไทย การศึกษานี้แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การศึกษาต้นทุนการผลิต และราคาประกันของฝ้าย

ในการศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต ได้แบ่งขนาดเนื้อที่เพาะปลูกที่จะทำการศึกษา ออกเป็น 3 ขนาดคือ เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่ เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ และเนื้อที่เพาะปลูกขนาดมากกว่า 16 ไร่ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากการสำรวจข้อมูล โดยการออกแบบสอบถามเกษตรกร ผู้ปลูกฝ้ายในนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา สำหรับปีเพาะปลูก 2524/25 และวิเคราะห์ผลตอบแทนจากค่าขายที่เกษตรกรได้รับเมื่อใช้ราคาประกัน

ผลจากการศึกษาพบว่าเนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ มีต้นทุนการผลิตต่อไร่ต่ำสุดและผลผลิตต่อไร่สูงสุด เนื่องจากเป็นขนาดที่เหมาะสมกับการใช้ปัจจัยการผลิตให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เนื้อที่เพาะปลูกขนาดมากกว่า 16 ไร่ มีต้นทุนการผลิตและผลผลิตต่อไร่อยู่ในระดับกลาง ส่วนเนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่ มีต้นทุนการผลิตต่อไร่สูงสุดและผลผลิตต่อไร่ต่ำสุด เพราะเกษตรกรใช้ปัจจัยการผลิตอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เมื่อวิเคราะห์ถึงผลตอบแทนจากการผลิต โดยใช้ราคาประกันที่รับซื้อจากเกษตรกร ปรากฏว่าเนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ ได้รับผลตอบแทนสูงสุด รองลงมาคือเนื้อที่เพาะปลูกขนาดมากกว่า 16 ไร่ ส่วนเนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่ ได้รับผลตอบแทนต่ำสุด ในการศึกษาปัญหาสำคัญที่พบคือ ปัญหาในการใช้ยาปราบศัตรูฝ้าย เกษตรกรต้องใช้ยาปราบศัตรูฝ้ายเป็นจำนวนมากซึ่งมีราคาแพง ตลอดจนการพ่นยาปราบศัตรูฝ้ายไม่ถูกวิธี ส่วนปัญหาด้านการตลาด

และราคาประกันนั้น พบว่าต้นทุนการผลิตฝ้ายในขนาดเนื้อที่ 1-8 ไร่ ที่เกษตรกรปลูกกันมากยังสูงกว่าราคาประกันของรัฐ การพิจารณาคุณภาพฝ้าย เพื่อการกำหนดราคาของเจ้าหน้าที่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรยังไม่มีหลักเกณฑ์ในการชี้ขาดที่เหมาะสม

ผลที่ได้จากการศึกษาข้างต้นนี้ อาจจะสามารถใช้เป็นแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาการใช้ยาปราบศัตรูฝ้ายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การเพิ่มผลผลิตต่อไร่และลดต้นทุนการผลิต ส่วนด้านการตลาดเมื่อคำนึงถึงเกษตรกรส่วนใหญ่ที่เพาะปลูกฝ้ายในขนาดเล็ก รัฐบาลควรกำหนดราคาประกันของฝ้ายให้สูงขึ้น จัดอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความชำนาญในการแบ่งชั้นคุณภาพฝ้าย ส่วนด้านแหล่งเงินทุน รัฐบาลควรให้ความช่วยเหลือโดยการปล่อยเงินกู้ให้มากขึ้นในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ซึ่งแนวทางเหล่านี้ จะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการผลิตฝ้ายและเป็นการจูงใจเกษตรกรให้สนใจปลูกฝ้าย เพื่อให้ผลผลิตฝ้ายภายในประเทศเพิ่มขึ้น

สถาบันวิทย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Cost and Guaranteed price of cotton production in
 Thailand

Name Miss Ravadee Tangvongcharoen

Thesis Advisor M.L. Vorakalaya Vadhanasindhu
 DR. Kumpol Puapanichya

Department Accountancy

Academic Year 1982

ABSTRACT

This thesis has as its aims to study the cost and guaranteed price of cotton production in Thailand.

The study of the cost of production was done in 3 sizes of plantation, namely, a plot of 1-8 rai, 9-16 rai and over 16 rai. The data in the thesis were obtained from interviewing farmers who cultivate cotton seeds in Lamtakong Land Settlement, Nakornratchasima, for the crop year 1981/82

The results of the study revealed that the cost of production for the plantation of 9-16 rai was the lowest while its yield obtained per rai was the highest. This result may be due to the appropriate size where the highest efficiency in overseeing the plantation could be obtained. The cost of plantation of over 16 rai was lower than that of the plantation of 1-8 rai while its yield was also greater. The reason may be due to the insufficient knowledge of the farmers of 1-8 rai in taking care of their plantation as well as their inefficient use of insecticides.

Taking guaranteed price into consideration, it was found that the plantation of 9-16 rai obtained the highest rate of return on investment, while that of over 16 rai came second and that of 1-8 rai the lowest.

Problems encountered by farmers in cotton cultivation as revealed by the study are as follow:-

1. The high cost of insecticides which affects the cost of plantation since quite a quantity of insecticides has to be used.
2. Inadequate knowledge of the farmers on the use of insecticides which leads to unnecessarily high cost of cultivation.
3. The guaranteed price fixed by the Marketing Organization for Farmers is still lower than the cost of cultivation of small-sized plantations.
4. Insufficient number of officials of the Marketing Organization for Farmers with adequate knowledge on the quality of different grades of cotton.

Remedies to the above-mentioned problems can be done in the following manners:-

- Government agencies concerned should propagate proper technical knowledge to farmers in the use of insecticides, soil preparation etc. More research should be done to improve the techniques of cotton cultivation. Officials from the Marketing Organization for Farmers should all receive proper training to enable them to classify the grades of cotton correctly, while the guaranteed price should take into consideration the cost of plantation of small-scale farmers. Loans with low interest rate should be more available to farmers.

With such kind of assistance and encouragement, farmers might become more interested in cotton cultivation which should help earning more foreign currency for the country through the exporting of the product.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้เพราะได้รับความกรุณาจากอาจารย์ ม.ล. วรภัลยา วัฒนสินธุ์ และ ดร. ศำพล พัวพาณิชย์ ที่กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยให้คำแนะนำ ปรึกษา ช่วยเหลือ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ โดยตลอดมา ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่านทั้งสองไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย และขอกราบขอบพระคุณ คำสตราจารย์ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ ออยุธยา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองคำสตราจารย์ วรวรรณ ชัยอาญา และคุณประยูร เถลิงศิริ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์นี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ผู้เขียนได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากเจ้าหน้าที่ ฝ่ายเศรษฐกิจการผลิตพืช สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สภาคณบดีสหกรณ์สิ่งทอไทย ซึ่งใคร่ขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

นอกจากนี้ขอขอบคุณคุณ จ.เร ธรรมบำรุง หัวหน้าโครงการพัฒนาเกษตรกรไทยเยอรมัน นิคมสร้างตนเองลำตะคอง รวมทั้งทุกท่านที่ได้กล่าวนามในที่นี้ ซึ่งได้ช่วยเหลือผู้เขียนมาโดยตลอด ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยความมุ่งหมาย

เรวดี ตั้งวงษ์เจริญ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ-ภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อ-ภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ญ
รายการตารางประกอบ.....	ฉ
รายการภาพประกอบ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
- ความ เป็นมาของปัญหา.....	1
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
- ขอบเขตของการศึกษา.....	2
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
บทที่ 2 การผลิตฝ้ายในประเทศไทย.....	5
- เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิต.....	5
- แหล่งปลูกฝ้ายที่สำคัญ.....	6
- สภาพดินฟ้าอากาศที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก.....	10
- ชนิดของฝ้ายและลักษณะต่าง ๆ ของพันธุ์ฝ้าย.....	12
- วิธีการเพาะปลูก.....	18
- แมลงศัตรูฝ้าย.....	20
- การเก็บเกี่ยว.....	26
บทที่ 3 ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนของผู้ผลิต.....	29
- สภาพพื้นที่และลักษณะทั่วไปของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง.....	29
- การศึกษาต้นทุนการผลิตฝ้าย.....	36
- ต้นทุนการผลิตฝ้ายในประเทศไทย.....	36

	หน้า
- การวิเคราะห์รายได้และรายจ่าย.....	63
- ผลตอบแทนจากการผลิตฝ้าย.....	72
บทที่ 4 ราคาประกันของฝ้าย.....	76
- การจัดตั้งองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร.....	76
- วัตถุประสงค์การใช้ราคาประกันฝ้ายขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกร.....	76
- หลักเกณฑ์ในการกำหนดราคาประกัน.....	77
- มาตรฐานดอกฝ้าย.....	81
- ราคาฝ้ายที่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรกำหนดรับซื้อในปีต่าง ๆ.....	84
บทที่ 5 สรุป ปัญหาและข้อเสนอแนะ.....	90
- สรุปผลจากการศึกษา.....	90
- ปัญหาและข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม.....	96
ภาคผนวก ก.....	98
ภาคผนวก ข.....	110
ประวัติผู้เขียน.....	113

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงเนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตฝ้ายของประเทศไทย พ.ศ. 2520 / 21 ถึง 2524/25	6
2.2 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของฝ้าย ปี 2524/25	7
2.3 แสดงแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญ เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตฝ้ายปีการเพาะปลูก 2524/25	8
2.4 แสดงการพินัยป้องกันตามอายุของฝ้าย.....	25
3.1 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง ระหว่างปี 2522-2525.....	32
3.2 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิตต่อไร่ และมูลค่าของพืชไร่ ปีเพาะปลูก 2524/25 ในนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา	33
3.3 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิตต่อไร่และมูลค่าของไม้ผลยืนต้น ในนิคมสร้างตนเองลำตะคอง ปีเพาะปลูก 2525.....	34
3.4 ต้นทุนการผลิตฝ้ายเฉลี่ยต่อไร่ ของเนื้อที่เพาะปลูก 1-8 ไร่ ปีเพาะปลูก 2524/25 ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา	39
3.4.1 การใช้แรงงานในการผลิตฝ้าย ของเนื้อที่เพาะปลูก 1-8 ไร่ ปีเพาะปลูก 2524/25 ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา.....	40
3.5 ต้นทุนการผลิตฝ้ายเฉลี่ยต่อไร่ ของเนื้อที่เพาะปลูก 9-16 ไร่ ปีเพาะปลูก 2524/25 ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา	45
3.5.1 การใช้แรงงานในการผลิตฝ้าย ของเนื้อที่เพาะปลูก 9-16 ไร่ ปีเพาะปลูก 2524/25 ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา	46
3.6 ต้นทุนการผลิตฝ้ายเฉลี่ยต่อไร่ ของเนื้อที่เพาะปลูกมากกว่า 16 ไร่ ปีเพาะปลูก 2524/25 ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา.....	50

ตารางที่

หน้า

3.6.1	การใช้แรงงานในการผลิตฝ้าย ของเนื้อที่เพาะปลูกมากกว่า 16 ไร่ ปีการเพาะปลูก 2524/25 ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา.....	51
3.7	ต้นทุนการผลิตฝ้ายเฉลี่ยต่อไร่ ของเนื้อที่เพาะปลูกทุกขนาด ปีเพาะปลูก 2524/25 ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา.....	55
3.7.1	การใช้แรงงานในการผลิตฝ้าย ปีเพาะปลูก 2524/25 ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา.....	56
3.8	เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตฝ้ายเฉลี่ยต่อไร่ ของเนื้อที่เพาะปลูกทุกขนาด ปีเพาะปลูก 2524/25 ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา.....	59
3.9	เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตของฝ้ายเฉลี่ยต่อไร่ ปีเพาะปลูก 2524/25 ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา.....	62
3.10	รายได้ รายจ่ายจากการผลิตฝ้าย เมื่อผลผลิตเป็นฝ้ายชั้นหนึ่ง ปีเพาะปลูก 2524/25 นิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา.....	64
3.11	รายได้ รายจ่ายจากการผลิตฝ้าย เมื่อผลผลิตเป็นฝ้ายชั้นสอง ปีเพาะปลูก 2524/25 นิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา.....	67
3.12	รายได้ รายจ่ายจากการผลิตฝ้าย เมื่อผลผลิตเป็นฝ้ายชั้นสาม ปีเพาะปลูก 2524/25 นิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา.....	68
3.13	การเปรียบเทียบรายได้ รายจ่ายจากการผลิตฝ้าย ปีเพาะปลูก 2524/25 นิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา.....	70

ตารางที่

หน้า

3.14	ผลตอบแทนจากการผลิตฝ้าย เมื่อราคาขายเป็น 3 กรณี ปีเพาะปลูก 2524/25 จังหวัดนครราชสีมา.....	73
3.15	เปรียบเทียบผลตอบแทนจากการผลิตฝ้าย ปีเพาะปลูก 2524/25. จังหวัดนครราชสีมา.....	75
4.1	ความยาวและความสะอาดของใยฝ้าย.....	82
4.2	ราคาประกันของฝ้าย ปีเพาะปลูก 2517/18 - 2524/25 ของ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร.....	85
4.3	แหล่งรับซื้อ น้ำหนัก และมูลค่าของฝ้ายปี 2517/18 - 2520/21 และปี 2521/22 ขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกร.....	86
4.4	ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ปีเพาะปลูก 2524/25 ของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์.....	89

รายการภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1. แสดงเนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิตและผลได้ต่อไร่ของฝ้าย ปีการเพาะปลูก 2514/15 - 2523/24.....	9
2. แสดงลักษณะต้นฝ้ายพันธุ์ "ตากฟ้า 1".....	16
3. แสดงลักษณะต้นฝ้ายพันธุ์ "ศรีสำโรง 2".....	17
4. แสดงรูปแมลงศัตรูฝ้าย.....	22
5. ดอกฝ้ายกำลังแตกบูย.....	28
6. แผนที่แสดงนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา.....	30
7. วิธีการตลาดฝ้าย.....	80
8. คุณภาพ และมาตรฐานของใยฝ้าย.....	84

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ฝ้ายเป็นพืชสำคัญทางเศรษฐกิจอย่างหนึ่งของประเทศ ที่จัดว่าเป็นพืช เส้นใยที่ให้ประโยชน์มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับพืชเส้นใยชนิดอื่น เส้นใยของฝ้ายเป็นวัตถุดิบที่สำคัญสำหรับใช้ผลิตเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ประการที่สำคัญในการดำรงชีวิต ส่วนเมล็ดฝ้ายสามารถนำไปสกัดเพื่อเอาน้ำมัน ไข่เป็นอาหารและของใช้อื่น ๆ นอกจากนี้แล้วกากเมล็ดยังสามารถนำไปใช้เป็นอาหารสัตว์ จนกระทั่งเปลือกเมล็ดฝ้าย (Seed Coat) นั้นก็ยังมีประโยชน์โดยทางต่างประเทศจะนำไปรวมทำอาหารสัตว์ (Filler) ในประเทศไทยยังได้ใช้ประโยชน์จากเมล็ดฝ้าย (Seed Coat) โดยการนำไปทำเชื้อเห็ดและเพาะเห็ด สำหรับประเทศไทยหากพิจารณาถึงสภาพแวดล้อม และความเหมาะสมจะสามารถปลูกฝ้ายได้เป็นอย่างดี การปลูกฝ้ายของประเทศไทยกระจายกันไปแทบทุกภาคของประเทศไทยเพราะฝ้ายเป็นพืชที่ขึ้นได้ในดินเกือบทุกชนิด แต่ผลผลิตของฝ้ายก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการที่จะใช้ภายในประเทศ จึงจำเป็นต้องสั่งซื้อฝ้ายจากต่างประเทศเข้ามาใช้ ปัญหาที่ไม่สามารถผลิตฝ้ายให้พอกับความต้องการนั้นเนื่องจากฝ้ายเป็นพืชที่ต้องลงทุนในการเพาะปลูกมากกว่าพืชชนิดอื่น โดยเฉพาะฝ้ายเป็นพืชที่มีโรคและแมลงศัตรูรบกวนมาก นับเป็นอุปสรรคสำคัญของเกษตรกรผู้ปลูกฝ้าย ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อยาปราบศัตรูฝ้ายสูง และฝ้ายต้องใช้เวลาในการดูแลรักษามากตั้งแต่ต้นอ่อนจนถึงการเก็บฝ้ายออกจำหน่าย ตลอดจนราคายังไม่เป็นสิ่งสูงใจ เกษตรกรเพียงพอเพราะราคาฝ้ายยังไม่มีที่แน่นอนขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้รับความต้องการของตลาด ถ้าปีใดผลผลิตสูงแต่ความต้องการของตลาดน้อย ราคาฝ้ายก็จะตกต่ำ ในทางตรงกันข้ามถ้าความต้องการของตลาดมีมาก แต่ผลผลิตต่ำ ฝ้ายก็จะมีราคาสูง เพราะฉะนั้นเกษตรกรจึงไม่มีความมั่นใจในระดับราคาของฝ้าย ดังนั้นเกษตรกรที่ลงทุนในการเพาะปลูกฝ้ายต้องคำนึงถึงต้นทุนว่าเมื่อลงทุนแล้วผลตอบแทนคุ้มทุนหรือไม่ เพราะฉะนั้นการศึกษาต้นทุนการผลิตและราคาประกันของการผลิตฝ้ายในประเทศไทย แลดูให้เห็นถึงการลงทุนในการปลูกฝ้ายของเกษตรกรกับผลตอบแทนที่ได้รับ โดยเปรียบเทียบราคาที่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร

รับซื้อ เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกษตรกรสนใจการปลูกฝ้ายเพิ่มขึ้น และเป็นข้อมูลให้ทางหน่วยราชการได้มุ่งส่งเสริมให้เกษตรกรขยายการผลิตให้มากขึ้น เพื่อให้ได้ฝ้ายเพียงพอกับความต้องการใช้ภายในประเทศ และสามารถเป็นสินค้าส่งออกในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตฝ้าย ปัญหาหรืออุปสรรคที่สำคัญที่มีต่อการผลิตฝ้ายในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาต้นทุนการผลิตฝ้าย เมื่อเปรียบเทียบกับราคาที่รัฐบาลประกัน
3. เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมการผลิตฝ้าย ให้เพียงพอกับความความต้องการต่อไปในอนาคต

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาต้นทุนการผลิตและราคาประกันของการผลิตฝ้ายในประเทศไทยเป็นการศึกษาข้อมูลตั้งแต่เกษตรกรเตรียมดินในการเพาะปลูก การดูแลรักษาต้นฝ้าย จนกระทั่งการเก็บฝ้าย เพื่อที่จะส่งออกจำหน่าย ตลอดจนการศึกษาถึงผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับจากการจำหน่ายกับต้นทุนผลิต ในการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกสถานที่ทำการศึกษาคณะนิคมสร้างตนเองลำตะคอง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพในการเพาะปลูกพืชไร่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพาะปลูกฝ้ายคิดตามเนื้อที่เพาะปลูกแล้วค่อนข้างมากเทียบกับพืชไร่ชนิดอื่น ๆ เช่นถั่วเขียว โดยอาศัยข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) จากเกษตรกร และอาศัยข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากหน่วยงานของรัฐบาล และเอกชนที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลในปีเพาะปลูก 2524/25

บทที่ 1 จะศึกษาถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการศึกษา ขอบเขตของการศึกษา ตลอดจนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

บทที่ 2 จะศึกษาเกี่ยวกับการผลิตฝ้ายในประเทศไทย เนื้อที่เพาะปลูก ชนิดของพันธุ์ฝ้าย สภาพดินฟ้าอากาศที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก ตลอดจนวิธีการเพาะปลูก

บทที่ 3 จะเป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านต้นทุนการผลิต ตั้งแต่การเตรียมดิน การเพาะปลูก การดูแลรักษา ตลอดจนการเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยจะรวบรวมข้อมูลจากการเพาะปลูกฝ้ายที่จังหวัดนครราชสีมา เปรียบเทียบผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับจากราคาประกันขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกร

บทที่ 4 จะเป็นการศึกษาราคาประกันของฝ้าย วัตถุประสงค์ในการประกันราคาขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกร และหลักการใช้ราคาประกัน

บทที่ 5 เป็นการสรุป ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตฝ้ายให้ได้คุณภาพดี และได้ผลผลิตสูงแก่เกษตรกร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การศึกษาต้นทุนการผลิตและราคาประกันของการผลิตฝ้ายในประเทศไทยนั้นจะทำให้ทราบถึงต้นทุนการผลิต และผลตอบแทนจากการเพาะปลูกฝ้ายที่เกษตรกรได้รับตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเพาะปลูก ซึ่งจะได้นำมาหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ หากการวิจัยนี้ได้รับความสนใจจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตฝ้ายแล้ว ผลที่ได้จากการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นข้อมูลส่วนหนึ่ง เพื่อประกอบการกำหนดและวางแผนส่งเสริมการผลิตฝ้ายแก่เกษตรกรให้มีผลผลิตภายในประเทศเพิ่มขึ้น และเป็นการจูงใจให้เกษตรกรสนใจในการปลูกฝ้าย นอกจากนี้แล้วบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลที่ให้ความสนใจในเรื่องของการปลูกฝ้ายยังสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไปด้วย

วิธีการศึกษา

1. ศึกษาจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการปลูกฝ้าย รวมทั้งเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาจากการสำรวจข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ โดยการออกแบบสอบถาม¹ เพื่อสัมภาษณ์เกษตรกรที่ปลูกฝ้าย และบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝ้ายในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา การสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกฝ้ายได้แยกตามขนาดเนื้อที่เพาะปลูก
3. ทำการวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถามเกษตรกร โดยแยกการวิเคราะห์ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต เพื่อให้ทราบต้นทุนการผลิตต่อไร่ ผลผลิตต่อไร่ และต้นทุนต่อกิโลกรัม

¹ คู่มือการวิจัย ก

3.2 การวิเคราะห์รายได้และรายจ่าย เป็นการวิเคราะห์ถึงกำไรสุทธิ
เกษตรกรได้รับ รายได้สุทธิที่เป็นตัวเงิน

3.3 การวิเคราะห์ผลตอบแทนของเกษตรกร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

การผลิตฝ้ายในประเทศไทย

เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิต

เนื้อที่เพาะปลูกฝ้ายของไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521/22 เป็นต้นมามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น กล่าวคือ เนื้อที่ปลูกฝ้ายในปี พ.ศ. 2521/22 มี 428,514 ไร่ เพิ่มขึ้นเป็น 750,424 ไร่ ในปี พ.ศ. 2522/23 และเพิ่มขึ้นเป็น 948,656 ไร่ ในปี พ.ศ. 2523/24 สำหรับในปี พ.ศ. 2524/25 เนื้อที่ปลูกฝ้ายทั้งหมดมี 966,698 ไร่ เทียบกับปี พ.ศ. 2523/24 แล้ว เนื้อที่ปลูกฝ้ายเพิ่มขึ้น 18,042 ไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.90 (ตารางที่ 2.1) สาเหตุที่เกษตรกรเพิ่มเนื้อที่เพาะปลูกฝ้ายขึ้นเนื่องจาก ในปีเพาะปลูก 2523/24 เกษตรกรขายฝ้ายได้ราคาดี คือกิโลกรัมละ 12 ถึง 15¹ บาท ทำให้เกษตรกรหันมาปลูกฝ้ายกันมากขึ้น เพราะได้รายได้สูงกว่าการปลูกพืชชนิดอื่น ๆ และประกอบกับรัฐบาลได้เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมการปลูกฝ้าย

สำหรับผลผลิตฝ้ายในปีเพาะปลูก 2524/25 ทั้งประเทศมี 175,733 ตัน เมื่อเปรียบเทียบกับปีเพาะปลูก 2523/24 ซึ่งได้ผลผลิต 192,570 ตัน ปรากฏว่าผลผลิตลดลง 16,837 ตัน หรือลดลงร้อยละ 8.74 สาเหตุที่ทำให้ผลผลิตทั้งหมดลดลงในขณะที่เนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตต่อไร่เฉลี่ยทั้งประเทศในปีเพาะปลูก 2524/25 ลดลงมาก เมื่อเปรียบเทียบกับผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ในปีเพาะปลูก 2523/24 คือลดลงจาก 203 กิโลกรัมต่อไร่ ในปีเพาะปลูก 2523/24 เหลือ 182 กิโลกรัมต่อไร่ ในปีเพาะปลูก 2524/25 ลดลง 21 กิโลกรัม สาเหตุที่ทำให้ผลผลิตต่อไร่ลดลง เนื่องจากในแหล่งผลิตฝ้ายแหล่งใหญ่ ซึ่งได้แก่จังหวัดเลยและสพบุรี ได้รับความเสียหายจากฝนตกชุกในช่วงเก็บเกี่ยว ผลผลิตต่อไร่ของจังหวัดเลยลดลงร้อยละ 35 กิโลกรัม กล่าวคือในปีเพาะปลูก 2523/24 ได้ผลผลิตต่อไร่ 258 กิโลกรัม

¹ ศูนย์สถิติการเกษตร รายงานผลการสำรวจฝ้าย ปีเพาะปลูก 2524/25 เอกสารสถิติการเกษตรที่ 162 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร .

ส่วนปีเพาะปลูก 2524/25 ผลผลิตลดลงเหลือ 223 กิโลกรัม สำหรับจังหวัดลพบุรีผลผลิตต่อไร่ลดลง 22 กิโลกรัม คือในปีเพาะปลูก 2523/24 ได้ผลผลิตต่อไร่ 236 กิโลกรัม ลดลงเหลือ 214 กิโลกรัม ในปีเพาะปลูก 2524/25

ตารางที่ 2.1 แสดงเนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตฝ้ายของประเทศไทย พ.ศ. 2520/21 ถึง 2524/25

พ.ศ.	เนื้อที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (ก.ก./ไร่)
2520/21	527,784	90,760	172
2521/22	428,514	74,418	174
2522/23	750,424	142,709	190
2523/24	948,656	192,570	203
2524/25	966,698	175,733	182

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แหล่งปลูกฝ้ายที่สำคัญ

ในประเทศไทยนั้นมีการกระจายการปลูกฝ้ายอยู่แทบทุกภาคของประเทศ ทั้งนี้เพราะฝ้ายเป็นพืชที่ขึ้นได้ดีในดินเกือบทุกชนิด ตลอดจนสภาพดินฟ้าอากาศของประเทศเหมาะสม แหล่งปลูกฝ้ายที่สำคัญอยู่ทางภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะบริเวณทางภาคเหนือมีเนื้อที่ในการเพาะปลูกปี 2524/25 397,278 ไร่ คิดเป็นเนื้อที่เพาะปลูกร้อยละ 41.10 ของเนื้อที่ในการเพาะปลูกทั้งประเทศ ส่วนภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีเนื้อที่การเพาะปลูกปี 2524/25 363,998 ไร่ และ 205,422 ไร่ตามลำดับ (ตารางที่ 2.2)

สำหรับจังหวัดที่เป็นแหล่งปลูกฝ้ายที่สำคัญ คือจังหวัดเลย เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ ลพบุรี ปราจีนบุรี อุทัยชัย เพชรบุรี นครราชสีมา กาญจนบุรี และจันทบุรี รวมเนื้อที่

ปลูกฝ้ายได้ 772,243 ไร่ หรือร้อยละ 79.88 ของเนื้อที่ปลูกทั้งประเทศในปีการเพาะปลูก 2524/25 โดยเฉพาะจังหวัดเลยมีเนื้อที่เพาะปลูกเป็นอันดับหนึ่ง กล่าวคือมีเนื้อที่เพาะปลูก 129,404 ไร่ ส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ นครสวรรค์ มีเนื้อที่เพาะปลูกรองลงมาตามลำดับ (ตารางที่ 2.3)

ตารางที่ 2.2 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของฝ้าย ปี 2524/25

ภาค	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ก.ก)
เหนือ	397,278	70,273	177
ตะวันออกเฉียงเหนือ	205,422	42,963	209
กลาง	363,998	62,497	172
ใต้	-	-	-
รวมทั้งประเทศ	966,698	175,733	182

ที่มา: สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปีการเพาะปลูก 2524/25

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

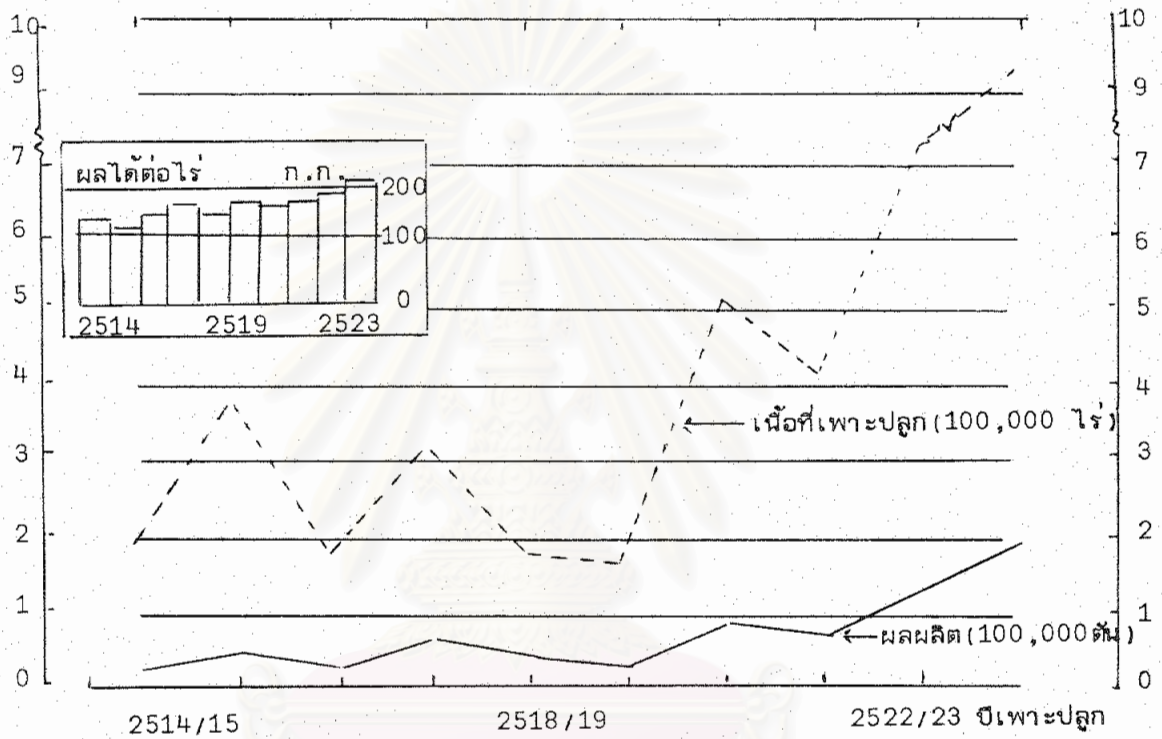
ตารางที่ 2.3 แสดงแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญ เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตฝ้ายปีการ
เพาะปลูก 2524/25

จังหวัด	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
เลย	129,404	28,857
เพชรบูรณ์	115,107	16,345
นครสวรรค์	107,967	22,241
ลพบุรี	105,739	22,628
ปราจีนบุรี	84,179	11,027
สุโขทัย	66,169	14,888
เพชรบุรี	48,055	5,190
นครราชสีมา	47,206	9,866
กาญจนบุรี	35,064	7,314
จันทบุรี	33,353	4,603
รวม	772,243	142,959
รวมทั้งประเทศ	966,698	175,733

ที่มา: สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2524/25

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 1 แสดงเนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิตและผลได้ต่อไร่ของฝ้าย
ปีการเพาะปลูก 2514/15-2523/24

ที่มา: สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปีการเพาะปลูก 2514/15-2523/24

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สถาบันวิจัยและบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สภาพดินฟ้าอากาศที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก

ลักษณะดิน

ฝ้ายเป็นพืชที่ขึ้นได้ดีในดินแทบทุกชนิด พื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกฝ้ายควรจะเป็นที่ตอนที่มีการระบายน้ำได้ดี น้ำไม่ขัง เมื่อมีฝนตกหนักติดต่อกันหลายวัน น้ำก็ต้องระบายออกได้ ที่ดินในสภาพที่ว่ามีจึงต้องเป็นดินที่มีดินล่างระบายน้ำได้ดีและรวดเร็วหรือไม่ที่ดินนั้นจะต้องเป็นลาดเนิน ถ้าที่ดินเป็นดินเหนียว การระบายน้ำไม่ดีก็ต้องยกร่องก่อนปลูก การที่ต้องเน้นหนักในเรื่องนี้เพราะในประเทศไทยนั้นระยะการปลูกฝ้ายอยู่ในระหว่างเดือนกรกฎาคมไปจนถึงสิ้นฤดูฝน ดินในแหล่งปลูกฝ้ายต่าง ๆ โดยปกติมีระดับความเป็นกรดจนกระทั่งถึงดินที่เป็นด่างอ่อน ๆ คือมี PH¹ อยู่ระหว่างช่วง 5.2 ถึง 8.0 ส่วนความอุดมสมบูรณ์ของดินไม่ค่อยมีความสำคัญมากนัก เพราะปกติแล้วฝ้ายขึ้นได้ดีในดินเกือบทุกชนิด ไม่ว่าจะดินร่วน ดินเหนียวหรือดินทราย ในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางฝ้ายก็เจริญเติบโตได้ดี สำหรับดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เช่นดินทรายจัด การปลูกฝ้ายจะต้องใส่ปุ๋ยและมีการบำรุงรักษาอย่างดี ส่วนดินที่มีความอุดมสมบูรณ์สูง เช่น ดินป่าเปิดใหม่ การปลูกฝ้ายจะต้องปลูกโดยใช้ระยะห่างกว่าปกติ เพราะต้นฝ้ายจะสูงใหญ่ทำให้ยากแก่การดูแล เช่น การฉีดยาและการเก็บเกี่ยว

ลักษณะอุณหภูมิและน้ำฝน

เนื่องจากประเทศไทยอยู่ในบริเวณระหว่างเส้นรุ้งที่ 37 องศาเหนือและ 32 องศาใต้ และระหว่างเส้นแวงที่ 43 องศาเหนือและ 33 องศาใต้ ทำให้การปลูกฝ้ายของประเทศไทยมีอุปสรรคและปัญหาในเรื่องอุณหภูมิและน้ำฝนน้อย

อุณหภูมิของอากาศเป็นสิ่งที่กำหนดความเจริญเติบโตของต้นฝ้าย และระยะเวลาของอุณหภูมิที่เหมาะสมนั้นต้องยาวนานพอเพียง ในขณะที่ต้นฝ้ายกำลังเจริญเติบโต ประกอบกับต้องมีแสงแดดเพียงพอด้วย ฝ้ายเป็นพืชที่มีอายุประมาณ 5-6 เดือน ในระยะการงอกของเมล็ดควรมีอุณหภูมิระหว่าง 18-30 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีไม่ต่ำกว่า 14 องศาเซลเซียส หรือประมาณ 60 องศาฟาเรนไฮต์

¹PH เป็นหน่วยของระดับความเป็นกรดเป็นด่าง โดยกรดจะมีระดับ PH 1-7 และด่างจะมีระดับ PH 7-14.

แสงแดด

เป็นปัจจัยสำคัญของการเจริญเติบโตของฝ้าย โดยเฉพาะในระยะฝ้ายต้นเล็กจนถึงระยะดอกฝ้ายบาน ถ้าแสงแดดไม่เพียงพอจะทำให้ลุ่มอฝ้ายไม่แก่ ฉะนั้นที่ ๆ จะปลูกฝ้ายได้จะต้องมีแสงแดดดี ประมาณ 60-70 เปอร์เซ็นต์ และมีความเข้มของแสงประมาณ 10,000 ฟุต-นาที่ขึ้นไป จึงจะทำให้ฝ้ายเจริญเติบโตได้ดี

น้ำฝน

เป็นปัจจัยที่สำคัญมากในระยะที่ฝ้ายกำลังเจริญเติบโต แม้ว่าฝ้ายจะเป็นพืชที่ทนความแห้งแล้งได้ดีก็ตาม แต่การกระจายของฝนมีความสำคัญกับผลผลิตของฝ้าย ถ้าฝนตกตอนกลางวันและมีแสงแดดจัดในตอนกลางวันเป็นสิ่งที่ดีมาก เมื่อถึงระยะฝ้ายแก่จะต้องไม่มีฝนเลยหากในระยะที่ลุ่มอฝ้ายเริ่มแตกนั้นมีฝนตกลงมาจะทำให้ลุ่มอฝ้ายเน่า และถ้าฝ้ายแตกปุ๋ยแล้วก็จะทำให้ร่วงหล่น หรือมีราดำ ปุ๋ยฝ้ายลึกลับปรก คุณภาพของปุ๋ยฝ้ายจะลดลง ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการปลูกฝ้ายมาก ด้วยเหตุนี้แหล่งปลูกฝ้ายของประเทศไทยจึงอยู่บริเวณภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนภาคใต้ของไทยที่มีฝนตกตลอดปีจึงมีการปลูกฝ้ายน้อยมาก ปริมาณน้ำฝนที่เหมาะสมต่อการปลูกฝ้ายจะต้องไม่ต่ำกว่า 20 นิ้วต่อปี หรือประมาณ 500 มิลลิเมตรต่อปี แต่ถ้าฝนตกมากถึง 60-75 นิ้วต่อปี หรือประมาณ 1,500-1,875 มิลลิเมตรต่อปี ฝ้ายก็ยังสามารถขึ้นได้ดี ถ้าหากว่ามีการกระจายของน้ำฝนเหมาะสม สำหรับลมถ้าไม่แรงเกินไป ก็ไม่ทำความเสียหายให้แก่ฝ้าย แต่ถ้ามีลมแรงจัดในระยะที่ต้นฝ้ายกำลังแตกปุ๋ย ก็จะทำให้ลุ่มอฝ้ายร่วงหล่นเสียหายได้

ฤดูปลูก

แม้ว่าลักษณะดินฟ้าอากาศของประเทศไทยจะเหมาะสมสำหรับการปลูกฝ้าย แต่ฤดูเพาะปลูกฝ้ายถูกจำกัด อันเนื่องมาจากลักษณะดินฟ้าอากาศ โดยเกษตรกรผู้ปลูกฝ้ายจะต้องปลูกฝ้ายให้ฝ้ายแก่ลุ่มอแตกในฤดูแล้ง ซึ่งอายุฝ้ายตั้งแต่ปลูกไปจนเริ่มเก็บเกี่ยวได้ประมาณ 120 วัน ถ้าปลูกฝ้ายต้นฤดูหรือเร็วเกินไป ลุ่มอฝ้ายที่เริ่มแตกจะถูกฝนทำให้ลุ่มอเน่า เสียหาย และปุ๋ยฝ้ายลึกลับปรก แต่ถ้าปลูกช้าหรือล่าช้าเกินไปฝ้ายจะได้รับน้ำฝนน้อย ทำให้ฝ้ายเจริญเติบโตไม่เต็มที่ และให้ผลผลิตต่ำ ถ้าปลูกฝ้ายล่าช้ากว่ากำหนด ควรปลูกโดยใช้ระยะที่กว้างปกติ จะทำให้ผลผลิตสูงขึ้นได้ ดังนั้นระยะเวลาปลูกฝ้ายที่เหมาะสม ปรากฏว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ควรปลูกฝ้ายตั้งแต่ ปลายเดือนมิถุนายนถึงต้นเดือนกรกฎาคม ภาคกลางและภาคกลางตอนเหนือ เช่น จังหวัดสุโขทัย กำแพงเพชร นครสวรรค์ ควรปลูกฝ้ายในเดือนกรกฎาคม ส่วนภาคกลางตอนใต้ เช่น จังหวัดเพชรบุรี สุพรรณบุรีและกาญจนบุรี ควรปลูกฝ้ายระหว่างปลายเดือนกรกฎาคมถึงต้นเดือนสิงหาคม การปลูกฝ้ายในระหว่างเดือนมิถุนายนถึงต้นเดือนสิงหาคมนี้จะช่วยให้ต้นฝ้ายได้รับน้ำฝน ในปริมาณที่เพียงพอสำหรับการเจริญเติบโตเป็นเวลาประมาณ 3 เดือน คือเดือนสิงหาคม กันยายนและเดือนตุลาคม ส้มฝ้ายจะเริ่มแตกปุยประมาณเดือนพฤศจิกายน และธันวาคม ซึ่งเป็นระยะที่ฝนตกน้อยหรือไม่มีฝนเลย เกษตรกรจะสามารถเก็บฝ้ายได้ประมาณเดือนพฤศจิกายนจนถึงเดือนกุมภาพันธ์

ชนิดของฝ้ายและลักษณะต่าง ๆ ของพันธุ์ฝ้าย

1. ฝ้ายพันธุ์ เดลต้าไพน์ลุ่มทิลฟ์ (Deltapine Smooth Leaf)

ฝ้ายพันธุ์เดลต้าไพน์ลุ่มทิลฟ์ เป็นผลผลิตของบริษัท Delta and Pine Land มลรัฐมิสซิสซิปปี ประเทศสหรัฐอเมริกา นำเข้ามาปลูกในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2508 ฝ้ายพันธุ์นี้ปรับปรุงตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมได้ดี และให้ผลผลิตสูง

ลักษณะประจำพันธุ์:- ทรงต้นของฝ้ายพันธุ์นี้โปร่ง ต้นสูงประมาณ 125 เซนติเมตร มีกิ่งกระโดง (Monopoida) 2-3 กิ่ง กิ่งผล (Sympodia) ยาวปานกลาง ใบเล็ก กว้างประมาณ 4.5 นิ้ว เก็บเกี่ยวได้เมื่อฝ้ายมีอายุได้ 105-155 วัน ให้ผลผลิตประมาณ 350 กิโลกรัมต่อไร่ ส้มฝ้ายขนาดเล็กค่อนข้างกลม แต่ละส้มหนักประมาณ 4.5 กรัม (ฝ้ายปุยทั้งเมล็ด) เมล็ดมีขนาดเล็ก 100 เมล็ดหนักประมาณ 8.5 กรัม ฝ้ายพันธุ์นี้มีเปอร์เซ็นต์ปุยประมาณ 40 มีเส้นใยยาวประมาณ 32 มิลลิเมตร มีความเหนียวเส้นใยประมาณ 20 กรัมต่อเท็กซ์¹ ถึงแม้ว่าฝ้ายพันธุ์นี้จะให้ผลผลิตสูงและมีคุณภาพเส้นใยดีตามความต้องการของตลาด แต่ควรให้ปลูกในท้องถิ่นที่ไม่มีโรคใบหงิกและโรคใบไหม้ หรือแบคทีเรียไลบลิ์ที่ระบาดเพราะฝ้ายพันธุ์นี้ไม่ต้านทานต่อโรคดังกล่าว

¹ กรัมต่อเท็กซ์ (Grams per tex) เป็นมาตรวัดความเหนียวของใยฝ้าย โดยใช้เครื่องสละเตโลมิเตอร์ (Stelometer).

2. ฝ้ายพันธุ์แอล 142 (L 142-9 M 358-11)

ฝ้ายพันธุ์แอล 142 เป็นฝ้ายพันธุ์จากประเทศไอเวอรีโคสต์ ซึ่งนำเข้ามาในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2514

ลักษณะประจำพันธุ์:- ทรงต้นของพันธุ์นี้โปร่งและค่อนข้างสูง ต้นมีความสูงประมาณ 150 เซนติเมตร มีกิ่งกระโดงประมาณ 3-5 กิ่ง กิ่งผลค่อนข้างสั้นและทำมุมน้อยกว่า 90 องศากับลำต้น ข้อปล้อง (Internode) ยาว ใบเล็กมีความกว้างประมาณ 4.5 นิ้ว ดอกฝ้ายออกช้ากว่าฝ้ายพันธุ์อื่น ๆ เล็กน้อย เก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุประมาณ 115-170 วัน ให้ผลผลิตประมาณ 380 กิโลกรัมต่อไร่ ส้มอมิขนาดเล็กรูปไข่ปลายแหลมน้ำหนักส้มประมาณ 5.5 กรัม เมล็ดมีขนาดเล็ก 100 เมล็ดหนักประมาณ 8.5 กรัม ฝ้ายพันธุ์นี้มีเปอร์เซ็นต์ปุ๋ยประมาณ 39-40 เส้นใยยาวประมาณ 33 มิลลิเมตร เส้นใยมีความเหนียว 20 กรัมต่อเท็กซ์ มีความต้านทานโรคใบหงิกและโรคแบคทีเรียไลบิลิตี้พอสมควร

3. ฝ้ายพันธุ์รีบา บี 50 (Reba B 50)

ฝ้ายพันธุ์รีบา บี 50 เป็นฝ้ายพันธุ์ที่ผสมขึ้นมาเพื่อป้องกันโรคแบคทีเรียไลบิลิตี้ (Bacterial Blight) โดยเฉพาะมีความสามารถต้านทานโรคแบคทีเรียไลบิลิตี้ได้ดีมาก โดยย่อ Re จาก Resistance และ Ba จาก Bacterial Blight ฝ้ายพันธุ์รีบา บี 50 ได้นำเข้ามาในปี พ.ศ. 2506

ลักษณะประจำพันธุ์:- ทรงต้นตรง ถ้ามีความชุ่มชื้นดีลำต้นมักอวบใหญ่และมีสีเขียว ใบแก่มีหักหงายพับและเป็นสีม่วง มีขนใบปานกลาง ตามปกติไม่แตกกระโดงมากนักประมาณ 1-2 กิ่ง มีข้อปล้องถี่ใบใหญ่ บางใบกว้างประมาณ 22 เซนติเมตร มีส้มโอดปานกลาง ส้มค่อนข้ายาว โคนส้มใหญ่และปลายเรียวแหลมเปี้ยวเล็กน้อย เก็บเกี่ยวได้เมื่อฝ้ายมีอายุประมาณ 101 วัน น้ำหนักส้มประมาณ 4.89 กรัมหรือ 200 ส้มต่อกิโลกรัม ฝ้ายพันธุ์นี้มีเปอร์เซ็นต์ปุ๋ยประมาณ 34.5

4. ฝ้ายพันธุ์รีบา บีทีเค 12 (Reba B.T.K. 12)

ฝ้ายพันธุ์รีบา บีทีเค 12 นี้ ผู้เชี่ยวชาญชาวฝรั่งเศสได้นำเข้ามาในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2509 หลังจากที่ได้ทดสอบผลผลิตและคุณภาพเส้นใยแล้วปรากฏว่าให้ผลผลิตสูงกว่าฝ้ายพันธุ์รีบา บี 50

ลักษณะประจำพันธุ์:- ทรงต้นทึบกว่าพันธุ์ Deltapine Smooth Leaf สูงประมาณ 125 เซนติเมตร มีกิ่งกระโดง 3-5 กิ่งและกิ่งยาวมาก กิ่งผลยาวและทำมุมมากกว่า 90 องศากับลำต้นเพราะลมอใหญ่และหนัก ข้อปล้องสั้นใบกว้างใหญ่ประมาณ 5 นิ้ว เก็บเกี่ยวได้เมื่อฝ้ายมีอายุ 110-160 วัน ลมอมีขนาดใหญ่และหนักประมาณ 6 กรัม (ฝ้ายปุยทั้งเมล็ด) ให้ผลผลิตประมาณ 320 กิโลกรัมต่อไร่ เมล็ดมีขนาดปานกลาง 100 เมล็ดหนักประมาณ 10.5 กรัม เปอร์เซนต์ปุยของฝ้ายพันธุ์นี้เท่ากับ 37 มีเส้นใยยาวประมาณ 32 มิลลิเมตร เส้นใยมีความเหนียวสูงประมาณ 12 กรัมต่อเท็กซ์ ฝ้ายพันธุ์นี้มีความต้านทานต่อโรคใบหงิกพอสมควรและต้านทานโรคใบไหม้หรือแบคทีเรียลไบลท์ค่อนข้างดี

5. ฝ้ายพันธุ์ตากฟ้า 1

ฝ้ายพันธุ์ตากฟ้า 1 มีชื่อเดิมว่า บีเอส 1017-3 (BS 1017-3) เป็นฝ้ายลูกผสมระหว่าง รีบา บีทีเค 12 (Reba B.T.K.12) กับสโตนวิลล์ 213 (Stonevill 213) ซึ่งผลมขึ้นในปี พ.ศ. 2510 ฝ้ายพันธุ์นี้ให้ผลผลิตและคุณภาพเส้นใยเข้าขั้นมาตรฐาน

ลักษณะประจำพันธุ์:- ทรงต้นของฝ้ายพันธุ์นี้โปร่งกว่าฝ้ายพันธุ์รีบา บีทีเค 12 ต้นสูงประมาณ 130 เซนติเมตร มีกิ่งกระโดงประมาณ 3-4 กิ่ง กิ่งผลยาวและทำมุมมากกว่า 90 องศากับลำต้น ข้อปล้องยาวปานกลาง ลักษณะดีของฝ้ายพันธุ์นี้คือ ต้นตั้งตรงไม่ล้มอย่างพันธุ์ Reba B.T.K. 12 ใบมีขนาดปานกลางกว้างประมาณ 4.8 นิ้ว เก็บเกี่ยวได้เมื่อฝ้ายอายุได้ 105-155 วัน ให้ผลผลิตประมาณ 350 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าพันธุ์ Reba B.T.K.12 ประมาณ 10% ลมอฝ้ายมีขนาดใหญ่ น้ำหนักต่อหนึ่งลมอประมาณ 9.4 กรัม ฝ้ายพันธุ์นี้มีเปอร์เซนต์ปุย 39 มีความยาวเส้นใย 32 มิลลิเมตร มีค่าความเหนียวของเส้นใย 21 กรัมต่อเท็กซ์ มีความต้านทานโรคใบหงิกและโรคใบไหม้หรือ Bacterial Blight ปานกลาง

6. ฝ้ายพันธุ์ศรีสำโรง 2

ฝ้ายพันธุ์ศรีสำโรง 2 มีชื่อเดิมว่า G 115-7 นำเข้ามาจากประเทศไอเวอรี่โคสต์เมื่อปี พ.ศ. 2516 ฝ้ายพันธุ์นี้ให้ผลผลิตสูงและให้คุณภาพเส้นใยดี จึงนำเข้าไปเปรียบเทียบกับผลผลิตกับพันธุ์มาตรฐานอื่น ๆ เช่น Reba B.T.K.12 และ Deltapine Smooth Leaf และตากฟ้า 1 ปรากฏว่านอกจากฝ้ายพันธุ์นี้ให้ผลผลิตสูงในระดับเดียวกับพันธุ์อื่น ๆ แล้ว ยังมีความต้านทานต่อโรคใบหงิก

ลักษณะประจำพันธุ์:- ฝ้ายพันธุ์นี้มีลักษณะทรงต้นค่อนข้างโปร่ง สูงประมาณ 140 เซนติเมตร เมื่อปลูกในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง มีกิ่งกระโดงประมาณ 2-4 กิ่ง กิ่งผลสั้น ข้อปล้องค่อนข้างสั้น มีใบขนาดเล็กว้างประมาณ 7.5-10 เซนติเมตร เก็บเกี่ยวได้เมื่อมีอายุตั้งแต่ 110-150 วัน ฝ้ายพันธุ์นี้จะให้ผลผลิตสูงเมื่อปลูกในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ และมีการกระจายของน้ำฝนหรือฝนตกสม่ำเสมอดี ถ้าอากาศแห้งแล้ง ส้มอจะร่วงมากทำให้ผลผลิตตกต่ำลงได้ มีต้นเป็นโรคใบหงิกไม่เกิน 16% มีความต้านทานโรคปานกลาง ส้มอมีขนาดใกล้เคียงกับพันธุ์ Reba B.T.K. 12 ให้ผลผลิตประมาณ 360 กิโลกรัมต่อไร่ ส้มอมีขนาดกลางหนึ่งส้มอหนักประมาณ 6 กรัม (ฝ้ายปุยทั้งเมล็ด) เมล็ดมีขนาดปานกลาง 100 เมล็ดหนักประมาณ 9 กรัม ฝ้ายนี้มีเปอร์เซ็นต์ปุย 37.5 มีความยาวเส้นใย 31 มิลลิเมตร และมีค่าความเหนียวเส้นใย 24 กรัมต่อเท็กซ์ เป็นพันธุ์ที่มีการต้านทานโรคใบหงิกสูง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 2 แสดงลักษณะต้นฝ้ายพันธุ์ "ตากฟ้า 1"

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 3 แสดงลักษณะต้นผ้าพันธุ "ศรีสาโรจ 2"

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีการเพาะปลูก

การเตรียมดิน

การเตรียมดินปลูกฝ้ายนั้นควรไถและพรวนดินให้ละเอียด เกสียให้ดินเรียบลุ่มสม่ำเสมอ เตรียมไว้ก่อนปลูกประมาณ 10-15 วัน ถ้าเป็นดินเหนียวควรไถ 2 ครั้ง พรวนดิน 2 ครั้ง การไถเพียงครั้งเดียวและพรวนเพียงครั้งเดียวแล้วหยอดเมล็ดปลูกเลยมักจะมีวัชพืชมาก เพิ่มภาระในการกำจัดวัชพืชในภายหลัง ดังนั้นการเตรียมดินจึงควรไถ 2 ครั้ง และพรวนดิน 2 ครั้ง เพื่อให้ดินร่วนซุยและกำจัดวัชพืช การไถควรไถตะตาดินฆ่าหญ้าให้ตายก่อน แล้วจึงไถพรวนซ้ำใหม่ เมื่อเตรียมดินเสร็จแล้วรอให้ฝนตกดินยุบแล้วจึงไถเปิดร่องหรือเปิดหลุมปลูก การเตรียมดินแล้วหยอดเมล็ดเลยก่อนฝนตก เมื่อฝนตกภายหลังจะทำให้ดินกลบเมล็ดลึกเกินไป เมล็ดฝ้ายถูกดินทับมากเกินไปจะทำให้การงอกของเมล็ดน้อย

เมล็ดพันธุ์

ในการเพาะปลูกฝ้ายก่อนถึงเวลาปลูกจะต้องเตรียมเมล็ดพันธุ์ไว้ก่อน เมล็ดพันธุ์จะต้องเป็นเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพดี ไม่มีพันธุ์อื่นปะปน ฉะนั้นไร่หนึ่งใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ 2 กิโลกรัม แต่ควรมีเผื่อไว้ปลูกซ่อมบ้าง หากจะคลุกยาป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช ควรคลุกไว้ก่อนถึงเวลาปลูกปกติเมล็ดฝ้ายที่ได้จากฝ้ายแก่และเก็บรักษาดีจะมีความงอกไม่ต่ำกว่า 85% ปัจจุบันเกษตรกรนิยมปลูกฝ้ายที่มีทรงต้นโปร่ง ไม่สูงนัก ให้ผลผลิตสูงและต้านทานโรคได้เป็นอย่างดี เพราะสะดวกต่อการดูแลรักษา เช่น การฉีดยากำจัดศัตรูพืชกระทำได้ง่ายและฉีดยาได้ทั่วถึง ลักษณะของฝ้ายพันธุ์ดังกล่าวได้แก่ พันธุ์รีบา บีทีเค 12 (Reba B.T.K. 12) พันธุ์ตากฟ้า 1 (B.S. 1017-3) พันธุ์ศรีสำโรง 2 (G 115-7) ฝ้ายทั้ง 3 พันธุ์นี้เป็นที่นิยมของเกษตรกร

การวางแถวปลูก

การปลูกฝ้ายจะต้องปลูกเป็นแถวเพื่อจะช่วยให้การปฏิบัติงาน เช่น การดายหญ้า พรวนดิน การพ่นยาฆ่าแมลง ตลอดจนการเก็บเกี่ยวสะดวกขึ้น การวางแถวปลูกต้องวางไปตามระดับเพราะจะช่วยป้องกันการชะล้างดินโดยน้ำฝนได้ ถ้าดินที่ปลูกฝ้ายเป็นที่ลาดเขา ควรปลูกฝ้ายให้เป็นแถวขวางพื้นที่ ไม่ควรวางแถวปลูกไปตามพื้นที่ลาดเขา เพราะเวลาฝนตกน้ำจะเซาะดินพังทะลายทำให้ต้นฝ้ายล้มได้ง่าย

ระยะปลูก

ระยะที่ใช้สำหรับปลูกฝ้าย ควรใช้ระยะระหว่างต้นห่างกัน 50 เซนติเมตรหรือประมาณ 1 คอก ระยะระหว่างแถวห่างกัน 125 เซนติเมตรหรือประมาณ 2 คอกสืบ ระยะปลูกฝ้ายนี้ควรยึดหลักความอุดมสมบูรณ์ของดินด้วย ถ้าดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำควรปลูกถี่ และดินที่มีความอุดมสมบูรณ์สูงควรปลูกห่าง ในเนื้อที่ 1 ไร่ จะใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ 1.5 ถึง 2 กิโลกรัม

วิธีปลูก

ใช้ลอบขุดดินเปิดหลุมให้ลึกราว 2 นิ้วฟุต หรือไถเปิดร่องแล้วหยอดเมล็ดฝ้ายในหลุม ควรไถเปิดร่องให้ตรงเป็นแถว เพื่อสะดวกในการพ่นยากำจัดศัตรูพืชเมื่อฝ้ายเจริญเติบโตแล้ว การหยอดเมล็ดฝ้ายควรหยอดหลุมละ 6-7 เมล็ดแล้วเกลี่ยดินกลบบาง ๆ หรือจะใช้วัวไถเปิดร่องแล้วโรยเมล็ดฝ้ายห่าง ๆ ตามระยะก็ได้ เวลาปลูกไม่ควรกลบดินหนาหรือขุดหลุมลึกเกินไป เพราะจะทำให้เมล็ดฝ้ายงอกต้นดินไม่ไหว ไม่ควรปลูกฝ้ายโดยใช้วิธีเมล็ดหว่านเป็นอันขาด เพราะจะทำให้เมล็ดฝ้ายขึ้นไม่เป็นแถวลำบากต่อการฉีดยา กำจัดศัตรูพืชทำให้ผลผลิตต่ำ

เมื่อฝ้ายอายุได้ประมาณ 1 เดือนต้องถอนแยกให้เหลือเพียงหลุมละ 1 หรือ 2 ต้น การถอนควรถอนหลังจากฝนตกและดินยังชื้นอยู่ ถ้าถอนขณะดินแห้งดินจะติดรากเป็นก้อนใหญ่ กระบกระเทือนรากฝ้ายที่เหลือในหลุม ทำให้เหี่ยวตายได้ และก่อนถอนควรตายหญ้าให้เรียบร้อย

การปลูกซ่อม

เมื่อฝ้ายงอกขึ้นทั่วไปแล้วประมาณ 1 สัปดาห์ให้ตรวจดู ถ้าหลุมใดไม่ขึ้นให้รีบหยอดเมล็ดปลูกซ่อมทันที เพื่อให้ได้ผลผลิตที่แน่นอนตามจำนวนที่กำหนดไว้ภายในไม่เกิน 6 ถึง 10 วัน เพื่อต้นฝ้ายจะได้โตโตขนาดทันกันโดยเร็ว เมื่อฝ้ายมีอายุได้ประมาณ 2 สัปดาห์ ต้องทำการตายหญังกำจัดวัชพืชเป็นครั้งแรก แล้วทำการพ่นยากำจัดแมลงศัตรูฝ้ายด้วย พอฝ้ายมีอายุได้ 4 สัปดาห์ให้ถอนต้นฝ้ายที่เป็นโรคไม่งามออกโดยให้เหลือหลุมละ 2 ต้น ต่อไปอีกราว 2 สัปดาห์คือขณะที่ต้นฝ้ายมีอายุได้ 6 สัปดาห์ให้ถอนเหลือหลุมละ 1 ต้น โดยพิจารณาถอนต้นที่เป็นโรคและไม่งามออก วิธีนี้จะช่วยทำให้เปอร์เซ็นต์การเป็นโรคลดน้อยลง นอกจากนี้การเหลือฝ้ายไว้เกินหลุมละ 1 ต้น ทำให้ฝ้ายเมื่อโตขึ้นจะแตกกิ่งก้านแน่นเกินไป สาบต่อการดูแลรักษา เช่น การตายหญ้า และการฉีดยากำจัดศัตรูฝ้าย ทำให้เป็นโรคได้ง่ายและจะติดผลน้อย ทำให้ได้ผลผลิตต่ำ

การดูแลรักษา

การตายหนูกำจัดวัชพืชในไร่ฝ้าย ทำเช่นเดียวกับพืชไร่อื่น ๆ คือ ตายหญ้า และพรวนดินพร้อมกันไปในตัว การตายหนูกำจัดวัชพืชต้องทำให้ทันกับการเจริญเติบโตของฝ้าย มิฉะนั้นต้นฝ้ายจะลีบเล็ก แตกกิ่งก้านน้อย กรณีที่เตรียมดินก่อนปลูกไว้เรียบร้อยแล้วจะมีวัชพืชขึ้นเพียงเล็กน้อย การตายหญ้าอาจทำเพียง 2 ครั้งก็พอ แต่ถ้าเตรียมดินก่อนปลูกไม่ได้มีวัชพืชมาก อาจจะต้องทำการตายหญ้าถึง 3 ครั้งดังนี้

ครั้งที่ 1	ตายหญ้า	เมื่อฝ้ายมีอายุ	15 วัน	(2 สัปดาห์)
ครั้งที่ 2	ตายหญ้า	เมื่อฝ้ายมีอายุ	42 วัน	(6 สัปดาห์)
ครั้งที่ 3	ตายหญ้า	เมื่อฝ้ายมีอายุ	63 วัน	(9 สัปดาห์)

การตายหญ้านี้มีความสำคัญมาก เพราะนอกจากจะเป็นการป้องกันไม่ให้วัชพืชมาแย่งอาหารแล้วยังช่วยให้การพ่นยากำจัดแมลงศัตรูได้ผลดีขึ้น เพราะไม่มีหญ้ามาเกาะกีดขวางทางน้ำยาที่ฉีดพ่น และแมลงศัตรูฝ้ายก็ไม่มีที่อาศัยอยู่เพื่อหลบหลีกการพ่นยา

แมลงศัตรูฝ้าย

การปลูกฝ้ายในประเทศไทย แมลงศัตรูฝ้ายเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้ได้ผลผลิตสูงหรืออาจล้มเหลวไม่ได้ผลเลย แม้ว่าสภาพดินฟ้าอากาศของประเทศไทยเหมาะสมกับการปลูกฝ้ายเป็นอย่างมาก แต่ในขณะเดียวกันสภาพอากาศเช่นนี้เหมาะสำหรับการแพร่ขยายพันธุ์ของแมลงศัตรูพืชด้วย แมลงศัตรูฝ้ายที่พบเห็นในไร่ฝ้ายเป็นประจำแบ่งได้

1. แมลงจำพวกดูดน้ำเลี้ยงจากใบและยอด
 - 1.1 เพลี้ยสีก้าน ทำให้ขอบใบฝ้ายแห้ง ร่วง ฝ้ายเล็กอาจถึงตายได้
 - 1.2 เพลี้ยอ่อน ทำให้ใบฝ้ายหงิกงอ เส้นใยลึกรก และเป็นตัวนำโรคใบหงิก
 - 1.3 เพลี้ยไฟ ทำให้ใต้ใบฝ้ายเป็นสีบลอนด์ หากเป็นมากใบฝ้ายอาจร่วง
 - 1.4 แมลงหริ่อว ทำให้ใบฝ้ายร่วง เส้นใยลึกรก
 - 1.5 ไรแดง ทำให้ใบฝ้ายเป็นสีแดง ร่วง

2. แมลงจำพวกกิ้งกือ

- 2.1 หนอนม้วนใบ กัดกินใบและม้วนใบทำรังอาศัย
- 2.2 หนอนคืบ กัดกินใบทำให้ใบฝ้ายขาดและเป็นรูพรุน
- 2.3 หนอนกระทู้ กัดกินใบ บางครั้งก็พบกัดกินดอกและส้มอฝ้ายด้วย

3. แมลงจำพวกเจาะส้มอ

- 3.1 หนอนเจาะส้มออเมริกัน กัดกินยอด ดอกอ่อน ดอกบาน ส้มอทุกขนาด บางครั้งพบกินใบด้วย ทำให้ดอกส้มอร่วง และปุ๋ยฝ้ายลึกลง
- 3.2 หนอนสะไปณี (Spiny) (หนอนเจาะยอดและส้มอหรือหนอนหนาบ) เจาะยอดเข้าไปกินข้างในทำให้ยอดฝ้ายเหี่ยว กินดอกทุกขนาด ส้มอทุกขนาด ฝ้ายเมื่อเสียวอดจะแตกกิ่งออกด้านข้าง ทำให้ไร่ฝ้ายทึบเข้าพันยายาก ดอกและส้มอที่ถูกทำลายจะร่วงหรือปุ๋ยฝ้ายลึกลง
- 3.3 หนอนเจาะส้มอสีชมพู กินเกล็ดดอกและเจาะเข้าไปกัดกินใบส้มอและเมล็ด ทำให้ส้มอฝ้ายเน่า เส้นใยลึกลง เมล็ดฝ้ายปลูกไม่ขึ้น

4. แมลงจำพวกดูดน้ำเลี้ยงเมล็ดฝ้าย

- 4.1 มวนแดง ทางดูดกินน้ำเลี้ยงเมล็ดฝ้ายทั้งส้มอ่อน ส้มแก่และส้มแตกปุ๋ย ทำให้ปุ๋ยฝ้ายลึกลง ราคาต่ำและเมล็ดปลูกไม่ขึ้น
- 4.2 มวนดำ ทางดูดกินน้ำเลี้ยงเมล็ดฝ้าย จากฝ้ายแตกปุ๋ยแล้ว ทำให้ปุ๋ยฝ้ายลึกลง ราคาต่ำและเมล็ดปลูกไม่ขึ้น

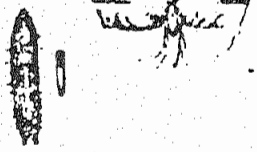
5. แมลงจำพวกทำลายต้นฝ้าย

- 5.1 หนอนด้วงวงเจาะโคนต้น เจาะกินภายในลำต้นระดับผิวดิน ทำให้ฝ้ายตายทั้งต้น
- 5.2 ปลวก กัดกินโคนต้น ทำให้ต้นฝ้ายตาย

แมลงที่มีความสำคัญที่สุด คือ หนอนเจาะส้มออเมริกัน และเพลี้ย
สีก้าน เพลี้ยอ่อน

ภาพที่ 4 แสดงรูปแมลงศัตรูฝ้าย

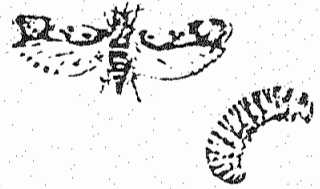
หนอนเจาะยอดและสาวด

หนอนเจาะสมออเมริกัน

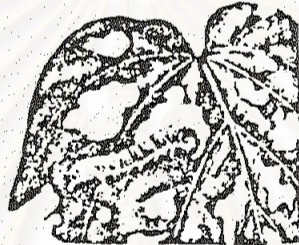
หนอนเจาะสมอสีชมพู

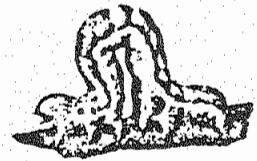
หนอนกระทู้กินใบ

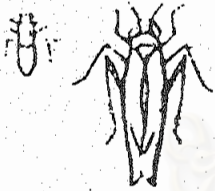
หนอนหน้างเหนียว

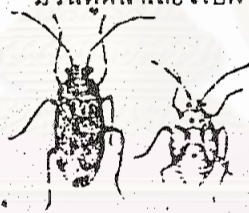
หนอนคืบกินใบ

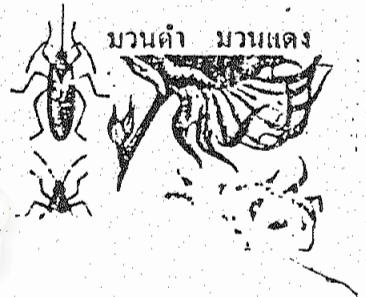
เพลี้ยจิกกินฝ้าย

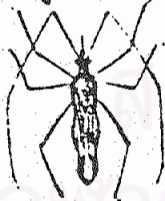
มวนดูดน้ำเลี้ยงใบฝ้าย

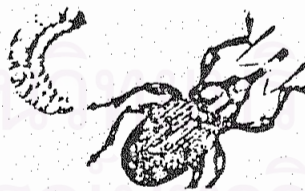
มวนดำ มวนแดง

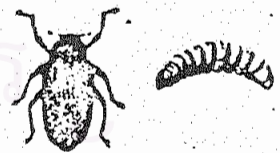
มวนดูดน้ำเลี้ยงสมอฝ้าย

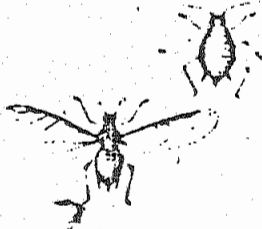
ด้วงวงเจาะสมอฝ้าย

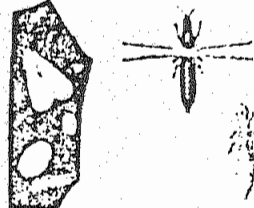
หนอนหลวงเจาะลำต้น

เพลี้ยอ่อนฝ้าย

แมลงหวี่ขาว เพลี้ยไฟ

ไรแดง

โรคของฝ้าย

ฝ้ายนอกจากจะเป็นพืชที่มีแมลงศัตรูรบกวนมากกว่าพืชไร่ชนิดอื่น ๆ แล้ว ฝ้ายก็ยังมีโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส (Virus) เชื้อราเข้ารบกวนอีกด้วย โรคของฝ้ายที่นับว่าทำความเสียหายให้มากที่สุดได้แก่

1. โรคใบหงิก (Leaf Roll) โรคนี้มีสาเหตุมาจากเชื้อไวรัส (Virus) โดยเกิดจากเพลี้ยอ่อน อาการของโรคจะเกิดกับใบอ่อนของฝ้าย โดยขอบใบจะงอรั้งลงและจะลุกลามทำให้ใบอื่น ๆ หงิกงอตาม ใบแก่ที่หงิกจะมีสีม่วงและกรอบ ต้นฝ้ายที่เป็นโรคนี้จะแคระแกรนไม่เติบโต ถ้าโรคใบหงิกเกิดกับฝ้ายที่ยังเล็กอยู่ก็จะไม่มีผลทำให้เก็บเลย ถ้าโรคเป็นกับต้นฝ้ายใหญ่จะทำให้ดอกตกร่วงและติดผลน้อย เมื่อโรคนี้อาการควรรีบถอนต้นฝ้ายทิ้งแล้วเผาทำลายเสีย
2. โรคส้มอเน่า โรคนี้มีสาเหตุมาจากเชื้อแบคทีเรีย มักเป็นกับฝ้ายในขณะที่มีความชื้นในอากาศสูง หรือมีฝนตกติดต่อกันหลายวัน ระยะแรกจะเกิดอาการกับใบอ่อน ทำให้เกิดจุดเหลี่ยม มีรอยช้ำรอบจุดที่บริเวณใบและเส้นกลางใบ แล้วจะลุกลามทำให้กิ่ง และก้านส้มอเน่าและมีสีดำ จากนั้นจะลามถึงส้มอเน่าทำให้ส้มอเน่าเสียหาย
3. โรคเน่าคอดิน (Damping off) โรคนี้มีสาเหตุมาจากเชื้อรา (Fungus) ซึ่งเข้าทำลายเมล็ดฝ้ายก่อนงอกโผล่พ้นดิน และทำอันตรายต้นอ่อนที่กำลังเริ่มงอก ส่วนที่ถูกทำลายจะอ่อนนุ่มฉ่ำน้ำและเน่า มีรอยแผลช้ำเป็นสีน้ำตาล หรือมีรอยเหี่ยวแห้งเป็นรอยควั่น ในที่สุดจะทำให้ต้นฝ้ายอ่อนล้มพับลงและตายไป โรคเน่าคอดิน มักจะเกิดรุนแรงในดินที่ชื้นและอุณหภูมิต่ำ

การป้องกันและการกำจัดแมลงศัตรูฝ้าย

การปลูกฝ้ายในประเทศไทย อุปสรรคและปัญหาสำคัญของเกษตรกรผู้ปลูกฝ้ายคือแมลงศัตรูฝ้ายที่ทำให้ผลผลิตต่ำ ทั้งนี้เพราะสภาพดินฟ้าอากาศของประเทศไทยเหมาะสมกับการปลูกฝ้ายเป็นอันมาก แต่ในเวลาเดียวกันก็เหมาะสมสำหรับกาแพร่ขยายพันธุ์ของแมลงศัตรูฝ้าย แมลงศัตรูฝ้ายเข้าทำลายฝ้ายในไร่ตั้งแต่เริ่มปลูกไปจนถึงระยะแก่จนเก็บเกี่ยวได้ การระบาดของแมลงแต่ละชนิดอาจระบอบามากน้อยแตกต่างกัน แมลงที่เข้ารบกวนฝ้ายจะมีดังนี้

ระยะที่ 1 คือระยะตั้งแต่ปลูกไปจนถึง เริ่มปรากฏดอกอ่อนหรือ (Bud or Square) จะมีศัตรูเข้าทำลายทั้งเป็นแมลงและสัตว์อื่น ๆ เช่น หนอน และกิ่งก้อที่เข้าชูดคู้กินเมล็ดพันธุ์ฝ้ายที่ปลูกไว้ แต่ศัตรูที่สำคัญที่สุดในระยะหลังจากฝ้ายงอกแล้วจนถึงระยะที่เริ่มมีใบจริง หรือมีอายุประมาณ 1 เดือนคือ แมลงปากดูด เช่น เพลี้ยจักจั่นจะทำความเสียหายให้กับต้นฝ้ายอ่อน ซึ่งอาจทำให้ต้นฝ้ายตายได้

ระยะที่ 2 คือระยะที่ฝ้ายมีอายุ 30 ถึง 60 วัน ซึ่งเป็นระยะที่มีดอกอ่อนจนถึงดอกบาน ระยะนี้ส่วนมากจะเป็นแมลงที่เข้าทำลายดอกอ่อน ดอกแก่จนถึงลม่ออ่อนและเจาะยอดต้นฝ้าย แมลงเหล่านี้ได้แก่ หนอนเจาะลม่ออเมริกัน ระยะนี้จะต้องเอาใจใส่ป้องกันกำจัดให้มากที่สุด

ระยะที่ 3 เมื่อฝ้ายมีอายุ 60 วันขึ้นไป ซึ่งเป็นระยะที่ฝ้ายกำลังเจริญงอกงามเป็นลม่ออ่อนจนถึงฝ้ายแก่แตกปุย ในระยะนี้จะมีหนอนลิ้มพู่เข้ารบกวนดอกฝ้ายที่กำลังจะบานโดยเข้าไปกัดกินเกสรหรือเจาะเข้ารังไข่ ทำให้ดอกและลม่ออ่อนร่วงได้ แล้วยังเข้าทำลายลม่อแก่ได้โดยเจาะเข้าไปกินเมล็ดฝ้ายทำให้ลม่อเสียหายหมดได้

จะเห็นว่าตลอดฤดูกาลปลูกฝ้ายจะมีแมลงมากมายหลายชนิดมารบกวนฝ้ายตั้งแต่ปลูกจนกระทั่งเก็บเกี่ยว ทำความเสียหายต่อผลิตผลฝ้ายอย่างรุนแรงจนเป็นเหตุให้เกษตรกรต้องหาวิธีการป้องกันกำจัดศัตรูฝ้าย โดยการพ่นยาฆ่าแมลง เพื่อเป็นการลดปริมาณการระบาดของแมลงให้น้อยลง มีวิธีปฏิบัติในการพ่นยาฆ่าแมลง 2 วิธีคือ

วิธีที่ 1 พ่นยาฆ่าแมลงตามอายุของฝ้าย วิธีนี้จะกำหนดการพ่นยาฆ่าแมลงไว้ 16 ครั้ง ตั้งแต่ฝ้ายเริ่มงอกจนกระทั่งถึงระยะเก็บเกี่ยว โดยการพ่นยาฆ่าแมลงแต่ละครั้งจะต้องเป็นไปตามอายุของฝ้าย เช่น ครั้งแรกจะเริ่มพ่นยาฆ่าแมลงเมื่อฝ้ายมีอายุได้ 15 วัน และครั้งสุดท้ายเมื่อฝ้ายมีอายุ 124 วัน (ตารางที่ 2.4) ซึ่งวิธีนี้ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูงแต่ก็เหมาะสมกับเกษตรกรที่ไม่รู้จักแมลง และไม่มีกำลังคนในการตรวจไร่

วิธีที่ 2 พ่นยาฆ่าแมลงเมื่อมีแมลงระบาด วิธีนี้ใช้การตรวจไร่พบแมลงโดยเกษตรกรต้องหมั่นตรวจไร่ ดูว่าเมื่อใดควรพ่นยาฆ่าแมลง การใช้วิธีนี้เกษตรกรจะต้องรู้จักแมลงศัตรูฝ้ายแต่ละชนิด ในวัยต่าง ๆ เป็นอย่างดี มีกำลังคนที่จะทำการตรวจไร่

ตารางที่ 2.4 แสดงการพ่นยาป้องกันตามอายุของฝ้าย

พ่นครั้งที่	อายุฝ้าย (วัน)	ปริมาณน้ำยาที่ผสมแล้ว ต่อเนื้อที่ 1 ไร่ (ลิตร)
1	15	20
2	25	20
3	33	40
4	40	40
5	47	40
6	54	40
7	61	80
8	68	80
9	75	80
10	82	80
11	89	80
12	96	80
13	103	80
14	110	80
15	117	80
16	124	80

ที่มา : กองกัญและสัตววิทยา กรมวิชาการเกษตร

การเก็บเกี่ยว

เมื่อฝ้ายมีอายุได้ประมาณ 35 วัน จะเริ่มมองเห็นดอกอ่อนและพอมืออายุได้ 50-55 วัน ดอกฝ้ายจะเริ่มบานและต่อจากดอกบานไปประมาณ 50 วันหรือมีอายุได้ 100-105 วัน ฝ้ายก็เริ่มแตกปุย การเก็บเกี่ยวจะเริ่มต้นได้เมื่อมีลมมอฝ้ายแตกจากพอควรหรือเมื่อฝ้ายมีอายุได้ 120 วัน หลังจากปลูก การเก็บเกี่ยวฝ้ายจะต้องเก็บเฉพาะฝ้ายแก่แตกปุยขาวดีเท่านั้น และต้องพยายามระมัดระวังเก็บให้สะอาด อย่าให้เศษหญ้าหรือใบฝ้ายแห้งปะปน ระยะการเก็บฝ้าย จะเว้นที่วันถึงเก็บนั้นแล้วแต่จำนวนคนเก็บกับเนื้อที่ไร่ฝ้าย ตามปกติการเก็บควรเป็น 7-10 วันต่อครั้ง ลมมอฝ้ายที่แตกปุยแล้วถ้าถึงไวนานจะร่วงหล่นลงดินสกปรกด้วยเศษหญ้าแห้ง เวลาเก็บฝ้ายนั้นถ้าเป็นไร่ใหญ่มีคนเก็บน้อย จะเก็บตั้งแต่เช้าก็ได้ แต่ถ้าเก็บแต่เช้าน้ำค้างจะล้นอยู่ที่ปุยฝ้าย จะต้องนำไปเกลี่ยบาง ๆ หนาประมาณ 6-8 นิ้วผึ่งแดดไว้ ตอนเป็นสิ่งบรรจุกระสอบได้ แต่ถ้าทำไร่ขนาดเล็กควรให้น้ำค้างที่ติดอยู่กับปุยฝ้ายแห้งเสียก่อน จึงเก็บใส่กระสอบเลยทีเดียว ลมมอฝ้ายในไร่อาจมีลมมอที่สกปรกหรือมีสีด่า เพราะการทำลายของแมลงปะปนอยู่บ้าง ลมมอฝ้ายพวกนี้เวลาเก็บควรแยกจากพวกที่สะอาด จะทำให้ได้ฝ้ายคุณภาพดี และได้ราคาดีกว่าที่จะเก็บปะปนกัน ระยะเวลาเก็บเกี่ยวอยู่ในระหว่าง 40-60 วัน ถ้าเป็นดินที่ชุ่มน้ำได้ดีและมีอาหารพืชสมบูรณ์ระยะการเก็บเกี่ยวก็จะมากขึ้น

การบรรจุกระสอบ

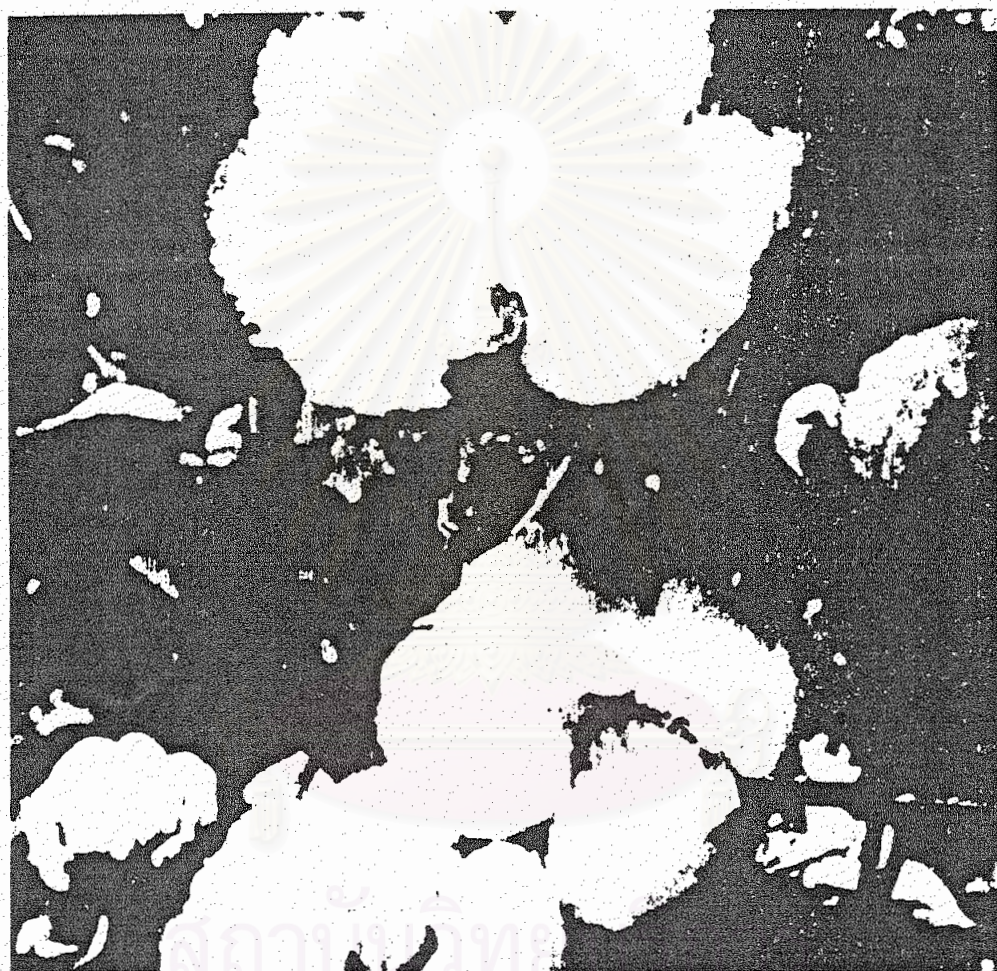
หลังจากเก็บฝ้ายมาแต่ละวัน และเมื่อฝ้ายแห้งดีแล้วจะนำไปบรรจุกระสอบได้ ยึดให้แน่น วิธีการบรรจุกระสอบที่ต้นควรจะมีขอเกี่ยวยกปากกระสอบขึ้นให้กันกระสอบถึงพื้น แล้วให้คนเข้าไปในกระสอบใช้เท้ายึดให้แน่น คนส่งฝ้ายเข้ากระสอบก็ส่งเข้าไปเรื่อย ๆ วิธีนี้จะทำให้การบรรจุฝ้ายได้มาก ปกติถ้าใช้กระสอบยาวล้าและใช้กระดางเหนียวปิดปากกระสอบใช้เชือกคาดเย็บปิดแล้วกระสอบหนึ่ง ๆ จะบรรจุฝ้ายได้ประมาณ 40 กิโลกรัม ไม่ควรใช้ไม้กระทุ้งฝ้ายให้แน่น เพราะจะทำให้เมล็ดฝ้ายแตกได้

การตัดถอนต้นฝ้ายเผาทำลาย

เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญมากเรื่องหนึ่งของชาวไร่ฝ้าย เพราะแมลงศัตรูฝ้ายจะต้องมี หลงเหลืออยู่ที่กิ่ง ตัน ใบ และส้มฝ้าย ทั้ง ๆ ที่ฉีดยากำจัดแมลงแล้วก็ตาม ฉะนั้นหลังจากการ เก็บเกี่ยวฝ้ายครั้งสุดท้ายแล้ว เจ้าของไร่ฝ้ายจะต้องถอนหรือตัดฝ้ายให้ยึดดิน ปล่อยให้แห้ง แล้วรวมกองเผาทิ้ง การที่ต้องทำการตัดเผานี้ก็เพื่อกำจัดหนอน แมลงที่อาจหลงเหลืออยู่ตามซอก กิ่งใบฝ้ายนั้น ๆ และนอกจากนี้ยังจะเป็นการตัดทอนอาหารแมลงศัตรูฝ้ายด้วย เพราะปกติต้นฝ้ายที่ เก็บส้มออกไปหมดแล้วจะไม่ตาย เมื่อได้รับน้ำฝนก็จะแตกผลิใบใหม่ออกมา ซึ่งใบใหม่นี้เองจะเป็น อาหารของแมลงศัตรูฝ้ายได้อาศัยขยายพันธุ์ต่อไป ฉะนั้นเพื่อไม่ให้ปริมาณของหนอน แมลงศัตรู เพิ่มขึ้น ชาวไร่ฝ้ายทุกคนจะต้องพร้อมใจกันตัดต้นฝ้าย และเผาทิ้งทันทีหลังจากการเก็บเกี่ยว เสร็จ ถ้าชาวไร่ฝ้ายไม่พร้อมใจกันทำ คือทำบ้างไม่ทำบ้างแล้วจะไม่ไต่ผล เพราะแมลงตัวเก่านั้นจะบินไปวางไข่ได้ระยะไกลมาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 5 ดอกไม้ย่ำกำลังแตกปุย

สถาบันวิจัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนของผู้ผลิต

ในการเพาะปลูกพืชใด ๆ ก็ตาม ค่าใช้จ่ายในการเพาะปลูกเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเกษตรกร เพราะทำให้ทราบถึงต้นทุนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ค่าแรง ต้นทุนปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ว่าเป็นเท่าใด มีต้นทุนในการผลิตต่อกิโลกรัมละเท่าใด เพื่อเปรียบเทียบกับราคาของผลการตลาด เพื่อเกษตรกรรับซื้อว่ามีกำไรหรือขาดทุนในการปลูกและจำหน่ายพืชนั้น ๆ

ในการศึกษา และวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตฝ้าย ได้ทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากฝ่ายเศรษฐกิจการผลิตพืช กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และจากการสำรวจต้นทุนการผลิตฝ้ายในปี 2524/25 โดยการเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของเกษตรกรผู้ปลูกฝ้าย ในนิคมสร้างตนเองลำตะคอง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา แล้วนำมาคำนวณเป็นต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ และต่อกิโลกรัม

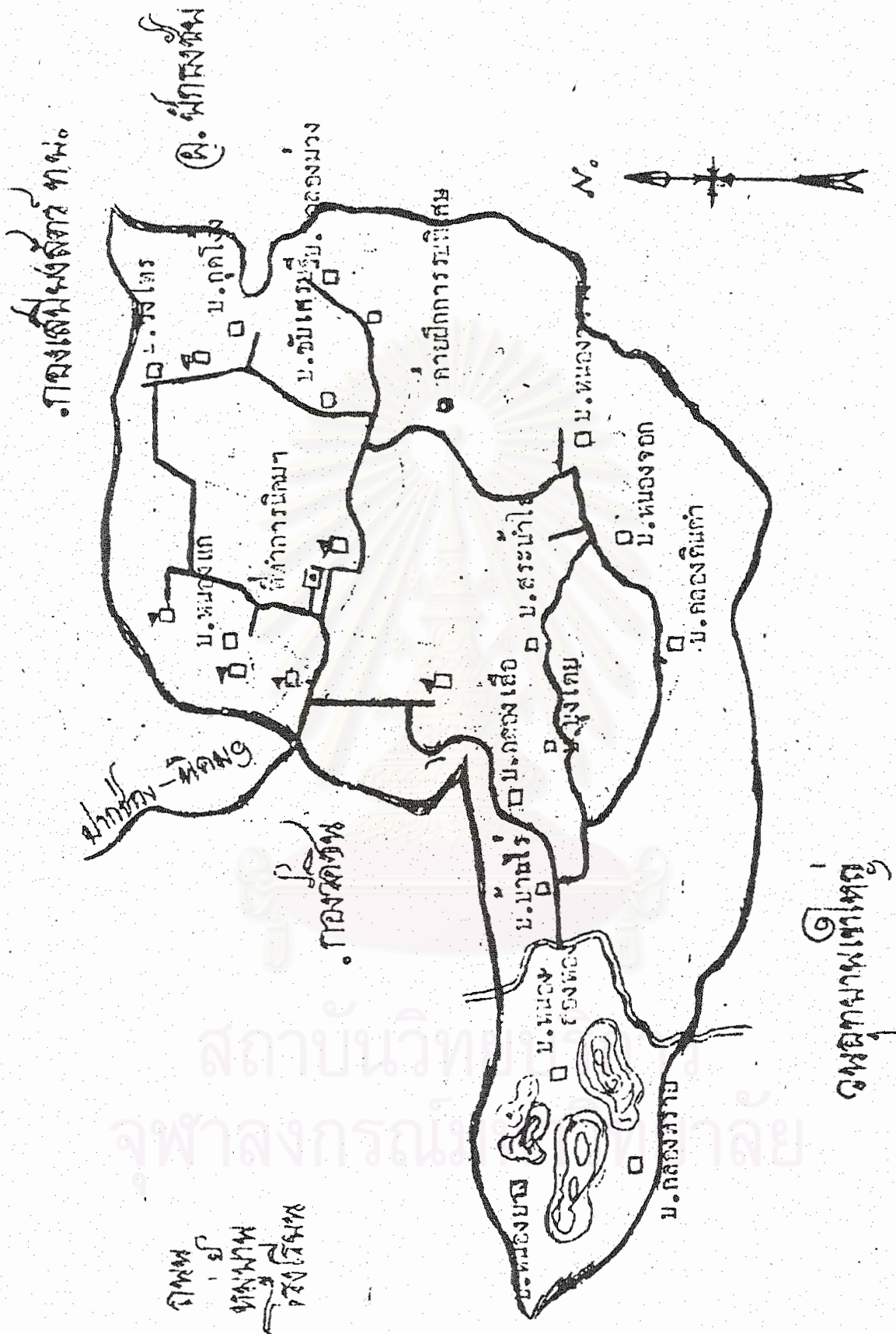
สภาพพื้นที่และลักษณะทั่วไปของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง

ที่ตั้งและขนาด

นิคมสร้างตนเองลำตะคองอยู่ที่ตำบลหนองสำหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีเนื้อที่ประมาณ 280,000 ไร่ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 90 กิโลเมตร มีเขตติดต่อกับอำเภอและสถานที่ใกล้เคียงคือ

ทิศเหนือ	เขตชลประทานทหารกองเสียบึงสัตว์ขี้ผึ้ง ตำบลจันทึก อำเภอปากช่อง
ทิศใต้	เขตชลประทานอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และตำบลวังกะพะ
ทิศตะวันออก	เขตอำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา
ทิศตะวันตก	เขตชลประทานกองวัดชัน กรมปศุสัตว์

ภาพที่ 6 แผนที่แสดงนิคมสร้างตนเองสาตะคอง จังหวัดนครราชสีมา

กรมการปกครอง

- ภูมิประเทศ
- นิคมสร้างตนเอง
- สำนักงาน
- ศาลากลาง

สภาพพื้นที่ทั่วไป

นิคมสร้างตนเองลำตะคอง มีสภาพพื้นที่ทั่วไป เป็นที่ราบลุ่มสลับเนินสูงต่ำ ลักษณะดินส่วนใหญ่มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเพาะปลูกพืชไร่ และไม้ผล

สภาพดินฟ้าอากาศและปริมาณน้ำฝน

นิคมสร้างตนเองลำตะคองแห่งนี้ฝนเริ่มตกตั้งแต่วันที่เดือนมีนาคม ไปจนถึงเดือนตุลาคม บางปีฝนตกถึงเดือนพฤศจิกายน ปริมาณน้ำฝนที่วัดได้ในปี 2522-2525 เฉลี่ยประมาณ 963,95 มิลลิเมตรต่อปี และมีฝนตกชุกมากเดือนกันยายนเฉลี่ยประมาณ 223.68 มิลลิเมตร (ตารางที่ 3.1) ฉะนั้นลุ่มน้ำชีจึงสามารถปลูกพืชไร่ได้ปีละ 2 ครั้ง ปลายฤดูฝนจะมีฝนตกชุก ฤดูอื่น ๆ มีลักษณะ เช่นเดียวกับสภาพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยทั่วไป

สภาพพื้นที่นิคมสร้างตนเองลำตะคอง

นิคมสร้างตนเองลำตะคองมีที่ดินสงวนของนิคมทั้งสิ้น 280,000 ไร่ เป็นเนื้อที่จัดสรร ได้ 250,000 ไร่ เป็นที่ดินป่าสงวน สาราณประโยชน์ สาคลอง ภูเขา และอื่น ๆ 30,000 ไร่ ในเนื้อที่ 250,000 ไร่ ได้จัดสรรให้ลุ่มน้ำชีไปทำประโยชน์แล้ว 131,313 ไร่ ปัจจุบันนิคมสร้างตนเองลำตะคองมีลุ่มน้ำชีอยู่ทั้งสิ้น 6,252 ครอบครัว

การประกอบอาชีพของลุ่มน้ำชีนิคมสร้างตนเองลำตะคอง

อาชีพหลักของลุ่มน้ำชีนิคมสร้างตนเองลำตะคอง คือเกษตรกรรม ซึ่งลุ่มน้ำชีส่วนใหญ่ ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด ฝ้าย ถั่วเขียว เป็นต้น ในปี 2525 เนื้อที่เพาะปลูกข้าวโพดมีจำนวน 123,700 ไร่ ฝ้ายจำนวน 2,500 ไร่ และปลูกถั่วเขียว 2,500 ไร่ มูลค่าที่ได้รับจากข้าวโพด ฝ้ายและถั่วเขียว เป็นจำนวนเงิน 65,313,600 บาท 6,900,000 บาท และ 2,892,750 บาท ตามลำดับ(ตารางที่ 3.2)รายได้รวมจากการปลูกพืชไร่เป็นมูลค่า 76,617,600 บาท โดยเฉลี่ยแล้วมีรายได้ครอบครัพละ 12,254,89 บาท นอกจากพืชไร่แล้วลุ่มน้ำชีของนิคมยังปลูกไม้ผลยืนต้น ได้แก่ น้อยหน่า มะพร้าว ขนุน มะม่วง ในปี 2525 มีเนื้อที่เพาะปลูกน้อยหน่า 2,200 ไร่ มูลค่าที่ได้รับ 3,135,000 บาท รวมรายได้จากการปลูกไม้ผลยืนต้น 7,688,000 บาท มีรายได้เฉลี่ยครอบครัพละ 1,229,68 บาท (ตารางที่ 3.3) ดังนั้นรายได้รวมของลุ่มน้ำชีจากเกษตรกรรม

ตารางที่ 3.1 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง ระหว่าง

ปี 2522-2525

เดือน	2522 ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	2523 ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	2524 ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	2525 ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	ปริมาณน้ำฝน เฉลี่ยทั้ง 4 ปี (มิลลิเมตร)
มกราคม	-	-	-	-	-
กุมภาพันธ์	24.9	31.9	10.2	-	16.75
มีนาคม	-	113.3	135.5	276.1	131.23
เมษายน	165.0	86.1	116.3	27.7	98.78
พฤษภาคม	98.2	151.4	211.5	154.5	153.90
มิถุนายน	106.3	240.0	36.5	105.0	121.95
กรกฎาคม	67.7	43.5	124.3	74.5	77.50
สิงหาคม	134.9	54.9	88.6	88.7	91.78
กันยายน	322.8	336.9	235.0	-	223.68
ตุลาคม	10.6	-	82.5	-	23.28
พฤศจิกายน	-	-	100.4	-	25.10
ธันวาคม	-	-	-	-	-
รวม	930.4	1,058.0	1,140.8	726.5	963.95

ที่มา: นิคมสร้างตนเองลำตะคอง ปี 2522-2525

กรมชลประทาน

ตารางที่ 3.2 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิตต่อไร่ และมูลค่าของพืชไร่ ปีเพาะปลูก 2524/
25 ในนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อพืช	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (บาท)
ข้าวโพด	123,700	240	29,688	65,313,600
ฝ้าย	2,500	230	575	6,900,000
ถั่วเขียว	2,500	115	275.50	2,892,750
มัน	1,500	3,500	5,250	236,250
ข้าวฟ่างหลวง	1,000	850 (ลัด)	850	1,275,000
รวม	131,200		36,638.50	76,617,600

ที่มา: กองนิคมสร้างตนเอง ปีเพาะปลูก 2524/25

กรมประชาสัมพันธ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.3 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิตต่อไร่และมูลค่าของไม้ผลยืนต้น ในนิคมสร้างตนเองลำตะคอง ปีเพาะปลูก 2525

ชื่อพืช	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิตต่อไร่	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า
น้อยหน่า	2,200	950 กิโลกรัม	2,090	3,135,000
มะพร้าว	800	95 ผล	76,000	228,000
ขนุน	550	750 กิโลกรัม	412.5	825,000
มะม่วง	2,000	500 กิโลกรัม	1,000	3,500,000
รวม	5,550	-	79,502.5	7,688,000

ที่มา: กองนิคมสร้างตนเอง ปีเพาะปลูก 2525

กรมประชาสัมพันธ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดยเฉลี่ยแล้วครอบครัวละ 13,484.58 บาท ส่วนอาชีพรองของสมาชิกนิคมสร้างตนเองลำดับต่อ
คือ การรับจ้าง

ในการศึกษาต้นทุนการผลิต และผลตอบแทนของผู้ผลิต ข้อมูลที่เข้าศึกษาเป็นข้อมูล
ปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ผลิตฝ้ายของสมาชิกนิคมสร้างตนเองลำดับต่อ
จังหวัดนครราชสีมา ปีการเพาะปลูก 2524/25

การศึกษาในเรื่องนี้ ได้แบ่งเนื้อที่การเพาะปลูกฝ้ายเป็น 3 กลุ่มคือ เนื้อที่การเพาะ
ปลูกฝ้ายขนาดเล็ก มีเนื้อที่ไม่เกิน 8 ไร่ มีขนาดตัวอย่าง 6 ตัวอย่าง เนื้อที่การเพาะปลูก
ฝ้ายขนาดกลางมีเนื้อที่อยู่ระหว่าง 9-16 ไร่ มีขนาดตัวอย่าง 6 ตัวอย่าง และเนื้อที่การเพาะ
ปลูกขนาดใหญ่มีเนื้อที่มากกว่า 16 ไร่ขึ้นไป ใช้ตัวอย่าง 4 ตัวอย่าง รวมทั้งหมด 16 ตัวอย่าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษาต้นทุนการผลิตฝ้าย

จากการศึกษาต้นทุนในการปลูกฝ้าย สามารถแยกต้นทุนตามความโน้มเอียงที่ต้นทุนนั้น จะเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิต เป็น 2 ประเภทคือ

1. ต้นทุนผันแปร (Variable Cost)
2. ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost)

ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่มีลักษณะแปรเปลี่ยนไปใน อัตราส่วนโดยตรงกับจำนวนที่ดินที่ใช้ในการปลูกฝ้าย ค่าใช้จ่ายประเภทนี้มีลักษณะเพิ่มขึ้นหรือลดลง โดยมีส่วนสัมพันธ์ โดยตรงกับปริมาณการผลิต

ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นคงที่สำหรับการปลูกฝ้าย ค่าใช้จ่ายประเภทนี้มีลักษณะเป็นจำนวนคงที่สำหรับปริมาณการผลิต ณ ระดับหนึ่ง และภายใน ระดับการผลิตนั้นไม่ว่าปริมาณการผลิตจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง ค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะมีจำนวนคงที่ ดังนั้นต้นทุนต่อหนึ่งหน่วยผลผลิตของค่าใช้จ่ายประเภทนี้ จะลดลงเมื่อปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น และในทางกลับกัน ต้นทุนต่อหนึ่งหน่วยผลผลิตจะสูงขึ้นเมื่อปริมาณการผลิตลดลง¹

ต้นทุนการผลิตฝ้ายในประเทศไทย

สำหรับต้นทุนในการปลูกฝ้ายนั้น สามารถแยกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งที่เป็น ตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ซึ่งเกิดขึ้นและมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการผลิต ตั้งแต่การเตรียม ดินปลูกจนกระทั่งการเก็บเกี่ยว บรรจุลงกระสอบ และขนไปจำหน่าย ซึ่งได้แก่ค่าใช้จ่าย ต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 ค่าใช้จ่ายเตรียมดินปลูก และเก็บเกี่ยว แยกตามประเภทของการทำงาน ได้แก่ คน สัตว์ และเครื่องจักร เพื่อใช้ในการปลูกฝ้าย ทั้งที่เป็นแรงงานจ้าง และแรงงานครัวเรือน การประเมินค่าแรงงานในครัวเรือนคิดในอัตราค่าจ้างเป็นรายวัน (8 ชั่วโมง)

¹ พิเศษ แยก สนิทวงศ์ ณ ออยุธยา, คำสาตราจารย์, การบัญชีต้นทุน, หน้า 16

ของเกษตรกรในท้องถิ่น ค่าแรงงานเตรียมดินถึงเก็บเกี่ยวสามารถแยกรายละเอียดดังนี้

1.1.1 ค่าใช้จ่ายในการปลูก เป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการเตรียมดิน ปลูก และการดูแลรักษา มีการใช้แรงงาน คน สัตว์ และเครื่องจักร การดูแลรักษา หมายถึง การกำจัดวัชพืช ตายหญ้าพรวนดิน ใส่ปุ๋ย และการพ่นยาปราบศัตรูพืช ประกอบด้วยแรงงานจ้าง และแรงงานครัวเรือน

1.1.2 ค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยว เป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เนื่องจากการเก็บผลผลิต จนกระทั่งการนำผลผลิตไปจำหน่าย ได้แก่ ค่าจ้างในการเก็บปุ๋ยฝ้าย ค่าจ้างในการบรรจุลงกระสอบ และค่าขนส่ง

1.2 ค่าวัสดุการเกษตร เป็นวัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้ไปเพื่อการผลิตฝ้าย ซึ่งใช้ไปแล้วหมดไปกับการผลิต เป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงินทั้งสิ้น ได้แก่

1.2.1 ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าปุ๋ย ค่ากระสอบ และค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น ค่าใช้จ่ายประเภทนี้ผันแปรไปกับจำนวนการผลิต เมื่อใช้แล้วจะหมดไปกับการเพาะปลูก

1.2.2 ค่าอุปกรณ์การเกษตร ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่มีราคาต่อหน่วยไม่เกิน 100 บาท โดยถือว่าใช้หมดไปในปีเดียวในการเพาะปลูก เช่น จอบ เสียม เป็นต้น

1.3 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากวัสดุสิ้นเปลืองที่จ่ายไปเพื่อการผลิต เป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงินทั้งสิ้น ประกอบด้วย

1.3.1 ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร คำนวณโดยการประเมินจากค่าซ่อมแซมเครื่องมือ และอุปกรณ์การเกษตร ที่ใช้ในการเพาะปลูกฝ้าย

1.3.2 ดอกเบี้ยของเงินลงทุน คิดจากเงินกู้ที่เกษตรกรนำมาลงทุนในการเพาะปลูกฝ้าย โดยประเมินในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของเกษตรกร ซึ่งคิดตามอายุของการปลูกฝ้ายคือ 6 เดือน

2. ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) ความหมายในที่นี้หมายถึง เป็นค่าใช้จ่ายที่คงที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิต ค่าใช้จ่ายประเภทนี้ได้แก่

2.1 ค่าใช้ที่ดิน ค่าหมวดจากอัตราค่าเช่าที่ดินต่อไร่ในท้องถิ่นต่อฤดูกาลปลูก รวมทั้งภาษีที่ดิน โดยติดตามระยะเวลาการปลูกพืช

2.2 ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร ได้จากการประเมินมูลค่าของเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรที่ใช้ในการผลิต ที่มีราคาต่อหน่วยเกิน 100 บาท ตัวอย่างเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร ได้แก่ เครื่องพ่นยาปราบศัตรูพืช กำหนดให้เครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรมีอายุการใช้งาน 5 ปี โดยคำนวณค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรตามวิธีเส้นตรง (Straight-line Method)

ต้นทุนการผลิตฝ้าย

ต้นทุนการผลิตฝ้ายปีเพาะปลูก 2524/25 มีรายละเอียดค่าใช้จ่ายแยกตามขนาดของเนื้อที่เพาะปลูกดังนี้

ขนาดเนื้อที่เพาะปลูก 1-8 ไร่ เป็นการเพาะปลูกขนาดเล็ก ส่วนใหญ่เกษตรกรจะทำการเพาะปลูกโดยใช้แรงงานในครัวเรือน โดยมีอัตราส่วนแรงงานจ้างต่อแรงงานครัวเรือนเป็น 54:46 จากตารางที่ 3.4 และ 3.4.1 จะเห็นได้ว่าใช้ขนาดเนื้อที่เพาะปลูก 1 ถึง 8 ไร่มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยไร่ละ 1,996.62 บาท ประกอบด้วยรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน 1,438.93 บาทและรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน 557.69 บาท ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 158.58 กิโลกรัม ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยกิโลกรัมละ 12.59 บาท โดยมีรายละเอียดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังนี้

1. ต้นทุนผันแปร ได้แก่ ค่าแรงงานในการเตรียมดินถึงเก็บเกี่ยว ค่าวัสดุการเกษตรและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ โดยมีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยไร่ละ 1,835.49 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 92 ของต้นทุนการผลิต ประกอบด้วยต้นทุนผันแปรที่จ่ายเป็นตัวเงิน 1,436.93 บาทและที่ไม่จ่ายเป็นตัวเงิน 398.56 บาท คิดเป็นต้นทุนผันแปรเฉลี่ยกิโลกรัมละ 11.57 บาท รายละเอียดต้นทุนผันแปรมีดังนี้

ตารางที่ 3.4 ต้นทุนการผลิตข้าวเปลือกต่อไร่ ของเนื้อที่เพาะปลูก 1-8 ไร่ ปีเพาะปลูก

2524/25 ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา

หน่วย: บาท

รายการ	รายจ่ายที่เป็นตัวเงิน	รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน	รวม
ต้นทุนผันแปร	1,436.93	398.56	1,835.49
1. ค่าแรงงานเตรียมดินปลูกและเก็บเกี่ยว	475.02	398.56	873.58
1.1 ค่าแรงงานในการปลูก	326.67	318.86	645.53
เตรียมดิน	135.00	-	135.00
ปลูก	19.17	52.62	71.79
กำจัดวัชพืช ดาบหญ้าพรวนดิน	119.17	116.48	235.65
ใส่ปุ๋ย พันธ์ยาปราบศัตรูพืช	53.33	149.76	203.09
1.2 ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	148.35	79.70	228.05
เก็บเกี่ยว	131.91	58.33	190.24
บรรจุ	2.50	21.37	23.87
ขน	13.94	-	13.94
2. ค่าวัสดุการเกษตร	837.02	-	837.02
ค่าเมล็ดพันธุ์	16.05	-	16.05
ค่ายาปราบศัตรูพืช	576.83	-	576.83
ค่าอุปกรณ์การเกษตร	4.13	-	4.13
ค่ากระสอบ	26.11	-	26.11
ค่าปุ๋ย	163.23	-	163.23
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	50.67	-	50.67
3. อื่น ๆ	124.89	-	124.89
ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร	5.98	-	5.98
ค่าดอกเบี้ยของเงินลงทุน	118.91	-	118.91
ต้นทุนคงที่	2.00	159.13	161.13
ค่าใช้ที่ดิน	2.00	100.00	102.00
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร	-	59.13	59.13
ต้นทุนต่อไร่	1,438.93	557.69	1,996.62
ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)			158.58
ต้นทุนทั้งหมดต่อกิโลกรัม			12.59

ตารางที่ 3.4.1 การโยกย้ายแรงงานผลิตฝ้าย ของเนื้อที่เพาะปลูก 1-8 ไร่ ปีเพาะปลูก 2524/25 ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง
จังหวัดนครราชสีมา

รายการ	หน่วย	แรงงานจ้าง (หน่วย/ไร่)		รายจ่ายที่ เป็นตัวเงิน	แรงงานครัวเรือน (หน่วย/ไร่) ¹		รวมค่าที่ไม่ เป็นตัวเงิน
		จำนวนหน่วย	ราคาต่อหน่วย		จำนวนหน่วย	ราคาต่อหน่วย	
ค่าแรงงานในการเตรียมดินถึงเก็บเกี่ยว	บาท			475.02			398.56
1. ค่าแรงในการปลูก	บาท			326.67			318.86
เตรียมดิน	ไร่	1	135.00	135.00			
ปลูก	คน	0.639	30.00	19.17	0.431	29.28	12.62
	สัตว์				1	40.00	40.00
กำจัดวัชพืช ดายหญ้า พรวนดิน	คน	3.972	30.00	119.17	2.583	29.61	76.48
	สัตว์				1	40.00	40.00
ใส่ปุ๋ย พนยาปราบศัตรูพืช	คน	1.778	30.00	53.33	5.315	28.18	149.76
2. ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	บาท			148.35			79.70
เก็บเกี่ยว	คน	4.397	30.00	131.91	2.433	23.97	58.33
บรรจุ	คน	0.083	30.00	2.50	0.788	27.12	21.37
ขน	เครื่องจักร	3.485	4.00	13.94			

1. เป็นค่าจ้างเฉลี่ยต่อวันของแรงงานผู้ใหญ่ และเด็ก ในกรณีที่มีแรงงานเด็กมากกว่าจ้างเฉลี่ยจะต่ำ

1.1 ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินปลูกและเก็บเกี่ยว แรงงานที่ใช้มีทั้ง คน สัตว์ และเครื่องจักร มีค่าจ้างเฉลี่ยไร่ละ 873.58 บาท ประกอบด้วยรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน และรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน 475.02 บาทและ 398.56 บาท ตามลำดับซึ่งมีรายละเอียดของ ค่าใช้จ่ายดังนี้

1.1.1 ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน จะเตรียมดินก่อนปลูกประมาณ 10 ถึง 15 วัน ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินเฉลี่ยไร่ละ 135 บาท โดยการจ้างรถแทรกเตอร์ไถ 2 ครั้ง ครั้งแรกไถตะ เป็นการฆ่าหญ้าให้ตาย ครั้งที่สองไถพรวน เพื่อให้ดินร่วนซุย

1.1.2 ค่าใช้จ่ายในการปลูก จะใช้แรงงานสัตว์ไถเปิดร่องให้ตรง เป็นแถว แล้วใช้แรงงานคน ขุดดินเปิดหลุมหยอดเมล็ด ค่าใช้จ่ายในการปลูกเฉลี่ยไร่ละ 71.79 บาท ประกอบด้วยแรงงานสัตว์ไร่ละ 40 บาท แรงงานคนไร่ละ 31.79 บาท โดยใช้ แรงงานจ้าง 0.639 คน-วัน (man-day) ค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 30.00 บาท และแรงงานครัว- เรือน 0.431 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 29.28 บาท¹

1.1.3 ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา เป็นค่าใช้จ่ายในการกำจัดวัชพืช ดายหญ้า พรวนดิน ใส่ปุ๋ย และพ่นยาปราบศัตรูพืช โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 438.74 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 22 ของต้นทุนการผลิต

ค่าใช้จ่ายในการกำจัดวัชพืช ดายหญ้า พรวนดิน จะทำการ ดายหญ้าพรวนดิน พร้อมกับการกำจัดวัชพืชเป็นจำนวน 2 ถึง 3 ครั้ง จนกว่าต้นฝ้ายจะเริ่มเจริญ เติบโตเต็มที่ แรงงานที่ใช้คือแรงงานคนและสัตว์ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 235.65 บาท แบ่ง เป็นแรงงานสัตว์ในการไถพรวนดินไร่ละ 40 บาท แรงงานจ้าง 3.972 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ย วันละ 30.00 บาท แรงงานครัวเรือน 2.583 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 29.61 บาท

¹ เป็นค่าจ้างเฉลี่ยต่อวันของแรงงานผู้ใหญ่และเด็ก โดยค่าจ้างผู้ใหญ่วันละ 30 บาท และค่าจ้างเด็กวันละ 20 บาท

ค่าใช้จ่ายในการใส่ปุ๋ยและพ่นยาปราบศัตรูพืช การใส่ปุ๋ยจะให้ ปุ๋ยทางใบ โดยผสมกับยาปราบศัตรูพืช แล้วพ่นพร้อมกัน แรงงานที่ใช้จะมีเฉพาะแรงงานคน มี ค่าใช้จ่าย 203.09 บาทต่อไร่ ประกอบด้วยแรงงานจ้าง 1.778 คน-วัน แรงงานครัวเรือน 5.315 คน-วัน โดยมีค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 30 บาท และ 28.18 บาท ตามลำดับ คิดเป็นราย จ่ายที่เป็นตัวเงิน 53.33 บาท รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน 149.76 บาทตามลำดับ โดยมีอัตรา ส่วนแรงงานจ้างต่อแรงงานครัวเรือน 26:74

1.1.4 ค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยว ขนส่ง และบรรจุ เป็นค่าใช้จ่าย ในการเก็บปุ๋ยฝ้าย การบรรจุลงกระสอบ และขนปุ๋ยฝ้ายไปจำหน่าย โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 228.05 บาท แรงงานที่ใช้ในการเก็บ บรรจุ และขนส่งเป็นแรงงานคน และเครื่องจักร

ค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยว จะใช้แรงงานคนเพียงอย่างเดียว ในการเก็บและตากปุ๋ยฝ้ายให้แห้ง แล้วบรรจุลงกระสอบเพื่อเตรียมจำหน่าย แรงงานที่ใช้ในการ เก็บเกี่ยวเป็นแรงงานจ้าง 4.397 คน-วัน ค่าจ้างวันละ 30 บาท คิดเป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน 131.91 บาท แรงงานครัวเรือน 2.433 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 23.97 บาท คิดเป็น รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน 58.33 บาท รวมค่าจ้างในการเก็บเกี่ยวไร่ละ 190.24 บาท ส่วนค่า ใช้จ่ายในการบรรจุเฉลี่ยไร่ละ 23.87 บาท ประกอบด้วยแรงงานจ้าง 0.083 คน-วัน ค่าจ้าง วันละ 30 บาท แรงงานครัวเรือน 0.788 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 27.12 บาท

ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ในที่นี้หมายถึงค่าขนส่งโดยจ้างรถมา บรรทุกไปจำหน่าย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 13.94 บาท

1.2 ค่าวัสดุการเกษตร เป็นค่าใช้จ่ายที่สิ้นเปลืองไปกับการปลูกฝ้าย ได้แก่ ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าอุปกรณ์การเกษตร ค่ากระสอบ ค่าปุ๋ย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 837.02 บาท ค่าใช้จ่ายหลัก ได้แก่ ค่ายาปราบศัตรู เกษตรกรต้องพ่นยาปราบศัตรูพืชประมาณ 14 ครั้งตั้งแต่ต้นฝ้ายเริ่มเจริญเติบโต จนถึงต้นฝ้ายออกดอก ค่ายาปราบศัตรูพืชเฉลี่ยไร่ละ 576.83 บาท คิดเป็นร้อยละ 29 ของต้นทุน การผลิต เมล็ดพันธุ์ฝ้ายที่เกษตรกรใช้ปลูกมีอยู่ 2 พันธุ์ คือ พันธุ์ตากฟ้า 1 และพันธุ์ศรีสำโรง 2 ค่าเมล็ดพันธุ์เฉลี่ยไร่ละ 16.05 บาท การใส่ปุ๋ยต้นฝ้าย จะให้ปุ๋ยได้ 2 ทางคือ ให้ปุ๋ยทางราก ซึ่งจะให้ปุ๋ยพร้อมกับการกำจัดวัชพืช แต่เกษตรกรนิยมให้ปุ๋ยทางใบ โดยให้ปุ๋ยผสมกับยาปราบ

ศัตรูพืชแล้วพ่นพร้อมกัน ค่าปุ๋ยเฉลี่ยไร่ละ 163.23 บาท น้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นใช้กับเครื่องพ่นยาปราบศัตรูพืชมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 50.67 บาท ส่วนค่าอุปกรณ์การเกษตร และค่ากระสอบมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 30.24 บาท ค่าวัสดุการเกษตรได้จากการซื้อมาทั้งสิ้น

1.3 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ประกอบด้วยค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร และดอกเบี้ยของเงินลงทุน¹ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 124.89 บาท เป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน แยกเป็นค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 5.98 บาท ดอกเบี้ยของเงินลงทุนติดตามอัตราดอกเบี้ยของเงินลงทุนของเกษตรกรกรเป็นเงิน 118.91 บาทต่อไร่

2. ต้นทุนคงที่ ได้แก่ ค่าใช้ที่ดิน และค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร โดยมีต้นทุนคงที่เฉลี่ยไร่ละ 161.13 บาท โดยคิดเป็นร้อยละ 8 ของต้นทุนการผลิต ประกอบด้วย ค่าใช้ที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 102 บาท และค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 59.13 บาท ในส่วนของต้นทุนคงที่นี้มีรายจ่ายที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 2.00 บาท และรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 159.13 บาท

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ อรรถาณวก ข.

ขนาดเนื้อที่เพาะปลูก 9-16 ไร่ เป็นเนื้อที่เพาะปลูกขนาดกลาง ที่เกษตรกรใช้แรงงานจ้างปะปนแรงงานครัวเรือน โดยมีอัตราส่วนแรงงานจ้างต่อแรงงานครัวเรือน 64:36 จากตารางที่ 3.5 และ 3.5.1 จะเห็นได้ว่าขนาดเนื้อที่เพาะปลูกฝ่าย 9-16 ไร่ มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยไร่ละ 1,618.17 บาท แยกเป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน 1,189.61 บาท รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน 428.56 บาท ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 247.77 กิโลกรัม ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยกิโลกรัมละ 6.53 บาท ซึ่งมีรายละเอียดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังนี้

1. ต้นทุนผันแปร ได้แก่ ค่าแรงงานในการเตรียมดินถึงเก็บเกี่ยว ค่าวัสดุในการเกษตร และอื่น ๆ ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยไร่ละ 1,469.23 บาท คิดเป็นร้อยละ 91 ของต้นทุนการผลิต แยกเป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน และรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน 1,187.61 บาท และ 281.62 บาท ตามลำดับ ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยกิโลกรัมละ 5.93 บาท รายละเอียดต้นทุนผันแปร ดังนี้

1.1 ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินปลูกและเก็บเกี่ยว ได้แก่ ค่าแรงงานในการปลูกและค่าแรงในการเก็บเกี่ยว ใช้ทั้งแรงงาน คน สัตว์ และเครื่องจักร โดยมีอัตราส่วนแรงงานคนต่อสัตว์ต่อเครื่องจักร 66:13:21 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 780.80 บาท ประกอบด้วยรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน 499.18 บาท รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงินไร่ 281.62 บาท มีรายละเอียดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังนี้

1.1.1 ค่าใช้จ่ายเตรียมดิน โดยจ้างรถแทรกเตอร์ไถพรวนดินก่อนที่จะเพาะปลูก 2 ครั้ง เสียค่าจ้างไถเฉลี่ยไร่ละ 158.33 บาท ซึ่งเป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงินทั้งสิ้น

1.1.2 ค่าใช้จ่ายในการปลูก ใช้แรงงานสัตว์ไถเปิดร่องให้เป็นแนวเส้นตรง เพื่อสะดวกในการเข้าพ่นยาปราบศัตรูพืช แล้วใช้แรงงานคนขุดดินเปิดเป็นหลุมหยอดเมล็ด ค่าใช้จ่ายในการปลูกเฉลี่ยไร่ละ 77.07 บาท ประกอบด้วยแรงงานสัตว์ไร่ละ 50.00 บาท แรงงานคนไร่ละ 27.07 บาท โดยใช้แรงงานคน 0.902 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 30.00 บาท เป็นแรงงานจ้าง 0.672 คน-วัน และแรงงานครัวเรือน 0.230 คน-วัน

1.1.3 ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการกำจัดวัชพืช ตายหญ้า พรวนดิน ใส่ปุ๋ย และพ่นยาปราบศัตรูพืช มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 275.18 บาท เป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน 87.31 บาท และรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน 187.87 บาท

ตารางที่ 3.5 ต้นทุนการผลิตไม้เลื้อยต่อไร่ ของเนื้อที่เพาะปลูก 9-16 ไร่
ปีเพาะปลูก 2524/25 ของเกษตรกรรายละ 1 ไร่
จังหวัดนครราชสีมา

หน่วย : บาท

รายการ	รายจ่ายที่เป็นตัวเงิน	รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน	รวม
ต้นทุนเงินแปร	1,187.61	281.62	1,469.23
1. ค่าแรงงานเตรียมดินถึงปลูกและเก็บเกี่ยว	499.18	281.62	780.80
1.1 ค่าแรงงานในการปลูก	265.81	244.77	510.58
เตรียมดิน	158.33	-	158.33
ปลูก	20.17	56.90	77.07
กำจัดวัชพืช ตายหญ้าพรุนดิน	61.06	104.66	165.72
ใส่ปุ๋ย พ่นยาปราบศัตรูพืช	26.25	83.21	109.46
1.2 ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	233.37	36.85	270.22
เก็บเกี่ยว	222.15	25.63	247.78
บรรจุ	2.50	11.22	13.72
ขน	8.72	-	8.72
2. ค่าวัสดุการเกษตร	626.65	-	626.65
ค่าเมล็ดพันธุ์	12.75	-	12.75
ค่ายาปราบศัตรูพืช	485.63	-	485.63
ค่าอุปกรณ์การเกษตร	19.03	-	19.03
ค่ากระสอบ	25.22	-	25.22
ค่าปุ๋ย	32.82	-	32.82
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	51.20	-	51.20
3. อื่น ๆ	61.78	-	61.78
ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร	19.26	-	19.26
ดอกเบี้ยของเงินลงทุน	42.52	-	42.52
ต้นทุนคงที่	2.00	146.94	148.94
ค่าใช้ที่ดิน	2.00	100.00	102.00
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร	-	46.94	46.94
ต้นทุนต่อไร่	1,189.61	428.56	1,618.17
ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)			247.77
ต้นทุนทั้งหมดต่อกิโลกรัม			6.53

ตารางที่ 3.5.1 การใช้แรงงานในการผลิตฝ้าย ของเนื้อที่เพาะปลูก 9-16 ไร่ ปีเพาะปลูก 2524/25 ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง

จังหวัดนครราชสีมา

รายการ	หน่วย	แรงงานจ้าง (หน่วย/ไร่)		รายจ่ายที่ เป็นตัวเงิน	แรงงานครัวเรือน (หน่วย/ไร่)		รายจ่ายที่ไม่ เป็นตัวเงิน	
		จำนวนหน่วย	ราคาต่อหน่วย		จำนวนหน่วย	ราคาต่อหน่วย		
ค่าแรงงานในการเตรียมดิน ปลูกและเก็บเกี่ยว	บาท			499.18			281.62	
1. ค่าแรงงานในการปลูก	บาท			265.81			244.77	
เตรียมดิน	เครื่องจักร	ไร่	1	158.33				
ปลูก	คน	วัน	0.672	30.00	20.17	0.230	30.00	6.90
	สัตว์	ไร่				1	50.00	50.00
กำจัดวัชพืช ดายหญ้าพรวนดิน	คน	วัน	2.035	30.00	61.06	1.822	30.00	54.66
	สัตว์	ไร่				1	50.00	50.00
ใส่ปุ๋ย พ่นยาปราบศัตรูพืช	คน	วัน	0.875	30.00	26.25	2.774	30.00	83.21
2. ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	บาท			233.37			36.85	
เก็บเกี่ยว	คน	วัน	7.405	30.00	222.15	0.854	30.00	25.63
บรรจุ	คน	วัน	0.083	30.00	2.50	0.374	30.00	11.22
ขน	เครื่องจักร	กระสอบ	2.18	4.00	8.72			

ค่าใช้จ่ายในการกำจัดวัชพืช และค่าใช้จ่ายดายหญ้าพรวนดิน ในการกำจัดวัชพืชจะทำพร้อมกับการดายหญ้าพรวนดิน จำนวน 2 ถึง 3 ครั้ง แรงงานที่ใช้มีแรงงานคนและแรงงานสัตว์ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 165.72 บาท แยกเป็น แรงงานสัตว์ไร่ละ 50 บาท แรงงานคน 3.857 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 30.00 บาท คิดเป็นค่าใช้จ่ายไร่ละ 115.72 บาท

ค่าใช้จ่ายในการใส่ปุ๋ยและพ่นยาปราบศัตรูพืช จะใช้ปุ๋ยประเภท เป็นน้ำผสมกับยาปราบศัตรูพืชแล้วพ่นพร้อมกัน แรงงานที่ใช้เป็นแรงงานคนทั้งสิ้น มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 109.46 บาท ใช้แรงงานจ้างและแรงงานครัวเรือน โดยมีอัตราส่วนแรงงานจ้างต่อแรงงานครัวเรือน 24:76 เนื่องจากต้นทุนฝ้ายขณะที่กำลังเจริญเติบโตจะมีแมลงศัตรูฝ้ายมาก เกษตรกรจะใช้แรงงานตนเองในการดูแลรักษาเพื่อที่จะพ่นยาป้องกันแมลงศัตรูฝ้ายได้ทันทีใช้แรงงานจ้าง 0.875 คน-วัน และแรงงานครัวเรือน 2.774 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 30.00 บาท

1.1.4 ค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยว บรรจุและค้ายนส่ง เป็นค่าใช้จ่ายในการเก็บปุ๋ยฝ้าย การตาก บรรจุ และขนปุ๋ยฝ้ายไปจำหน่าย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 270.22 บาท แรงงานที่ใช้มีทั้งแรงงานครัวเรือน และแรงงานจ้าง

ค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยว จะใช้แรงงานคนทั้งสิ้นในการเดินเก็บปุ๋ยฝ้ายที่ลุ่มอแก่แตกปุ๋ยแล้ว ต้องระมัดระวังอย่าให้ปุ๋ยฝ้ายล้นปรก จะทำให้ราคาขายของฝ้ายต่ำได้ ฝ้ายที่เก็บมาแล้วจะต้องนำมาตากให้แห้ง แล้วจึงบรรจุลงกระสอบ แรงงานที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวเป็นแรงงานจ้าง 7.405 คน-วัน แรงงานครัวเรือน 0.854 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 30 บาท คิดเป็นค่าใช้จ่ายไร่ละ 247.78 บาท ส่วนการบรรจุลงกระสอบเสียค่าใช้จ่ายไร่ละ 13.72 บาท เป็นแรงงานจ้าง 0.083 คน-วัน แรงงานครัวเรือน 0.374 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ยไร่ละ 30.00 บาท

ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ในที่นี้หมายถึงค้ายนส่งโดยรถบรรทุก มาจนถึงบ้านเกษตรกรไปจำหน่าย คิดค้ายนส่งเป็นกระสอบของฝ้ายที่บรรจุเต็ม ไม่ค้ายนส่งถึงน้ำหนักของฝ้ายจะเป็นเท่าใด ค่ารถบรรทุก 2.18 กระสอบ ค่าจ้างกระสอบละ 4.00 บาท คิดเป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงินไร่ละ 8.72 บาท

1.2 ค่าวัสดุการเกษตร เป็นค่าใช้จ่ายที่ใช้แล้วหมดไปกับการปลูกฝ้าย ได้แก่ ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าอุปกรณ์การเกษตร ค่ากระสอบ ค่าปุ๋ย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 626.65 บาท เป็นวัสดุสิ้นเปลืองที่ได้จากการซื้อ ค่าวัสดุการเกษตรมีค่าใช้จ่ายที่สำคัญคือ ค่ายาปราบศัตรูพืช เพราะการปลูกฝ้ายมีแมลงศัตรูฝ้ายมาก จึงต้องพ่นยาป้องกันกำจัดศัตรูฝ้าย ค่ายาปราบศัตรูพืชเฉลี่ยไร่ละ 485.63 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.01 ของต้นทุนการผลิต เมล็ดพันธุ์ที่ใช้ปลูกมีทั้งพันธุ์ศรีสำโรง 2 และพันธุ์ตากฟ้า 1 ค่าเมล็ดพันธุ์เฉลี่ยไร่ละ 12.75 บาท ส่วนค่าอุปกรณ์การเกษตร ค่ากระสอบ ค่าปุ๋ย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 128.27 บาท

1.3 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ หมายความว่า ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร ดอกเบี้ยของเงินลงทุน¹ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 61.78 บาท เป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงินทั้งสิ้น ประกอบด้วยค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 19.26 บาท ส่วนดอกเบี้ยของเงินลงทุนเฉลี่ยไร่ละ 42.52 บาท

2. ต้นทุนคงที่ ได้แก่ ค่าใช้ที่ดิน และค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร โดยมีต้นทุนคงที่เฉลี่ยไร่ละ 148.94 บาท คิดเป็นร้อยละ 9 ของต้นทุนการผลิตแบ่งเป็นค่าใช้ที่ดินในการเลี้ยงค่าภาษีที่ดินไร่ละ 2.00 บาท ค่าเช่าที่ดินไร่ละ 100.00 บาท คิดเป็นเงิน 102.00 บาท และค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 46.94 บาท ต้นทุนคงที่ประกอบด้วยรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน และรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน 2.00 บาท และ 146.94 บาทตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ดูภาคผนวก ข.

ขนาดเนื้อที่เพาะปลูกมากกว่า 16 ไร่ เป็นขนาดการเพาะปลูกฝ้ายขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้แรงงานจ้างในการเพาะปลูก จากตารางที่ 3.6 และ 3.6.1 จะเห็นได้ว่ามีอัตราส่วนแรงงานจ้างต่อแรงงานครัวเรือน 75:25 เนื่องจากมีเนื้อที่การเพาะปลูกมาก จนเกินแรงงานในครัวเรือนจะทำกรเพาะปลูกได้ ต้นทุนการผลิตของฝ้ายที่มีเนื้อที่เพาะปลูกมากกว่า 16 ไร่เฉลี่ยไร่ละ 1,805.84 บาท แยกเป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน 1,414.85 บาท รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน 390.99 บาท มีผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 199.31 กิโลกรัม ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยกิโลกรัมละ 9.06 บาท ซึ่งมีรายละเอียดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังนี้

1. ต้นทุนผันแปร ได้แก่ ค่าแรงงานในการเตรียมดินถึงเก็บเกี่ยว ค่าวัสดุการเกษตร และอื่น ๆ มีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยไร่ละ 1,678.81 บาท ประกอบด้วยต้นทุนผันแปรที่จ่ายเป็นตัวเงินไร่ละ 1,404.03 บาท ที่ไม่จ่ายเป็นตัวเงินไร่ละ 274.78 บาท คิดเป็นต้นทุนผันแปรกิโลกรัมละ 8.42 บาท ต้นทุนผันแปรคิดเป็นร้อยละ 93 ของต้นทุนทั้งหมด รายละเอียดต้นทุนผันแปรมีดังนี้

1.1 ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินปลูกและเก็บเกี่ยว ได้แก่ค่าแรงงานในการปลูก จนถึงค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว แรงงานที่ใช้มีทั้งแรงงานคน สัตว์ และเครื่องจักร โดยมีอัตราส่วนแรงงานคนต่อสัตว์ต่อเครื่องจักร 78:6:16 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 1,104.86 บาท แยกเป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน 830.08 บาท และรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน 274.78 บาท มีรายละเอียดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังนี้

1.1.1 ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน เกษตรกรจะจ้างรถแทรกเตอร์ไถเตรียมดินก่อนเพาะปลูกโดยจ้างไถ 2 ครั้ง ครั้งแรกเป็นการฆ่าหญ้า ครั้งที่สองเป็นการพรวนดินให้ร่วนซุย ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินไร่ละ 170.00 บาท เป็นรายจ่ายที่เกิดจากการจ้างทั้งสิ้น

1.1.2 ค่าใช้จ่ายในการปลูก ก่อนปลูกใช้แรงงานสัตว์ไถเปิดร่องเพื่อให้สะดวกในการพ่นยาปราบศัตรูพืช แล้วจึงใช้แรงงานคนขุดดินเปิดหลุมหยอดเมล็ดฝ้าย และเกลี่ยดินกลบบาง ๆ ค่าใช้จ่ายในการปลูกเฉลี่ยไร่ละ 57.97 บาท ประกอบด้วยแรงงานสัตว์ในการเปิดร่องเฉลี่ยไร่ละ 30.00 บาท แรงงานคนเฉลี่ยไร่ละ 27.97 บาท เป็นแรงงานจ้าง 0.735 คน-วัน แรงงานครัวเรือน 0.197 คน-วัน ค่าจ้างวันละ 30.00 บาท

ตารางที่ 3.6 ต้นทุนการผลิตฝ้ายเฉลี่ยต่อไร่ ของเนื้อที่เพาะปลูกมากกว่า 16 ไร่
ปีเพาะปลูก 2524/25 ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง
จังหวัดนครราชสีมา

หน่วย : บาท

รายการ	รายจ่ายที่เป็นตัวเงิน	รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน	รวม
ต้นทุนผันแปร	1,404.03	274.78	1,678.81
1. ค่าแรงงานเตรียมดินปลูกและเก็บเกี่ยว	830.08	274.78	1,104.86
1.1 ค่าแรงงานในการปลูก	645.69	232.77	878.46
เตรียมดิน	170.00	-	170.00
ปลูก	22.06	35.91	57.97
กำจัดวัชพืช ตายหญ้าพรวนดิน	247.03	57.19	304.22
ใส่ปุ๋ย ห่มยาปราบศัตรูพืช	206.60	139.67	346.27
1.2 ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	184.39	42.01	226.40
เก็บเกี่ยว	177.74	21.56	199.30
บรรจุ	-	17.32	17.32
ขน	6.65	3.13	9.78
2. ค่าวัสดุการเกษตร	516.03	-	516.03
ค่าเมล็ดพันธุ์	17.68	-	17.68
ค่ายาปราบศัตรูพืช	390.41	-	390.41
ค่าอุปกรณ์การเกษตร	3.75	-	3.75
ค่ากระสอบ	21.72	-	21.72
ค่าปุ๋ย	37.23	-	37.23
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	45.24	-	45.24
3. อื่น ๆ	57.92	-	57.92
ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร	13.54	-	13.54
ดอกเบี้ยของเงินลงทุน	44.38	-	44.38
ต้นทุนคงที่	10.82	116.21	127.03
ค่าไถ่ที่ดิน	10.82	91.18	102.00
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร	-	25.03	25.03
ต้นทุนต่อไร่	1,414.85	390.99	1,805.84
ผลผลิตต่อไร่ (กิโกลกรัม)			199.31
ต้นทุนทั้งหมดต่อกิโกลกรัม			9.06

ตารางที่ 3.6.1 การใช้แรงงานในการผลิตฝ้าย ของเนื้อที่เพาะปลูกมากกว่า 16 ไร่ ปีการเพาะปลูก 2524/25

ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา

รายการ	หน่วย	แรงงานจ้าง (หน่วย/ไร่)		รายจ่ายที่เป็นตัวเงิน	แรงงานครัวเรือน (หน่วย/ไร่)		รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน
		จำนวนหน่วย	ราคาต่อหน่วย		จำนวนหน่วย	ราคาต่อหน่วย	
ค่าแรงงานในการเตรียมดินปลูกและเก็บเกี่ยว	บาท			830.08			274.78
1. ค่าแรงงานในการปลูก	บาท			645.69			232.77
เตรียมดิน เครื่องจักร	ไร่	1	170.00	170.00			
ปลูก คน	วัน	0.735	30.00	22.06	0.197	30.00	5.91
	สัตว์				1	30.00	30.00
กำจัดวัชพืช ดายหญ้าพรอนดิน คน	วัน	8.234	30.00	247.03	0.906	30.00	27.19
	สัตว์				1	30.00	30.00
ใส่ปุ๋ย พ่นยาปราบศัตรูพืช คน	วัน	6.886	30.00	206.60	4.656	30.00	139.67
2. ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	บาท			184.39			42.01
เก็บเกี่ยว คน	วัน	5.925	30.00	177.74	0.719	30.00	21.56
บรรจุ คน	วัน				0.577	30.00	17.32
ขน เครื่องจักร	กระสอบ	1.663	4.00	6.65	0.783	4.00	3.13

1.1.3 ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา เมื่อต้นฝ้ายเริ่มเจริญเติบโตเกษตรกรจะต้องดูแลกำจัดวัชพืช ตายหญ้าพรวนดิน ใส่ปุ๋ย และพ่นยาปราบศัตรูพืช ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาเฉลี่ยไร่ละ 650.49 บาท แยกเป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน 453.63 บาท รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน 196.86 บาท

ค่าใช้จ่ายในการกำจัดวัชพืช ตายหญ้าพรวนดิน โดยใช้แรงงานคนและแรงงานสัตว์ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 304.22 บาท ประกอบด้วยแรงงานคน 9.14 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 30.00 บาท คิดเป็นเงิน 274.22 บาท ค่าจ้างแรงงานสัตว์เฉลี่ยไร่ละ 30.00 บาท

ค่าใช้จ่ายในการใส่ปุ๋ย พ่นยาปราบศัตรูพืช ได้แก่ค่าแรงงานในการใส่ปุ๋ย และค่าแรงงานในการพ่นยาปราบศัตรูพืช แรงงานที่ใช้เป็นแรงงานคนทั้งสิ้น มีแรงงานจ้างและแรงงานครัวเรือน โดยมีอัตราส่วนแรงงานจ้างต่อแรงงานครัวเรือน 60:40 เพราะเนื้อที่เพาะปลูกมีจำนวนมาก เมื่อแมลงศัตรูฝ้ายระบาด เกษตรกรจะต้องจ้างแรงงานในการพ่นยาปราบศัตรูฝ้ายเพื่อป้องกันการระบาดของแมลงศัตรูฝ้าย ค่าใช้จ่ายในการใส่ปุ๋ยและพ่นยาปราบศัตรูพืชเฉลี่ยไร่ละ 346.27 บาท เป็นแรงงานจ้าง 6.886 คน-วัน แรงงานครัวเรือน 4.656 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 30.00 บาท

1.1.4 ค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยวบรรจุ และขนส่ง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเก็บปุ๋ยฝ้าย การตากปุ๋ยฝ้ายให้แห้ง และการบรรจุลงกระสอบขนไปจำหน่าย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 226.40 บาท ประกอบด้วยรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน 184.39 บาท รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน 42.01 บาท มีการใช้แรงงานคนและเครื่องจักร

ค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยว การเก็บฝ้ายจะใช้แรงงานคนเดินเก็บปุ๋ยฝ้าย ถ้าเก็บปุ๋ยฝ้ายตอนเช้ามีแดด น้ำค้างที่เกาะปุ๋ยฝ้ายยังไม่แห้ง เมื่อเก็บมาแล้วจะต้องตากให้แห้งเพื่อป้องกันการขึ้นรา แล้วจึงบรรจุลงกระสอบ ค่าใช้จ่ายในการเก็บเฉลี่ยไร่ละ 199.30 บาท เป็นแรงงานจ้าง 5.925 คน-วัน แรงงานครัวเรือน 0.719 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 30.00 บาท ส่วนการบรรจุลงกระสอบใช้แรงงานครัวเรือนทั้งสิ้น 0.577 คน-วัน คิดเป็นค่าใช้จ่ายไร่ละ 17.32 บาท

ค่าใช้จ่ายในการขนส่งในนี้หมายถึงค่าขนส่ง มีแรงงานจ้าง และแรงงานครัวเรือนปะปนกัน ค่าใช้จ่ายในการขนส่งเฉลี่ยไร่ละ 9.78 บาท เป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน 6.65 บาท และรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน 3.13 บาท

1.2 ค่าวัสดุการเกษตร เป็นวัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้แล้วหมดไปกับการปลูกฝ้ายได้แก่ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าอุปกรณ์การเกษตร ค่ากระสอบ ค่าปุ๋ย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และหล่อลื่น มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 516.03 บาท ส่วนสำคัญของค่าใช้จ่ายประเภทนี้ คือ ค่ายาปราบศัตรูพืช เฉลี่ยไร่ละ 390.41 บาท คิดเป็นร้อยละ 22 ของต้นทุนการผลิต ค่าเมล็ดพันธุ์เฉลี่ยไร่ละ 17.68 บาท ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นที่ใช้กับเครื่องพ่นยาปราบศัตรูพืชมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 45.24 บาท กระสอบที่ใช้บรรจุฝ้ายมี 2 ขนาด คือ ขนาดเล็กสามารถบรรจุฝ้ายได้ประมาณ 50 กิโลกรัม และขนาดใหญ่บรรจุฝ้ายได้ประมาณ 100 กิโลกรัม ค่ากระสอบเฉลี่ยไร่ละ 21.72 บาท ส่วนค่าอุปกรณ์การเกษตร และค่าปุ๋ยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 40.98 บาท ค่าวัสดุการเกษตรเป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน

1.3 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ได้แก่ ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร ดอกเบี้ยของเงินลงทุน¹ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 57.92 บาท เป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน แยกเป็นค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 13.54 บาท ดอกเบี้ยของเงินลงทุนคิดตามอัตราดอกเบี้ยของเงินลงทุนของเกษตรกรเฉลี่ยไร่ละ 44.38 บาท

2. ต้นทุนคงที่ ได้แก่ค่าใช้จ่ายที่ดิน และค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร มีต้นทุนคงที่เฉลี่ยไร่ละ 127.03 บาท คิดเป็นร้อยละ 7 ของต้นทุนการผลิต ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 102 บาท ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร เฉลี่ยไร่ละ 25.03 บาท ต้นทุนคงที่ไม่จ่ายเป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 116.21 บาท และที่จ่ายเป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 10.82 บาท

¹ ฤดูกาลผนวก ข.

ต้นทุนการผลิตฝ้ายของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง เป็นต้นทุนการผลิตฝ้ายที่พิจารณา รวมเนื้อที่การเพาะปลูกทุกขนาด จากตารางที่ 3.7 และ 3.7.1 มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยไร่ละ 1,807.02 บาท แยกเป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน 1,339.42 บาท รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน 467.60 บาท ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 202.21 กิโลกรัม ต้นทุนการผลิตกิโลกรัมละ 8.94 บาท รายละเอียดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มีดังนี้

1. ต้นทุนผันแปร ได้แก่ ค่าแรงในการเตรียมดินถึงเก็บเกี่ยว ค่าวัสดุการเกษตร และอื่น ๆ มีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยไร่ละ 1,658.99 บาท คิดเป็นร้อยละ 92 ของต้นทุนการผลิต แยกเป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน 1,335.22 บาท รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน 323.77 บาท คิดเป็น ต้นทุนผันแปรกิโลกรัมละ 8.20 บาท รายละเอียดต้นทุนผันแปรมีดังนี้

1.1 ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินปลูกและเก็บเกี่ยว ได้แก่ แรงงานในการ เตรียมดิน ปลูก การเก็บเกี่ยว มีการใช้แรงงานคน สัตว์ และเครื่องจักร โดยมีอัตราส่วนคน ต่อสัตว์ต่อเครื่องจักร 73:9:18 ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินถึงเก็บเกี่ยวเฉลี่ยไร่ละ 896.62 บาท ประกอบด้วยรายจ่ายที่เป็นตัวเงินและรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน 572.85 บาทและ 323.77 บาท มีลักษณะการใช้แรงงานและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังนี้

1.1.1 ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน เกษตรกรจ้างรถแทรกเตอร์มา ไถเตรียมดินก่อนเพาะปลูกประมาณ 10 ถึง 15 วัน โดยไถ 2 ครั้ง ครั้งแรกเพื่อเป็นการฆ่า หญ้า ครั้งที่สองไถเพื่อให้ดินร่วนซุย ค่าจ้างในการเตรียมดินเฉลี่ยไร่ละ 152.50 บาท

1.1.2 ค่าใช้จ่ายในการปลูก แรงงานที่ใช้มีแรงงานคนและสัตว์ แรงงานสัตว์ใช้ในการไถเปิดร่องเพื่อสะดวกในการดูแลรักษาแล้วใช้แรงงานคนขุดดินหยอดเมล็ด ฝ้ายฝ้าย ค่าใช้จ่ายในการปลูกเฉลี่ยไร่ละ 70.32 บาท ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายแรงงานสัตว์ เฉลี่ยไร่ละ 41.25 บาท แรงงานคนเฉลี่ยไร่ละ 29.07 บาท เป็นแรงงานจ้าง 0.676 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 30.00 บาท แรงงานครัวเรือน 0.297 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 29.63 บาท

1.1.3 ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา ได้แก่ การกำจัดวัชพืช ตายหญ้า พรวนดิน ใส่ปุ๋ย และพ่นยาปราบศัตรูพืช ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 430.34 บาท คิดเป็นร้อยละ 24 ของต้นทุนการผลิตเป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน 210.83 บาท รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน 219.51 บาท

• ตารางที่ 3.7 ต้นทุนการผลิตฝ้ายเฉลี่ยต่อไร่ ของเนื้อที่เพาะปลูกทุกขนาด

ปีเพาะปลูก 2524/25 ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง

จังหวัดนครราชสีมา

หน่วย : บาท

รายการ	รายจ่ายที่ เป็นตัวเงิน	รายจ่ายที่ไม่ เป็นตัวเงิน	รวม
ต้นทุนผันแปร	1,335.22	323.77	1,658.99
1. ค่าแรงงานเตรียมดินปลูกและเก็บเกี่ยว	572.85	323.77	896.62
1.1 ค่าแรงงานในการปลูก	383.60	269.56	653.16
เตรียมดิน	152.50	-	152.50
ปลูก	20.27	50.05	70.32
กำจัดวัชพืช ตามหญ้าพรานดิน	129.34	97.23	226.57
ใส่ปุ๋ย พ่นยาปราบศัตรูพืช	81.49	122.28	203.77
1.2 ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	189.25	54.21	243.46
เก็บเกี่ยว	177.21	36.88	214.09
บรรจุ	1.88	16.55	18.43
ขน	10.16	0.78	10.94
2. ค่าวัสดุการเกษตร	677.89	-	677.89
ค่าเมล็ดพันธุ์	15.22	-	15.22
ค่ายาปราบศัตรูพืช	496.03	-	496.03
ค่าอุปกรณ์การเกษตร	9.62	-	9.62
ค่ากระสอบ	24.68	-	24.68
ค่าปุ๋ย	82.83	-	82.83
ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิงและหล่อลื่น	49.51	-	49.51
3. อื่น ๆ	84.48	-	84.48
ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร	12.85	-	12.85
ดอกเบี้ยของเงินลงทุน	71.63	-	71.63
ต้นทุนคงที่	4.20	143.83	148.03
ค่าไถ่ที่ดิน	4.20	97.80	102.00
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร	-	46.03	46.03
ต้นทุนต่อไร่	1,339.42	467.60	1,807.02
ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)			202.21
ต้นทุนทั้งหมดต่อกิโลกรัม			8.94

ตารางที่ 3.7.1 การใช้แรงงานในการผลิตฝ้าย ปีเพาะปลูก 2524/25 ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา

รายการ	หน่วย	แรงงานจ้าง (หน่วย/ไร่)		รายจ่ายที่เป็นตัวเงิน	แรงงานครัวเรือน (หน่วย/ไร่)		รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน
		จำนวนหน่วย	ราคาต่อหน่วย		จำนวนหน่วย	ราคาต่อหน่วย ¹	
ค่าแรงงานในการเตรียมดินปลูกและเก็บเกี่ยว	บาท			572.85			323.77
1. ค่าแรงงานในการปลูก	บาท			383.60			369.56
เตรียมดิน	เครื่องจักร	ไร่	1	152.50			
ปลูก	คน	วัน	0.676	30.00	20.27	0.297	29.63
	สัตว์	ไร่				1	41.25
กำจัดวัชพืช ตายหญ้าพรวนดิน	คน	วัน	4.311	30.00	129.34	1.878	29.81
	สัตว์	ไร่				1	41.25
ใส่ปุ๋ยหมักปราบศัตรูพืช	คน	วัน	2.716	30.00	81.49	4.197	29.14
2. ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	บาท			189.25			54.21
เก็บเกี่ยว	คน	วัน	5.907	30.00	177.21	1.412	26.12
บรรจุ	คน	วัน	0.062	30.00	1.88	0.58	28.53
ขน	เครื่องจักร	กระสอบ	2.540	4.00	10.16	0.195	4.00

¹ เป็นค่าจ้างเฉลี่ยต่อวันของแรงงานผู้ใหญ่และเด็ก โดยค่าจ้างผู้ใหญ่วันละ 30 บาท ค่าจ้างเด็กวันละ 20 บาท

ค่าใช้จ่ายในการกำจัดวัชพืช ดายหญ้าพรวนดิน แรงงานที่ใช้ มีแรงงานคนและแรงงานสัตว์ ค่าใช้จ่ายแรงงานสัตว์เฉลี่ยไร่ละ 41.25 บาท ค่าใช้จ่ายแรงงานคนเฉลี่ยไร่ละ 185.32 บาท คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการกำจัดวัชพืช ดายหญ้าพรวนดิน เฉลี่ยไร่ละ 226.57 บาท เป็นแรงงานครัวเรือน 1.878 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 29.81 บาท แรงงานจ้าง 4.311 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 30 บาท

ค่าใช้จ่ายในการใส่ปุ๋ยและพ่นยาปราบศัตรูพืช มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 203.77 บาท เป็นแรงงานจ้าง 2.716 คน-วัน ค่าจ้างวันละ 30.00 บาท แรงงานครัวเรือน 4.197 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 29.14 บาท คิดเป็นอัตราส่วนแรงงานจ้างต่อแรงงานครัวเรือน 40:60

1.1.4 ค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยว บรรจุ และขนส่ง มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 243.46 บาท เป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน 189.25 บาท รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน 54.21 บาท แรงงานที่ใช้มีแรงงานคนและเครื่องจักร

ค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยว ใช้แรงงานคนทั้งสิ้น มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 214.09 บาท ประกอบด้วยแรงงานจ้าง 5.907 คน-วัน ค่าจ้างวันละ 30.00 บาท แรงงานครัวเรือน 1.421 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 26.12 บาท

ค่าใช้จ่ายในการบรรจุ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 18.43 บาท เป็นแรงงานจ้าง 0.062 คน-วัน ค่าจ้างวันละ 30.00 บาท แรงงานครัวเรือน 0.58 คน-วัน ค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 28.53 บาท

ค่าใช้จ่ายในการขนส่งในที่นี้หมายถึง ค่าขนส่งปุ๋ยฝ้ายไปจำหน่าย เกษตรกรต้องขนส่งปุ๋ยฝ้ายไปยังแหล่งรับซื้อ ค่าขนส่งเฉลี่ยไร่ละ 10.94 บาท

1.2 วัสดุการเกษตร เป็นวัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้แล้วหมดไปกับการปลูกฝ้าย ได้แก่ ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าอุปกรณ์การเกษตร ค่าปุ๋ย ค่ากระสอบ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 677.89 บาท ค่าใช้จ่ายที่สำคัญคือ ค่ายาปราบศัตรูพืช เนื่องจากต้นฝ้ายมีแมลงศัตรูฝ้ายเข้าทำลายในไร่ฝ้ายตั้งแต่เริ่มปลูกไปจนถึงระยะแก่จนเก็บเกี่ยวได้ เกษตรกรต้องทำการพ่นยาปราบศัตรูพืชประมาณ 14 ครั้ง ค่ายาปราบศัตรูพืชเฉลี่ยไร่

ละ 496.03 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 27 ของต้นทุนการผลิต เมล็ดพันธุ์ที่เกษตรกรนิยมปลูกมีอยู่ 2 พันธุ์คือ พันธุ์ตากฟ้า 1 (BS 1017-3) และพันธุ์ศรีสำโรง 2 (G 115-7) ค่าเมล็ดพันธุ์เฉลี่ยไร่ละ 15.22 บาท การใส่ปุ๋ยต้นฝ้ายเกษตรกรส่วนมากจะผสมปุ๋ยกับยาปราบศัตรูพืชแล้วพ่นพร้อมกัน ค่าปุ๋ยเฉลี่ยไร่ละ 82.83 บาท ส่วนค่าอุปกรณ์การเกษตร ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น ค่ากระสอบ เป็นค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อยเฉลี่ยไร่ละ 83.81 บาท ค่าวัสดุการเกษตรเป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน

1.3 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เป็นค่าใช้จ่ายที่นอกเหนือจากค่าแรงงาน และค่าวัสดุการเกษตร ได้แก่ ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร ดอกเบี้ยของเงินลงทุน¹ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 84.48 บาท ประกอบด้วย ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร เช่นค่าซ่อมเครื่องพ่นยาปราบศัตรูพืช เฉลี่ยไร่ละ 12.85 บาท และดอกเบี้ยคิดตามอัตราดอกเบี้ยที่เกษตรกรกู้มา ดอกเบี้ยเฉลี่ยไร่ละ 71.63 บาท ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เป็นรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน

2. ต้นทุนคงที่ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นแล้ว ถึงแม้ว่าเกษตรกรจะไม่ทำการเพาะปลูกฝ้าย ได้แก่ ค่าใช้ที่ดิน และค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร ต้นทุนคงที่เฉลี่ยไร่ละ 148.03 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 8 ของต้นทุนการผลิต รายละเอียดต้นทุนคงที่มีดังนี้

2.1 ค่าใช้ที่ดิน หมายถึง ค่าเช่าที่ดิน และค่าภาษีที่ดิน ประเมินค่าใช้ที่ดินตามระยะเวลาการปลูกฝ้าย คือ 6 เดือน ค่าใช้ที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 102.00 บาท เป็นค่าภาษีที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 2.00 บาท ค่าเช่าที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 100.00 บาท ค่าใช้ที่ดินที่ต้องจ่ายเป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 4.20 บาท ที่ไม่จ่ายเป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 97.80 บาท

2.2 ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร ได้แก่ เครื่องพ่นยาปราบศัตรูพืช คิดค่าเสื่อมราคาตามอายุการใช้งานคือ 6 เดือน กำหนดให้เครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรมีอายุการใช้งานทั้งหมด 5 ปี ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 46.03 บาท

¹ ฤดูกาลผนวก ข.

ตารางที่ 3.8 เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตขายเส้นด้าย ของเครื่องทอทุกขนาด ปีเพาะปลูก 2524/25 ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา

หน่วย: บาท

รายการ	เดือน 1-8 ไร่			เดือน 9-16 ไร่			เดือนมากกว่า 16 ไร่			รวมเดือนทุกขนาด		
	รายจ่ายที่เป็นตัวเงิน	รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน	รวม	รายจ่ายที่เป็นตัวเงิน	รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน	รวม	รายจ่ายที่เป็นตัวเงิน	รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน	รวม	รายจ่ายที่เป็นตัวเงิน	รายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน	รวม
ต้นทุนขั้นต้น	1,436.93	398.56	1,835.49	1,187.61	281.62	1,469.23	1,404.03	274.78	1,678.81	1,335.22	323.77	1,658.99
1. ค่าแรงงานเตรียมดินปลูกและเก็บเกี่ยว	475.02	308.56	873.58	499.18	281.62	780.80	830.08	274.78	1,104.86	572.85	323.77	896.62
1.1 ค่าแรงงานในการปลูก	326.67	318.86	645.53	285.81	244.77	530.58	645.69	232.77	878.46	383.60	269.56	653.16
เตรียมดิน	135.00	-	135.00	158.33	-	158.33	170.00	-	170.00	152.50	-	152.50
ปลูก	19.17	52.62	71.79	20.17	56.90	77.07	22.06	35.91	57.97	20.27	50.05	70.32
กำจัดวัชพืช คานหญ้าพรวนดิน	119.17	116.48	235.65	61.06	104.66	165.72	247.03	57.19	304.22	129.34	97.23	226.57
ใส่ปุ๋ย ห่มบารปรอบศัตรูพืช	53.33	149.76	203.09	26.25	83.21	109.46	206.60	139.67	346.27	81.49	122.28	203.77
1.2 ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	148.35	79.70	228.05	233.37	36.85	270.22	194.39	42.01	236.40	189.25	54.21	243.46
เก็บเกี่ยว	131.91	58.33	190.24	222.15	25.63	247.78	177.74	21.56	199.30	177.21	36.88	214.09
บรรทุก	2.50	21.37	23.87	2.50	11.22	13.72	-	17.32	17.32	1.88	16.55	18.43
อื่น	13.94	-	13.94	8.72	-	8.72	6.65	3.13	9.78	10.16	0.78	10.94
2. ค่าวัสดุการเกษตร	837.02	-	837.02	626.65	-	626.65	516.03	-	516.03	677.89	-	677.89
ค่าเมล็ดพันธุ์	16.05	-	16.05	12.75	-	12.75	17.68	-	17.68	15.22	-	15.22
ค่าบารปรอบศัตรูพืช	576.83	-	576.83	485.63	-	485.63	390.41	-	390.41	496.03	-	496.03
ค่าอุปกรณ์การเกษตร	4.13	-	4.13	19.03	-	19.03	3.75	-	3.75	9.62	-	9.62
ค่าปุ๋ยคอก	26.11	-	26.11	25.22	-	25.22	21.72	-	21.72	24.68	-	24.68
ค่าปุ๋ย	163.23	-	163.23	32.82	-	32.82	37.23	-	37.23	82.83	-	82.83
ค่าจ้างเหมาซื้อเมล็ด และหล่อสัน	50.67	-	50.67	51.20	-	51.20	45.24	-	45.24	49.51	-	49.51
3. อื่น ๆ	124.89	-	124.89	61.78	-	61.78	57.92	-	57.92	84.48	-	84.48
ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร	5.98	-	5.98	19.26	-	19.26	13.54	-	13.54	12.65	-	12.65
ดอกเบี้ยของเงินลงทุน	118.91	-	118.91	42.52	-	42.52	44.38	-	44.38	71.63	-	71.63
ต้นทุนคงที่	2.00	159.13	161.13	2.00	146.94	148.94	10.82	116.21	127.03	4.20	143.83	148.03
ค่าใช้ที่ดิน	2.00	100.00	102.00	2.00	100.00	102.00	10.82	91.18	102.00	4.20	97.80	102.00
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร	-	59.13	59.13	-	46.94	46.94	-	25.03	25.03	-	46.03	46.03
ต้นทุนต่อไร่	1,438.93	557.69	1,996.62	1,189.61	428.56	1,618.17	1,414.85	390.99	1,605.84	1,339.42	467.60	1,807.02
เมล็ดต่อไร่ (กิโลกรัม)			152.58			247.77			199.31			202.21
ต้นทุนทั้งหมดต่อกิโลกรัม			12.59			6.53			9.36			8.34

จากการเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตของฝ้าย ของเนื้อที่เพาะปลูกทุกขนาด ของนิคม
สร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา จากตารางที่ 3.9 ปรากฏว่า

1. เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่ มีต้นทุนการผลิตสูงสุด คือมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย
ต่อไร่เท่ากับ 1,996.62 บาท ต้นทุนการผลิตสูงกว่าเนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ และ
เนื้อที่เพาะปลูกขนาดมากกว่า 16 ไร่ เฉลี่ยไร่ละ 378.45 บาท และ 190.78 บาทตามลำดับ
ต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าได้แก่

1.1 ต้นทุนผันแปร มีต้นทุนผันแปรสูงกว่าเนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ เฉลี่ยไร่
ละ 366.26 บาท และสูงกว่าเนื้อที่เพาะปลูกขนาดมากกว่า 16 ไร่ เฉลี่ยไร่ละ 156.68 บาท
รายละเอียดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มีดังนี้

ค่าวัสดุการเกษตร ค่าใช้จ่ายประเภทนี้สูงกว่า เนื้อที่เพาะปลูกขนาด
9-16 ไร่ และเนื้อที่เพาะปลูกขนาดมากกว่า 16 ไร่ เฉลี่ยไร่ละ 210.37 บาทและ 320.99
บาท ตามลำดับ ส่วนสำคัญที่ทำให้ค่าใช้จ่ายประเภทนี้สูงคือ ค่ายาปราบศัตรูพืช และค่าปุ๋ย

ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ค่าใช้จ่ายประเภทนี้สูงกว่าเนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16
ไร่ เฉลี่ยไร่ละ 63.11 บาท และสูงกว่าเนื้อที่เพาะปลูกขนาดมากกว่า 16 ไร่ เฉลี่ยไร่ละ
66.97 บาท โดยเฉพาะดอกเบี้ยของเงินทุนที่ทำให้ค่าใช้จ่ายประเภทนี้สูง

1.2 ต้นทุนคงที่ คือ ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร สูงกว่าเนื้อที่
เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ และเนื้อที่เพาะปลูกขนาดมากกว่า 16 ไร่ เฉลี่ยไร่ละ 12.19 บาท
และ 34.10 บาท ตามลำดับ

สาเหตุที่ทำให้ต้นทุนการผลิตของเนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่สูง
เนื่องจากเกษตรกรหันมาปราบศัตรูพืชฝ้ายไม่ถูกวิธี จึงทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อยา
ปราบศัตรูพืชมามาก และค่าแรงของบุคคลในครอบครัวสูง เพราะจำนวนคนในครอบครัวที่ทำการเพาะ
ปลูกฝ้ายมีจำนวนใกล้เคียงกัน เมื่อคิดค่าแรงของบุคคลในครอบครัวให้กับเนื้อที่เพาะปลูกขนาดเล็ก
จึงทำให้ค่าแรงเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าเนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ และขนาดมากกว่า 16 ไร่

2. เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ ให้ผลผลิตต่อไร่สูงสุด คือ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 247.77 กิโลกรัม ทั้งนี้เพราะเนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ เป็นการเพาะปลูกขนาดกลางที่เกษตรกรดูแลรักษาทั่วถึงในระยะที่ต้นฝ้ายมีแมลงศัตรูฝ้ายระบาด จะเห็นได้จากค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาเฉลี่ยต่อไร่ 275.18 บาท เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่ และเนื้อที่เพาะปลูกขนาดมากกว่า 16 ไร่ มีค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาเฉลี่ยต่อไร่ 438.74 บาท และ 650.49 บาทเมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาแล้วปรากฏว่าเนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ มีค่าใช้จ่ายต่ำสุด

3. ต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัม เนื้อที่เพาะปลูก 9-16 ไร่ มีต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัมต่ำสุด เนื่องจากต้นทุนการผลิตต่อไร่ต่ำสุด และให้ผลผลิตต่อไร่สูงสุด คือ ต้นทุนการผลิตกิโลกรัมละ 6.53 บาท ซึ่งตรงกันข้ามกับเนื้อที่เพาะปลูก 1-8 ไร่ ที่มีต้นทุนการผลิตสูงสุดและผลผลิตต่อไร่ต่ำสุด จึงทำให้ต้นทุนการผลิตสูงถึงกิโลกรัมละ 12.59 บาท

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.9 เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตของผ้าใยเจียตอไร้ ปีเพาะปลูก 2524/25. ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง

จังหวัดนครราชสีมา

รายการ	เนื้อที่ 1-8 ไร่		เนื้อที่ 9-16 ไร่		เนื้อที่มากกว่า 16 ไร่		รวมเนื้อที่ทุกขนาด	
	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ไร่
ต้นทุนผันแปร	1,835.49	92	1,469.23	91	1,678.81	93	1,658.99	92
1. ค่าแรงงานเตรียมดินปลูกและเก็บเกี่ยว	873.58	43.79	780.80	48.36	1,104.86	61.20	896.62	49.72
1.1 เตรียมดิน	135.00	6.77	158.33	9.81	170.00	9.42	152.50	8.46
1.2 ปลูก	71.79	3.60	77.07	4.77	57.97	3.21	70.32	3.90
1.3 การดูแลรักษา	438.74	21.99	275.18	17.04	650.49	36.03	430.34	23.86
1.4 การเก็บเกี่ยว	228.05	11.43	270.22	16.74	226.40	12.54	243.46	13.50
2. ค่าวัสดุการเกษตร	837.02	41.95	626.65	38.81	516.03	28.59	677.89	37.59
3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	124.89	6.26	61.78	3.83	57.92	3.21	84.48	4.69
ต้นทุนคงที่	161.13	8	148.94	9	127.03	7	148.03	8
ต้นทุนต่อไร่	1,996.62	100	1,618.17	100	1,805.84	100	1,807.02	100
ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	158.58		247.77		199.31		202.21	
ต้นทุนทั้งหมดต่อกิโลกรัม	12.59		6.53		9.06		8.94	

การวิเคราะห์รายได้และรายจ่าย

ในการวิเคราะห์รายได้และรายจ่ายจากการผลิตฝ้าย แยกตามขนาดเนื้อที่เพาะปลูก โดยใช้ราคาประกันที่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรรับซื้อ เป็นราคาขายของเกษตรกร เนื่องจากราคาประกันเป็นราคาต่ำสุดที่เกษตรกรจะขายได้ ราคาประกันแยกได้ 3 ประเภทคือ

1. ฝ้ายชั้นที่หนึ่ง ความยาวไม่ต่ำกว่า $1\frac{1}{16}$ นิ้ว สีขาวสะอาดดี ราคาประกัน กิโลกรัมละ 12.25 บาท
2. ฝ้ายชั้นที่สอง ความยาวไม่ต่ำกว่า $1\frac{1}{16}$ นิ้ว สีขาวสะอาดมีสิ่งเจือปนเล็กน้อย ราคาประกันกิโลกรัมละ 11.50 บาท
3. ฝ้ายชั้นที่สาม ความยาวไม่ต่ำกว่า $1\frac{1}{16}$ นิ้ว สีคล้ำ มีสิ่งเจือปนมาก ราคาประกันกิโลกรัมละ 10.50 บาท

การวิเคราะห์รายได้และรายจ่าย แยกตามราคาประกันที่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรรับซื้อ ปรากฏรายละเอียดดังนี้

1. เมื่อผลผลิตเป็นฝ้ายชั้นที่หนึ่ง ราคาประกันกิโลกรัมละ 12.25 บาท จากตารางที่ 3.10 รายละเอียดมีดังนี้

1.1 เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่ ปรากฏว่าขาดทุนสุทธิ เฉลี่ยไร่ละ 54.01 บาท แต่เกษตรกรควรเพาะปลูกฝ้ายต่อไป เพราะเกษตรกรผู้ปลูกฝ้ายได้คำนวณกำไรขาดทุนจากการเพาะปลูกฝ้ายโดยใช้เกณฑ์เงินสด รายจ่ายที่เป็นตัวเงินเท่านั้นที่เกษตรกรนำมาคำนวณเป็นต้นทุนการผลิต ส่วนรายจ่ายที่ไม่จ่ายเป็นตัวเงินเกษตรกรจะไม่นำมาคำนวณเป็นต้นทุนการผลิต ดังนั้นเมื่อพิจารณากำไรขาดทุนตามเกณฑ์เงินสด จะเห็นว่า เกษตรกรมีรายได้สุทธิที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 503.68 บาท ทั้งนี้โดยการนำเอาขาดทุนสุทธิมาปรับด้วยรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน ซึ่งได้แก่ ค่าแรงของบุคคลในครอบครัวเฉลี่ยไร่ละ 398.56 บาท ค่าใช้ที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 100 บาท และค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 59.13 บาท ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้เกษตรกรไม่นำมาคำนวณเป็นต้นทุนการผลิต

1.2 เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ ปรากฏว่ากำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 1,417.01 บาท เนื่องจากมีรายได้สูงกว่ารายจ่าย เกษตรกรมีรายได้สุทธิที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 1,845.57 บาท ทั้งนี้โดยการนำเอากำไรสุทธิมาปรับด้วยรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน

ตารางที่ 3.10 รายได้ รายจ่ายจากการผลิตฝ้าย เมื่อผลผลิตเป็นฝ้ายชั้นที่หนึ่ง
ปีเพาะปลูก 2524/25: นิคมสร้างตนเองลำตะคอง
จังหวัดนครราชสีมา

รายการ	เนื้อที่ 1-8 ไร่	เนื้อที่ 9-16 ไร่	เนื้อที่มากกว่า 16 ไร่	รวมเนื้อที่ ทุกขนาด
(1) ราคาขาย ¹ (บาท/กก.)	12.25	12.25	12.25	12.25
(2) ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	158.58	247.77	199.31	202.21
(3) รายได้ทั้งหมด (บาท/ไร่) (1)×(2)	1,942.61	3,035.18	2,441.55	2,477.07
(4) ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	1,996.62	1,618.17	1,805.84	1,807.02
(5) กำไรสุทธิ (บาท/ไร่) (3)-(4)	-54.01	1,417.01	635.71	670.05
(6) รวมจ่ายที่เป็นตัวเงิน (บาท/ไร่)	1,438.93	1,189.61	1,414.85	1,339.42
(7) รายได้สุทธิที่เป็นตัวเงิน (บาท/ไร่) (3)-(6)	503.68	1,845.57	1,026.70	1,137.65
(8) ต้นทุนทั้งหมดต่อกิโลกรัม (บาท)/ไร่ (4)÷(2)	12.59	6.53	9.06	8.94
(9) กำไรสุทธิต่อกิโลกรัม (บาท) (1)-(8)	-0.34	5.72	3.19	3.31

ที่มา: ¹ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ราคาประกันของฝ้ายชนิดชั้นหนึ่ง

ซึ่งได้แก่ค่าแรงของบุคคลในครอบครัวเฉลี่ยไร่ละ 281.62 บาท ค่าใช้ที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 100 บาท ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 46.94 บาท

1.3 เนื้อที่เพาะปลูกมากกว่า 16 ไร่ จากการวิเคราะห์ปรากฏว่าเกษตรกรได้กำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 635.71 บาท รายได้สุทธิที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 1,026.70 บาท ทั้งนี้โดยการนำเอากำไรสุทธิมาปรับด้วยรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน ซึ่งได้แก่ ค่าแรงของบุคคลในครอบครัวเฉลี่ยไร่ละ 274.78 บาท ค่าใช้ที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 91.18 บาท ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 25.03 บาท

1.4 เมื่อพิจารณารวมเนื้อที่ทุกขนาด ปรากฏว่า เกษตรกรได้กำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 670.05 บาท รายได้สุทธิที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 1,137.65 บาท ทั้งนี้โดยการนำเอากำไรสุทธิมาปรับด้วยรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน ซึ่งได้แก่ค่าแรงของบุคคลในครอบครัวเฉลี่ยไร่ละ 323.77 บาท ค่าใช้ที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 97.80 บาท ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 46.03 บาท

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. เมื่อผลผลิตเป็นฝ้ายชั้นที่ล่อง ราคาประกันกิโลกรัมละ 11.50 บาท จากตาราง
ที่ 3.11 รายละเอียดดังนี้

2.1 เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่ ปรากฏว่าขาดทุนสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 172.95 บาท เนื่องจากต้นทุนการผลิตเฉลี่ยไร่ละ 1,996.62 บาท แต่รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยไร่ละ 1,823.67 บาท รายได้สุทธิที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 384.74 บาท ทั้งนี้โดยการนำเอาขาดทุนสุทธิมาปรับด้วยรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน ซึ่งได้แก่ ค่าแรงของบุคคลในครอบครัวเฉลี่ยไร่ละ 398.56 บาท ค่าใช้ที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 100 บาท ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 59.13 บาท

2.2 เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ จากการวิเคราะห์จะเห็นว่าเกษตรกรได้กำไรสุทธิจากการปลูกฝ้ายเฉลี่ยไร่ละ 1,231.19 บาท เนื่องจากมีรายได้สูงกว่ารายจ่าย ส่วนรายได้สุทธิที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 1,659.75 บาท ทั้งนี้โดยการนำเอากำไรสุทธิมาปรับด้วยรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน ซึ่งได้แก่ค่าแรงของบุคคลในครอบครัวเฉลี่ยไร่ละ 281.62 บาท ค่าใช้ที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 100 บาท และค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 46.94 บาท

2.3 เนื้อที่เพาะปลูกขนาดมากกว่า 16 ไร่ ปรากฏว่าได้กำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 486.23 บาท ส่วนรายได้สุทธิที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 877.22 บาท ทั้งนี้โดยการนำเอากำไรสุทธิมาปรับด้วยรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน ซึ่งได้แก่ค่าแรงของบุคคลในครอบครัวเฉลี่ยไร่ละ 274.78 บาท ค่าใช้ที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 91.18 บาท ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 25.03 บาท

2.4 เมื่อพิจารณารวมเนื้อที่ทุกขนาด ปรากฏว่าเกษตรกรได้กำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 518.40 บาท รายได้สุทธิที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 986 บาท ทั้งนี้โดยการนำเอากำไรสุทธิมาปรับด้วยรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน ซึ่งได้แก่ ค่าแรงของบุคคลในครอบครัว เฉลี่ยไร่ละ 323.77 บาท ค่าใช้ที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 97.80 บาท ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 46.03 บาท

3. เมื่อผลผลิตเป็นฝ้ายชั้นล้าม ราคาประกันกิโลกรัมละ 10.50 บาท จากตาราง
ที่ 3.12 รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3.11 รายได้ รายจ่ายจากการผลิตฝ้าย เมื่อผลผลิตเป็นฝ้ายขึ้นล่อง
ปีเพาะปลูก 2524/25 นิคมสร้างตนเองลำตะคอง
จังหวัดนครราชสีมา

รายการ	เนื้อที่ 1-8 ไร่	เนื้อที่ 9-16 ไร่	เนื้อที่มาก กว่า 16 ไร่	รวมเนื้อที่ ทุกขนาด
(1) ราคาขาย ¹ (บาท/กก.)	11.50	11.50	11.50	11.50
(2) ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	158.58	247.77	199.31	202.11
(3) รายได้ทั้งหมด (บาท/ไร่) (1)×(2)	1,823.67	2,849.36	2,292.07	2,325.42
(4) ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	1,996.62	1,618.17	1,805.84	1,807.02
(5) กำไรสุทธิ (บาท/ไร่) (3)-(4)	-172.95	1,231.19	486.23	518.40
(6) รายจ่ายที่เป็นตัวเงิน (บาท/ไร่)	1,438.93	1,189.61	1,414.85	1,339.42
(7) รายได้สุทธิที่เป็นตัวเงิน (บาท/ไร่) (3)-(6)	384.74	1,659.75	877.22	986
(8) ต้นทุนทั้งหมดต่อกิโลกรัม (บาท) (4)÷(2)	12.59	6.53	9.06	8.94
(9) กำไรสุทธิต่อกิโลกรัม (บาท) (1)-(8)	-1.09	4.97	2.44	2.56

ที่มา: ¹ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ราคาประกันของฝ้ายชนิดขึ้นล่อง

ตารางที่ 3.12 รายได้ รายจ่ายจากการผลิตฝ้าย เมื่อผลผลิตเป็นฝ้ายขึ้นล้าม
ปีเพาะปลูก 2524/25. นิคมสร้างตนเองลำตะคอง
จังหวัดนครราชสีมา

รายการ	เนื้อที่ 1-8 ไร่	เนื้อที่ 9-16 ไร่	เนื้อที่มาก กว่า 16 ไร่	รวมเนื้อที่ ทุกขนาด
(1) ราคาขาย ¹ (บาท/กก.)	10.50	10.50	10.50	10.50
(2) ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	158.58	247.77	199.31	202.21
(3) รายได้ทั้งหมด (บาท/ไร่) (1)×(2)	1,665.09	2,601.59	2,092.76	2,123.21
(4) ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	1,996.62	1,618.17	1,805.84	1,807.02
(5) ค่าไรลู่สุทธิ (บาท/ไร่) (3)-(4)	-331.53	983.42	286.92	316.19
(6) รายจ่ายที่เป็นตัวเงิน (บาท/ไร่)	1,438.93	1,189.61	1,414.85	1,339.42
(7) รายได้สุทธิที่เป็นตัวเงิน (บาท/ไร่) (3)-(6)	226.16	1,411.98	677.91	783.79
(8) ต้นทุนทั้งหมดต่อกิโลกรัม (บาท) (4)÷(2)	12.59	6.53	9.06	8.94
(9) ค่าไรลู่ต่อกิโลกรัม (บาท) (1)-(8)	-2.09	3.97	1.44	1.56

ที่มา: ¹ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ราคาประกันของฝ้ายชนิดขึ้นล้าม

1.1 เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่ ปรากฏว่าขาดทุนลู่ทริเฉลี่ยไร่ละ 331.53 บาท เพราะต้นทุนการผลิตสูงกว่ารายได้ ส่วนรายได้ลู่ทริที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 226.16 บาท ทั้งนี้โดยการนำเอาขาดทุนลู่ทริมาปรับด้วยรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน ซึ่งได้แก่ ค่าแรงของบุคคลในครอบครัวเฉลี่ยไร่ละ 398.56 บาท ค่าใช้ที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 100 บาท ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 59.13 บาท

1.2 เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ ปรากฏว่ากำไรลู่ทริเฉลี่ยไร่ละ 983.42 บาท เกษตรกรมีรายได้ลู่ทริที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 1,411.98 บาท ทั้งนี้โดยการนำเอากำไรลู่ทริมาปรับด้วยรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน ซึ่งได้แก่ ค่าแรงของบุคคลในครอบครัวเฉลี่ยไร่ละ 281.62 บาท ค่าใช้ที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 100 บาท ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 46.94 บาท

1.3 เนื้อที่เพาะปลูกขนาดมากกว่า 16 ไร่ จากการวิเคราะห์ปรากฏว่าได้กำไรลู่ทริเฉลี่ยไร่ละ 286.92 บาท ส่วนรายได้ลู่ทริที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 677.91 บาท ทั้งนี้โดยการนำเอากำไรลู่ทริมาปรับด้วยรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน ซึ่งได้แก่ ค่าแรงของบุคคลในครอบครัวเฉลี่ยไร่ละ 274.78 บาท ค่าใช้ที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 91.18 บาท ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 25.03 บาท

1.4 เมื่อพิจารณารวมเนื้อที่เพาะปลูกทุกขนาด จะเห็นว่าได้กำไรลู่ทริเฉลี่ยไร่ละ 316.19 บาท ส่วนรายได้ลู่ทริที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 783.79 บาท ทั้งนี้โดยการนำเอากำไรลู่ทริมาปรับด้วยรายจ่ายที่ไม่เป็นตัวเงินซึ่งได้แก่ ค่าแรงของบุคคลในครอบครัวเฉลี่ยไร่ละ 323.77 บาท ค่าใช้ที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 97.80 บาท ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 46.03 บาท

จากการเปรียบเทียบรายได้ รายได้และรายจ่ายของการผลิตฝ้ายปีเพาะปลูก 2524/2525 โดยจำแนกตามราคาขาย จากตารางที่ 13.13 ปรากฏผลดังนี้

1. เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ ได้กำไรลู่ทริสูงสุด เมื่อราคาขายสูงสุดก็โลกรัมละ 12.25 บาท จะได้กำไรลู่ทริไร่ละ 1,417.01 บาท และถ้าราคาขายต่ำสุดก็โลกรัมละ 10.50 บาท ได้กำไรลู่ทริไร่ละ 983.42 บาท เนื่องจากต้นทุนการผลิตต่ำ ให้ผลผลิตสูง ส่วนรายได้ลู่ทริที่เป็นตัวเงินเกษตรกรที่ปลูกฝ้ายขนาด 9-16 ไร่ จะได้รับรายได้ลู่ทริสูงสุด

ตารางที่ 3.13 การเปรียบเทียบรายได้ รายจ่ายจากการผลิตน้ำ ปีเพาะปลูก 2524/25 นิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา

รายการ	เดือนที่ 1-8 ไร่			เดือนที่ 9-16 ไร่			เดือนที่มากกว่า 16 ไร่			รวมเดือนที่ทุกขนาด		
ราคาขาย (บาทกก.)	12.25	11.50	10.50	12.25	11.50	10.50	12.25	11.50	10.50	12.25	11.50	10.50
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	158.58	158.58	158.58	247.77	247.77	247.77	199.31	199.31	199.31	202.21	202.21	202.21
รายได้ทั้งหมด (บาท/ไร่)	1,942.61	1,823.67	1,665.09	3,035.18	2,849.36	2,601.59	2,441.55	2,292.07	2,092.76	2,477.07	2,325.42	2,123.21
ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	1,996.62	1,996.62	1,996.62	1,618.17	1,618.17	1,618.17	1,805.84	1,805.84	1,805.84	1,807.02	1,807.02	1,807.02
กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)	-54.01	-172.95	-331.53	1,417.01	1,231.19	983.42	635.71	486.23	286.92	670.05	518.40	316.19
รายจ่ายที่เป็นตัวเงิน (บาท/ไร่)	1,438.93	1,438.93	1,438.93	1,189.61	1,189.61	1,189.61	1,414.85	1,414.85	1,414.85	1,339.42	1,339.42	1,339.42
รายได้สุทธิที่เป็นตัวเงิน (บาท/ไร่)	503.68	384.74	226.16	1,845.57	1,659.75	1,411.98	1,206.70	877.22	677.91	1,137.65	986	783.79
ต้นทุนทั้งหมดต่อกิโลกรัม (บาท)	12.59	12.59	12.59	6.53	6.53	6.53	9.06	9.06	9.06	8.94	8.94	8.94
กำไรสุทธิต่อกิโลกรัม (บาท)	-0.34	-1.09	-2.09	5.72	4.97	3.97	3.19	2.44	1.44	3.31	2.56	1.56

2. เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่ ปรากฏว่าขาดทุนสุทธิสูงสุด ถึงแม้ว่าราคาขายจะสูงสุด เกษตรกรก็ยังได้รับผลขาดทุนสุทธิไร่ละ 54.01 บาท เนื่องจากต้นทุนการผลิตกิโลกรัมละ 12.59 บาท แต่ราคาขายกิโลกรัมละ 12.25 บาท จะเกิดผลขาดทุนสุทธิกิโลกรัมละ 0.34 บาท ส่วนรายได้สุทธิที่เป็นตัวเงินเกษตรกรได้รับต่ำสุดเมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อที่เพาะปลูกขนาดอื่น ๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลตอบแทนจากการผลิตฝ้าย

ในการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการผลิตฝ้าย แยกตามขนาดเนื้อที่เพาะปลูก และใช้ราคาประกันที่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรรับซื้อ เป็นราคาขายของเกษตรกร ดังนั้นการวิเคราะห์ผลตอบแทนมีดังนี้¹

การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากค่าขาย (Net Profit Margin) เป็นการวิเคราะห์ถึงความสามารถในการทำกำไรของเกษตรกร เมื่อเปรียบเทียบกับกำไรสุทธิกับค่าขาย

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากค่าขาย} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ค่าขาย}} \times 100$$

การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากค่าขายจากตารางที่ 3.14 ได้แยกวิเคราะห์ออกเป็น 3 กรณี คือ

1. เมื่อผลผลิตเป็นฝ้ายขั้นที่หนึ่ง ราคาประกันที่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรรับซื้อ กิโลกรัมละ 12.25 บาท รายละเอียดมีดังนี้

เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่ เกษตรกรได้รับผลขาดทุนจากการเพาะปลูก เพราะฉะนั้นผลตอบแทนจากค่าขายจึงมีค่าติดลบ เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ เกษตรกรได้กำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 1,407.01 บาท ได้รับผลตอบแทนจากค่าขายร้อยละ 47 สำหรับเนื้อที่เพาะปลูกขนาดมากกว่า 16 ไร่ เกษตรกรได้กำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 635.71 บาท ได้รับผลตอบแทนจากค่าขายร้อยละ 26 เมื่อพิจารณารวมเนื้อที่ทุกขนาดแล้ว เกษตรกรได้กำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 670.05 บาท ผลตอบแทนจากค่าขายร้อยละ 27

2. เมื่อผลผลิตเป็นฝ้ายขั้นสอง ราคาประกันกิโลกรัมละ 11.50 บาท รายละเอียดมีดังนี้

เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่ เกษตรกรจะได้รับผลขาดทุนสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 172.95 บาท ผลตอบแทนจากค่าขายมีค่าติดลบ เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ ได้กำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 1,231.19 บาท ผลตอบแทนจากค่าขายร้อยละ 43 สำหรับเนื้อที่เพาะปลูกขนาดมากกว่า

¹ สัจจวร ปัญญาติติก, คำสัตราจารย์, การเงินธุรกิจ, หน้า 42, กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 3.14 ผดตบแทนจากการผลิตไม้ เมื่อราคาขายเป็น 3 กรณี ปีเพาะปลูก 2524/25 จังหวัดนครราชสีมา

รายการ	ราคาไม้โลกร่มละ 12.25 บาท				ราคาไม้โลกร่มละ 11.50 บาท				ราคาไม้โลกร่มละ 10.50 บาท			
	เนื้อที่ 1-8 ไร่	เนื้อที่ 9-16 ไร่	เนื้อที่มาก กว่า 16 ไร่	รวมเนื้อที่ ทุกขนาด	เนื้อที่ 1-8 ไร่	เนื้อที่ 9-16 ไร่	เนื้อที่มาก กว่า 16 ไร่	รวมเนื้อที่ ทุกขนาด	เนื้อที่ 1-8 ไร่	เนื้อที่ 9-16 ไร่	เนื้อที่มาก กว่า 16 ไร่	รวมเนื้อที่ ทุกขนาด
(1) ราคาขาย (บาท/กก.) ¹	12.25	12.25	12.25	12.25	11.50	11.50	11.50	11.50	10.50	10.50	10.50	10.50
(2) ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	158.58	247.77	199.31	202.21	158.58	247.77	199.31	202.21	158.58	247.77	199.31	202.21
(3) ค่าขายทั้งหมด (บาท/ไร่) (1)×(2)	1,942.61	3,035.18	2,441.55	2,477.07	1,823.67	2,849.36	2,292.07	2,325.42	1,665.09	2,601.59	2,092.76	2,123.21
(4) ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	1,996.62	1,618.17	1,805.84	1,807.02	1,996.62	1,618.17	1,805.84	1,807.02	1,996.62	1,618.17	1,805.84	1,807.02
(5) กำไรสุทธิ (บาท) (3)-(4)	-54.01	1,417.01	635.71	670.05	-172.95	1,231.19	486.23	518.40	-331.53	983.42	286.92	316.19
(6) อัตราผลตอบแทนจากค่าขาย (ร้อยละ) (5)/(3)	-3	47	26	27	-9	43	21	22	-20	38	14	15

¹ ไม้อาจมีการตลาดเพื่อเกษตรกร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

16 ไร่ ได้กำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 486.23 บาท ผลตอบแทนจากค่าขายร้อยละ 21 เมื่อพิจารณารวมเนื้อที่เพาะปลูกทุกขนาด จะเห็นว่า ได้กำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 518.40 บาท ผลตอบแทนจากค่าขายร้อยละ 22

3. เมื่อผลผลิตเป็นฝ้ายขึ้นที่ล้าม ราคาประกันกิโลกรัมละ 10.50 บาท ซึ่งเป็นราคาต่ำสุดที่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรรับซื้อ รายละเอียดมีดังนี้

เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่ เกษตรกรขาดทุนสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 331.53 บาท ผลตอบแทนจากค่าขายมีค่าติดลบ ส่วนเนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ และเนื้อที่เพาะปลูกขนาดมากกว่า 16 ไร่ เกษตรกรได้กำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 983.42 บาท และ 286.92 บาท ตามลำดับ เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ ผลตอบแทนจากค่าขายร้อยละ 38 และเนื้อที่เพาะปลูกมากกว่า 16 ไร่ ผลตอบแทนจากค่าขายร้อยละ 14 เมื่อพิจารณารวมเนื้อที่เพาะปลูกทุกขนาด เกษตรกรได้กำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 316.19 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับค่าขาย ได้รับผลตอบแทนร้อยละ 15

จากการเปรียบเทียบผลตอบแทน จากตารางที่ 3.15 ปรากฏว่า เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ ให้ผลตอบแทนสูงสุดไม่ว่าราคาขายของฝ้ายจะราคากิโลกรัมละเท่าใด เนื่องจากเนื้อที่เพาะปลูก 9-16 ไร่ มีต้นทุนการผลิตต่อไร่ต่ำ แต่ให้ผลผลิตต่อไร่สูง และเนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่ เกษตรกรจะขาดทุนจากการเพาะปลูกถึงแม้ว่าราคาขายจะสูงสุด เพราะต้นทุนการผลิตต่อไร่สูง และได้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.15 เปรียบเทียบผลตอบแทนจากการผลิตฝ้าย ปีเพาะปลูก 2524/25 จังหวัดนครราชสีมา

รายการ	เนื้อที่ 1-8 ไร่			เนื้อที่ 9-16 ไร่			เนื้อที่มากกว่า 16 ไร่			รวมเนื้อที่ทุกขนาด		
(1) ราคาขาย (บาท/กก.) ¹	12.25	11.50	10.50	12.25	11.50	10.50	12.25	11.50	10.50	12.25	11.50	10.50
(2) ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	158.58	158.58	158.58	247.77	247.77	247.77	199.31	199.31	199.31	202.21	202.21	202.21
(3) ค่าขายทั้งหมด (บาท/ไร่) (1)×(2)	1,942.61	1,823.67	1,665.09	3,035.18	2,849.36	2,601.59	2,441.55	2,292.07	2,092.76	2,477.07	2,325.42	2,123.21
(4) ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	1,996.62	1,996.62	1,996.62	1,618.17	1,618.17	1,618.17	1,805.84	1,805.84	1,805.84	1,807.02	1,807.02	1,807.02
(5) กำไรสุทธิ (บาท)(3)-(4)	-54.01	-172.95	-331.53	1,417.01	1,231.19	983.42	635.71	486.23	286.92	670.05	518.40	316.19
(6) อัตราผลตอบแทนจากค่าขาย (ร้อยละ)(5)/(3)	-3	-9	-20	47	43	38	26	21	14	27	22	15

ที่มา: ¹ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ราคาประกันของฝ้าย

ราคาประกันของฝ้าย หมายถึง ราคาขั้นต่ำที่เกษตรกรจะจำหน่ายฝ้ายได้ โดยได้รับผลตอบแทนคุ้มกับการลงทุนในการรับซื้อตามราคาประกัน¹ องค์กรตลาดเพื่อเกษตรกรจะเป็นผู้ดำเนินการโดยใช้ราคาประกันในการดำเนินการรับซื้อฝ้ายจากเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

การจัดตั้งองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร

องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร มีชื่อย่อว่า อ.ต.ก เป็นองค์การของรัฐบาลที่ตั้งขึ้นใหม่ อยู่ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์การนี้ได้จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร พ.ศ. 2517 เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2517 เป็นต้นมา มีหน้าที่สำคัญคือการพยุงราคาผลผลิตเกษตรกรรวมและการจัดตั้งตลาด เพื่อเป็นแหล่งกลางการซื้อขายผลผลิตเกษตรกรให้ได้ราคาที่เป็นธรรมแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร สำหรับเหตุผลในการจัดตั้งองค์การนี้ขึ้นมาเนื่องจากเกษตรกรในประเทศไทยส่วนใหญ่ผูกพ่อค้าคนกลางกดราคาผลผลิตเกษตรกรของตนเพราะไม่มีอำนาจในการต่อรองราคา ฉะนั้นการจัดตั้งองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรขึ้นจะทำให้ลดปัญหาพ่อค้าคนกลางลง และช่วยให้ประชาชนซื้อผลผลิตเกษตรกรรวมจากเกษตรกรได้โดยตรง

วัตถุประสงค์ในการใช้ราคาประกันฝ้ายขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกร

ในปี 2517/18 ประเทศไทยประสบปัญหาราคาสินค้าที่อยู่ในประเทศตกต่ำ เนื่องจากเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และมีการขึ้นราคาน้ำมันดิบ ซึ่งทำให้ต้นทุนการผลิตของโรงงานสิ่งทอต่าง ๆ สูงขึ้น ประกอบกับปริมาณการรับซื้อผลิตภัณฑ์สิ่งทอของไทยลดลงทั้งในประเทศและต่างประเทศ² สิ่งประสบปัญหาการขาดทุน ดังนั้นโรงงานสิ่งทอจึงลดอัตราการผลิตลงและบางโรงงานไม่สามารถดำเนินการกิจการต่อไปได้ สาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้ มีผลให้ราคาฝ้ายตกภายในประเทศตกต่ำลงด้วย เกษตรกรผู้ปลูกฝ้ายได้รับความเดือดร้อน เพราะขายผลผลิตได้ราคาต่ำไม่คุ้มกับเงินลงทุน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้มอบหมายให้องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรได้เข้าดำเนินการรับซื้อฝ้ายเพื่อการพยุงราคา

- 1 กองโครงการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 2 กองโครงการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกฝ้ายให้สามารถอยู่ได้

วัตถุประสงค์ในการใช้ราคาประกันฝ้ายขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกรเพื่อ¹

1. พยายามราคาฝ้าย เมื่อเกิดภาวะราคาฝ้ายตกต่ำ และเกษตรกรได้รับความเดือดร้อน องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรจะเข้าดำเนินการรับซื้อฝ้ายเมื่อเกิดภาวะดังกล่าวเพื่อการพยายามราคาช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกฝ้ายให้สามารถอยู่ได้
2. เป็นการรักษาระดับราคาและเกษตรกรสามารถขยายฝ้ายได้ในราคายุติธรรม
3. ช่วยให้เกิดอำนาจต่อรองในด้านราคาของเกษตรกรกับพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นได้โดยสามารถช่วยให้ราคาฝ้ายในท้องถิ่นอยู่ในระดับเดียวกับราคาท้องตลาดเพื่อเกษตรกรประกาศรับซื้อไว้
4. รุจใจให้เกษตรกรมีการขยายเมื่อมีการเพาะปลูกฝ้าย เป็นการเพิ่มผลผลิตภายในประเทศ และลดปริมาณการนำเข้า

หลักเกณฑ์ในการกำหนดราคาประกัน

ในการกำหนดราคารับซื้อฝ้าย จะร่วมพิจารณาโดยคณะกรรมการพัฒนาฝ้าย ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเอกชนต่าง ๆ ได้แก่ สมาคมอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย โรงงานทอฝ้าย และโรงงานปั่นด้าย ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้ฝ้ายดอกเป็นจำนวนมาก

หลักเกณฑ์การพิจารณากำหนดราคาประกัน²

1. ราคาประกันคำนวณจากต้นทุนการผลิต บวกผลตอบแทนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ต้นทุนการผลิตของเกษตรกร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้รวบรวมและสำรวจต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรทุกภาคในแต่ละปี

¹ ฝ้ายกองทุนส่งเสริมเกษตรกร กองโครงการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

² รายงานการประชุม มาตรการในการช่วยเหลือเกษตรกร เรื่องราคาฝ้ายตกต่ำ, หน่วยงานปฏิบัติการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 24 ธันวาคม 2524.

2. พิจารณาลักษณะการผลิตและการค้าฝ้ายทั่วไป คำนี้ถึงสถานการณ์ฝ้ายโลก ผลผลิตฝ้าย ความต้องการใช้ฝ้ายรวมของประเทศต่าง ๆ และพิจารณาถึงผลผลิต ความต้องการใช้ภายในประเทศ เพื่อให้การกำหนดราคาประกันล่อคล้องกับราคาระดับในตลาดต่างประเทศ หลีกเลี่ยงปัญหาการนำเข้าของฝ้ายจากต่างประเทศในกรณีที่ราคาฝ้ายในตลาดต่างประเทศต่ำกว่าราคาประกันในประเทศ

3. พิจารณาถึงผลกระทบที่จะมีต่อต้นทุนการผลิตของอุตสาหกรรมสิ่งทอภายในประเทศ เนื่องจากฝ้ายดอกที่เกษตรกรผลิตได้เป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมสิ่งทอ ดังนั้นถ้าราคาประกันฝ้ายดอกสูง ต้นทุนการผลิตของอุตสาหกรรมสิ่งทอก็สูงตาม ผู้อุปโภคจะต้องซื้อสินค้าในราคาแพง

4. ราคาประกันฝ้าย จะพิจารณาถึงคุณภาพและมาตรฐานฝ้าย ซึ่งประกอบด้วย ความยาวของเส้นใย และความสะอาดของปุยฝ้าย คุณภาพและมาตรฐานของฝ้ายเป็นดังนี้

4.1	ฝ้ายชั้นที่หนึ่ง	ความยาวไม่ต่ำกว่า	$1\frac{1}{16}$	นิ้ว	สีขาวสะอาดดี
4.2	ฝ้ายชั้นที่สอง	ความยาวไม่ต่ำกว่า	$1\frac{1}{16}$	นิ้ว	สีขาวความสะอาดรองลงมา
4.3	ฝ้ายชั้นที่สาม	ความยาวไม่ต่ำกว่า	$\frac{15}{16}$	นิ้ว	สีขาวความสะอาดรองลงมา
4.4	ฝ้ายชั้นที่สี่	ความยาวไม่ต่ำกว่า	$\frac{15}{16}$	นิ้ว	สีขาวความสะอาดรองลงมา

ขั้นตอนในการรับซื้อฝ้ายขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกร

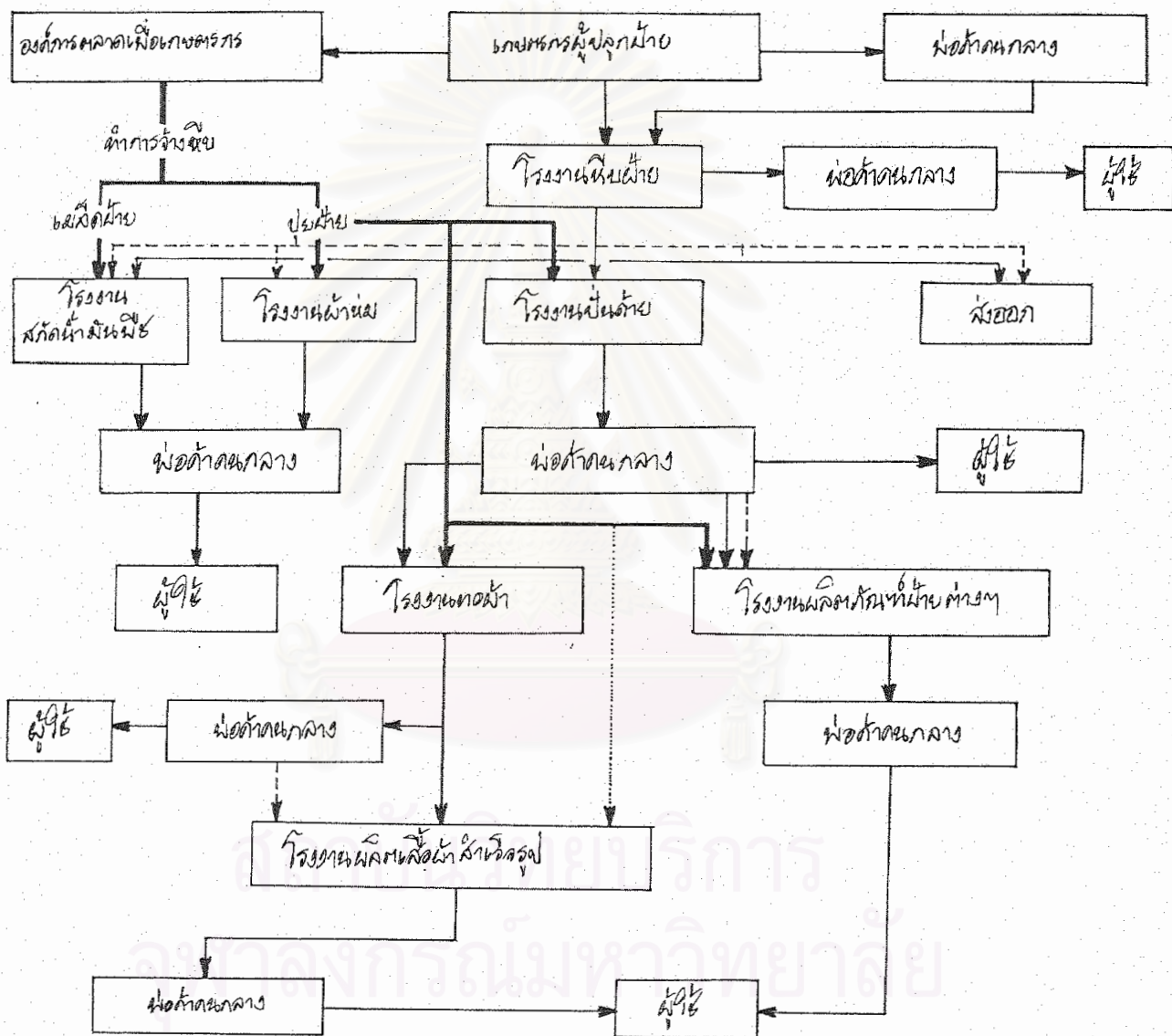
องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร รับซื้อฝ้ายจากสถาบันเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไปที่จะนำฝ้ายมาขาย ณ จุดรับซื้อ โดยเกษตรกรผู้ปลูกฝ้ายจะต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเองในการขนย้าย การบรรจุ และการขนส่งมายังหน่วยรับซื้อขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ซึ่งหน่วยรับซื้อประกอบด้วยเจ้าหน้าที่เกษตรกรอำเภอและคณะกรรมการสหกรณ์ หรือกลุ่มเกษตรกรเป็นผู้รับรองเกษตรกรผู้นำฝ้ายมาขาย เพื่อยืนยันในตัวเกษตรกรผู้นำฝ้ายมาขายนั้นเป็นเกษตรกรผู้ปลูกฝ้าย เจ้าหน้าที่ขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกรที่อยู่ประจำหน่วยรับซื้อจะทำการตรวจสอบคุณภาพและจัดแบ่งชั้นคุณภาพ โดยพิจารณาถึงความยาวของเส้นใย ความสะอาดในการเก็บผลผลิต สิ่งเลื้อปนต่าง ๆ และความเหนียวของเส้นใย โดยใช้มาตรฐานการเปรียบเทียบคุณภาพฝ้ายจากตัวอย่างของฝ้ายชนิดต่าง ๆ ของกรมวิชาการเกษตรที่นำมาแสดงไว้เป็นหลัก เมื่อจัดแบ่งชั้นคุณภาพฝ้ายแล้วก็คิดราคาตามที่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรกำหนดไว้ และทำการชั่งน้ำหนักฝ้าย โดยเกษตรกรผู้เป็นเจ้าของควบคุมดูแลอยู่ด้วย ในการรับซื้อนี้ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรจะจ่าย

เป็นเอ็กซ์เชนจ์ เกษตรกรสามารถยื่นเงินได้ ณ ที่ทำการธนาคารในท้องถิ่นนั้น ๆ

เมื่อองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรรับซื้อฝ้ายจากเกษตรกรผู้ปลูกฝ้ายแล้วก็จะทำการ
ล้างโรงงานหีบฝ้าย แล้วแยกปุ๋ยฝ้ายขายให้กับอุตสาหกรรมสิ่งทอ เช่น โรงงานปั่นด้าย โรงงาน
ทอผ้า ส่วนเมล็ดฝ้ายขายให้โรงงานสกัดน้ำมันพืช จากนั้นผลผลิตทั้งหมดจะผ่านพ่อค้าคนกลาง
ไปสู่ผู้อุปโภคและบริโภค (ภาพที่ 7) กรณีที่เกษตรกรผู้ปลูกฝ้ายขายฝ้ายให้กับพ่อค้าคนกลาง
พ่อค้าคนกลางจะขายฝ้ายให้กับโรงงานหีบฝ้ายอีกทอดหนึ่ง หรือเกษตรกรผู้ปลูกขายฝ้ายกับโรงงาน
หีบฝ้ายทำการแยกปุ๋ยฝ้ายขายให้กับโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ เมล็ดฝ้ายขายให้กับโรงงานสกัด
น้ำมันพืช ผลผลิตที่ได้จากโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ และโรงงานสกัดน้ำมันพืชขายให้กับพ่อค้า
คนกลาง แล้วจึงขายต่อให้กับผู้อุปโภคและบริโภค การขายฝ้ายให้กับองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร
สามารถตัดพ่อค้าคนกลางได้หลายขั้นตอน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 7 วิธีการตลาดฝ้าย

- ผู้ซื้อปลายทางขั้นต้นของอ.ต.ก.
- ขั้นตอนการตลาดในสหกรณ์ทั่วไป
- - - -> ขั้นตอนการขายของพ่อค้าคนกลางที่มีปริมาณน้อย
-> แนวโน้มขั้นตอนการตลาดที่สามารถจะดำเนินไปได้

ที่มา: องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรฐานฝ้ายดอก

ในการซื้อขายฝ้ายจำเป็นต้องมีมาตรฐาน เพื่อให้สะดวกและเป็นธรรมแก่ผู้ซื้อและผู้ขาย โดยใช้มาตรฐานของคุณภาพฝ้ายที่ทางการจัดทำขึ้นเป็นเครื่องกำหนดราคา ประเทศต่าง ๆ ที่ทำการผลิตฝ้ายเป็นการค้ามักจะกำหนดมาตรฐานในการซื้อขายไว้ทั้งสิ้น เช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ตุรกี อินเดีย เป็นต้น แต่มาตรฐานฝ้ายของประเทศต่าง ๆ ดังกล่าวมักจะจัดทำเฉพาะมาตรฐานฝ้ายปุย (คือฝ้ายที่หีบเอาเมล็ดออกแล้ว) ทั้งสิ้น ส่วนของฝ้ายไทยมีระบบการค้าที่ต่างจากที่อื่น สิ่งต้องจัดทำทั้งมาตรฐานฝ้ายดอก (ฝ้ายที่ยังไม่ได้หีบเอาเมล็ดออก) และฝ้ายปุย

การจัดทำมาตรฐานฝ้ายดอกเพื่อนำมาใช้ควบคุมคุณภาพฝ้ายไทยนี้ จะมีผลในการช่วยยกระดับคุณภาพฝ้ายภายในประเทศ และช่วยให้เกษตรกรมีความตื่นตัวที่จะผลิตฝ้ายคุณภาพดี เนื่องจากจะได้ราคาสูงขึ้น

กรมวิชาการเกษตรรับหน้าที่เป็นผู้กำหนดมาตรฐานฝ้ายดอกและจัดทำตัวอย่างฝ้ายมาตรฐาน เพื่อแจกจ่ายให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้ การกำหนดมาตรฐานฝ้ายดอกพิจารณาจาก 2 ลักษณะ คือ

1. ความยาว แบ่งคุณภาพความยาวตามลักษณะของฝ้ายที่ผลิตได้ภายในประเทศ โดยทั่ว ๆ ไป โดยแบ่งระดับความยาวออกดังนี้:-

ก. ฝ้ายยาวมาก ได้แก่ ฝ้ายที่มีความยาว 28 มิลลิเมตร ($1\frac{3}{32}$ ") หรือยาวมากกว่านี้

ข. ฝ้ายยาว ได้แก่ ฝ้ายที่มีความยาว 27 มิลลิเมตร ($1\frac{1}{16}$ ")

ค. ฝ้ายสั้น ได้แก่ ฝ้ายที่มีความยาวอยู่ระหว่าง 25-26 มิลลิเมตร ($1-1\frac{1}{32}$ ")

ง. ฝ้ายสั้นมาก ได้แก่ ฝ้ายที่มีความยาว 24 มิลลิเมตร ($\frac{15}{16} - \frac{31}{32}$)

2. ความสะอาด ในเรื่องของความสะอาดพิจารณาจาก

ก. สีของฝ้าย ฝ้ายที่ดีจะต้องมีสีขาวสะอาดตามธรรมชาติ สีไม่คล้ำเนื่องจากเปียกน้ำ และไม่มีจุดต่างเป็นสีอื่น เนื่องจากการทำลายของแมลง และจุลินทรีย์ต่าง ๆ

ข. สิ่งเล็บบน ได้แก่ สิ่งเล็บบนตามธรรมชาติ คือ เศษใบแห้ง เศษกิ่งก้าน
ของฝ้ายรวมทั้งเมล็ดตาย (พื้นผ้า)

การพิจารณาเรื่องความสะอาด แบ่งเป็น 3 ขั้นดังนี้

- ขั้นที่ 1 ได้แก่ ฝ้ายที่มีสีขาวสะอาดและมีสิ่งเล็บบนน้อยมาก
- ขั้นที่ 2 ได้แก่ ฝ้ายที่มีสีขาวสะอาด และมีสิ่งเล็บบนปานกลาง
- ขั้นที่ 3 ได้แก่ ฝ้ายที่มีจุดดำ มีสีคล้ำ หรือมีสิ่งเล็บบนอยู่มาก

ตารางที่ 4.1 ความยาวและความสะอาดของใยฝ้าย

	ความสะอาด		ขั้นที่ 1	ขั้นที่ 2	ขั้นที่ 3
	ความยาว				
	มิลลิเมตร	นิ้ว			
ยาวมาก (ก)	28	$1\frac{3}{32}$ ขึ้นไป	ขั้นที่ 1 ก	ขั้นที่ 2 ก	ขั้นที่ 3 ก
ยาว (ข)	27	$1\frac{1}{16}$	ขั้นที่ 1 ข	ขั้นที่ 2 ข (ราคาฐาน)	ขั้นที่ 3 ข
สั้น (ค)	25-26	$1-1\frac{1}{32}$	ขั้นที่ 1 ค	ขั้นที่ 2 ค	ขั้นที่ 3 ค
สั้นมาก (ง)	24	$\frac{15}{16} - \frac{31}{32}$	ขั้นที่ 1 ง	ขั้นที่ 2 ง	ขั้นที่ 3 ง

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

จากตารางที่ 4.1 จะเห็นได้ว่าการกำหนดราคาฝ้ายจะพิจารณาลักษณะของความ
 สะอาดและความยาวร่วมกัน จึงแบ่งฝ้ายออกเป็น 12 กลุ่ม โดยให้ชื่อความยาวระดับต่าง ๆ
 เป็น ก (ยาวมาก) ข (ยาว) ค (สั้น) และ ง (สั้นมาก) และใช้ชื่อย่อ เพื่อให้สะดวกในการ
 เข้าใจดังนี้:-

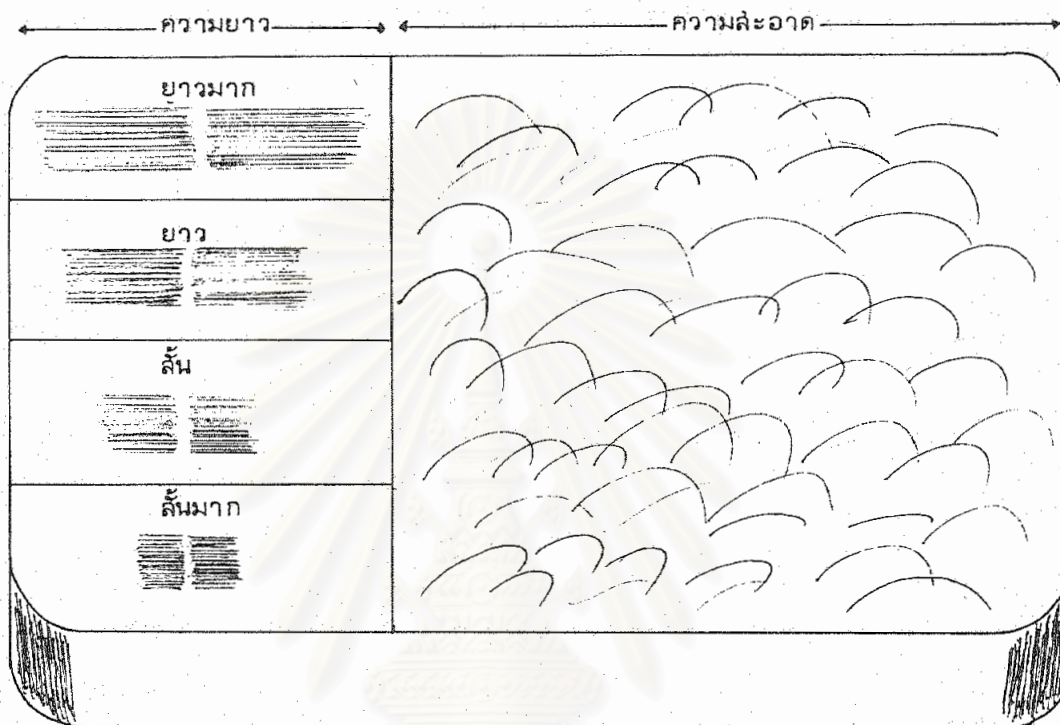
ชั้นที่ 1 ก	หมายถึง	ฝ้ายที่มีสีขาวสะอาดและเป็นฝ้ายยาวมาก
ชั้นที่ 1 ข	หมายถึง	ฝ้ายที่มีสีขาวสะอาดและเป็นฝ้ายยาว
ชั้นที่ 1 ค	หมายถึง	ฝ้ายที่มีสีขาวสะอาดและเป็นฝ้ายสั้น
ชั้นที่ 1 ง	หมายถึง	ฝ้ายที่มีสีขาวสะอาดและเป็นฝ้ายสั้นมาก
ชั้นที่ 2 ก	หมายถึง	ฝ้ายสีขาวมีสิ่งเจือปนเล็กน้อย และยาวมาก
ชั้นที่ 2 ข	หมายถึง	ฝ้ายสีขาวมีสิ่งเจือปนเล็กน้อย และยาว
ชั้นที่ 2 ค	หมายถึง	ฝ้ายสีขาวมีสิ่งเจือปนเล็กน้อย และสั้น
ชั้นที่ 2 ง	หมายถึง	ฝ้ายสีขาวมีสิ่งเจือปนเล็กน้อย และสั้นมาก
ชั้นที่ 3 ก	หมายถึง	ฝ้ายสีคล้ำมีสิ่งเจือปน และยาวมาก
ชั้นที่ 3 ข	หมายถึง	ฝ้ายสีคล้ำมีสิ่งเจือปน และยาว
ชั้นที่ 3 ค	หมายถึง	ฝ้ายสีคล้ำมีสิ่งเจือปน และสั้น
ชั้นที่ 3 ง	หมายถึง	ฝ้ายสีคล้ำมีสิ่งเจือปนและสั้นมาก

วิธีการในการตรวจสอบ

1. กรมวิชาการเกษตรจัดท่ากลองฝ้ายมาตรฐานชั้นชุดละ 3 กลอง ซึ่งบรรจุฝ้าย
 ที่เป็นตัวแทนของความสะอาด ชั้นที่ 1 ชั้นที่ 2 และชั้นที่ 3 ทางด้านขวา ส่วนทางด้านซ้าย
 จะเป็นตัวอย่างความยาวในระดับต่าง ๆ โดยนำฝ้ายทั้งหมดมาสีความยาวออก 2 ด้านให้มี
 ลักษณะเป็นปีกผีเสื้อ (ดังภาพที่ 8) การตรวจสอบทำโดยนำฝ้ายที่ต้องการทราบคุณภาพมาเปรียบ
 เทียบกับกลองฝ้ายมาตรฐานว่าฝ้ายนั้นมีความยาวและความสะอาดอยู่ในระดับใด

2. เรื่องของราคาฝ้ายในชั้นความสะอาด และระดับความยาวต่าง ๆ รัฐบาลจะเป็น
 ผู้กำหนดให้แต่ละปี ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการผลิต และการใช้ฝ้ายในชั้นนั้น ๆ โดยให้
 ราคาของฝ้ายชั้นที่ 2 ข เป็นราคารฐาน เนื่องจากเป็นกลุ่มฝ้ายที่ผลิตออกมามากที่สุด ส่วนฝ้ายใน
 ชั้นอื่น ๆ จะมีราคาเพิ่มขึ้น หรือลดลงจากราคามาตรฐานตามหลักการในการพิจารณาของผู้ที่มี
 หน้าที่โดยเฉพาะ

ภาพที่ 8 คุณภาพและมาตรฐานของใยฝ้าย

ราคาฝ้ายที่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรกำหนดรับซื้อในปีต่าง ๆ

องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรได้กำหนดราคารับซื้อ โดยพิจารณาถึงต้นทุนการผลิตฝ้ายของเกษตรกรผู้ปลูกฝ้าย โดยอาศัยข้อมูลจากการสำรวจของกองเศรษฐกิจการเกษตรเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อที่จะทำให้เกษตรกรผู้ปลูกฝ้ายได้รับผลประโยชน์อันคุ้มค่ากับการลงทุน และเป็นการจูงใจให้เกษตรกรผู้ปลูกฝ้ายขยายเนื้อที่เพาะปลูกในปีต่อไป

ราคาฝ้ายที่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรได้ดำเนินการรับซื้อไปแล้ว ปรากฏในตารางที่ 4.2 และ 4.3 ดังนี้

ปีเพาะปลูก 2517/18 องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรได้ดำเนินการซื้อฝ้ายจากเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเป็นปีแรก ซึ่งได้กำหนดราคารับซื้อไว้ 4 ประเภท ได้แก่ ฝ้าย

ตารางที่ 4.2 ราคาประกันของฝ้าย ปีเพาะปลูก 2517/18 - 2524/25 ขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกร

คุณภาพของฝ้าย	ราคาประกันของฝ้าย (บาท/กก)							
	2517/18 ¹	2518/19 ²	2519/20 ³	2520/21	2521/22	2522/23	2523/24	2524/25
ฝ้ายชั้นหนึ่ง	8.50	-	-	9.00	12.50	-	-	12.25
ฝ้ายชั้นสอง	8.00	-	-	8.50	12.00	-	-	11.50
ฝ้ายชั้นสาม	7.50	-	-	7.50	11.50	-	-	10.50
ฝ้ายชั้นสี่	7.00	-	-	-	10.00	-	-	-

ที่มา: 1 กองโครงการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2 ในปีเพาะปลูก 2518/19 2519/20 2522/23 และ ปี 2523/24 ไม่สามารถที่จะหาราคาประกันได้

3 ในปีเพาะปลูก 2520/21 และ 2524/25 ได้แบ่งคุณภาพฝ้ายเป็น 3 ประเภท

ตารางที่ 4.3 แหล่งรับซื้อ น้ําน้ํก และมูลค่าของฝ้าย ปี 2517/18 - 2520/21 และปี 2521/22 ขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกร

จังหวัด	2517/18		2520/21		2521/22	
	น้ําน้ํก (กก)	(มูลค่า (บาท))	น้ําน้ํก (กก)	มูลค่า (บาท)	น้ําน้ํก (กก)	มูลค่า (บาท)
เลย	1,237,074.50	9,465,733.15	2,135,737.80	19,126,622.58	1,657,933.10	20,665,009.25
สุโขทัย	1,031,793.60	7,686,334.75	484,699.80	4,273,558.45	848,417.90	10,227,209.00
เพชรบูรณ์	641,083.50	4,833,432.75	850,025.00	7,563,393.69	451,922.60	5,648,906.67
นครสวรรค์	45,127.80	359,867.50	232,643.00	2,046,929.00		
สระบุรี			441,429.70	3,682,380.31		
นครราชสีมา			235,208.60	2,118,689.69		
ปราจีนบุรี			204,656.70	1,796,780.56		
กาญจนบุรี			179,095.30	1,597,497.25		
รวม	2,955,079.40	22,345,368.15	4,763,495.90	42,205,851.53	2,958,273.60	36,541,124.92

ที่มา: 1 กองโครงการ สํานักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2 แล้ดงแหล่งรับซื้อ จากการประกันราคาฝ้าย

คุณภาพชั้นหนึ่ง ราคา กิโลกรัมละ 8.50 บาท และฝ้ายคุณภาพชั้นสี่ราคา กิโลกรัมละ 7.00 บาท ในการรับซื้อฝ้ายขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกร เกษตรกรจะต้องเป็นผู้ออกค่าขนส่งมายังหน่วยรับซื้อ จังหวัดที่ขายฝ้ายให้กับองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรมากที่สุดคือ จังหวัดเลย ปริมาณฝ้ายที่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรรับซื้อฝ้ายปีเพาะปลูก 2517/18 มีน้ำหนักทั้งหมด 2,955 ตัน เป็นมูลค่า 22,345,368.15 บาท เมื่อเทียบกับปริมาณการผลิตที่สามารถผลิตได้ทั้งประเทศ จำนวน 56,400 ตัน คิดเป็นร้อยละ 5.24 ของผลผลิตทั้งประเทศ ราคาฝ้ายที่เกษตรกรขายให้กับพ่อค้าหรือโรงงานทอฝ้าย ซึ่งส่วนใหญ่พ่อค้าหรือโรงงานทอฝ้ายจะซื้อจากเกษตรกรโดยไม่ได้แบ่งชั้นคุณภาพ ราคาเฉลี่ยทั้งประเทศ กิโลกรัมละ 7.45 บาท¹

ปีเพาะปลูก 2518/19 ไม่สามารถหารราคาประกันได้

ปีเพาะปลูก 2519/20 ไม่สามารถหารราคาประกันได้

ปีเพาะปลูก 2520/21 องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรได้แบ่งราคาประกันไว้ 3

ประเภทโดยรวมฝ้ายคุณภาพชั้นสามและชั้นสี่เข้าด้วยกัน และรับซื้อฝ้ายจาก 8 จังหวัดรวมน้ำหนักทั้งหมด 4,764 ตัน มูลค่า 42,205,851.53 บาท ปริมาณฝ้ายที่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรรับซื้อ เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณการผลิตทั้งประเทศจำนวน 90,760 ตัน คิดเป็นร้อยละ 5.25 ของผลผลิตฝ้ายทั้งประเทศ พ่อค้าหรือโรงงานทอฝ้ายรับซื้อฝ้ายจากเกษตรกรโดยไม่ได้แบ่งชั้นคุณภาพฝ้าย ราคาเฉลี่ยทั้งประเทศ กิโลกรัมละ 8.39 บาท

ปีเพาะปลูก 2521/22 องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ได้กำหนดราคาประกันไว้ เป็น 4 ประเภท และรับซื้อฝ้ายจาก 3 จังหวัด รวมน้ำหนักทั้งหมด 2,958 ตัน มูลค่า 36,541,124.92 บาท ปริมาณฝ้ายที่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรรับซื้อ เมื่อเทียบกับปริมาณการผลิตทั้งประเทศ จำนวน 84,117 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.52 ของผลผลิตฝ้ายทั้งประเทศ

จากการเปรียบเทียบราคาประกันของฝ้ายในปีต่าง ๆ จะเห็นว่าแนวโน้มของราคาประกันจะสูงขึ้น ส่วนปริมาณการรับซื้อฝ้ายขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกรจะขึ้นอยู่กับปริมาณการผลิตฝ้ายและความเดือดร้อนในการขายฝ้ายของเกษตรกร

¹ กองโครงการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปีเพาะปลูก 2524/25 การกำหนดราคาประกันของฝ้ายได้คำนวณจากต้นทุนการผลิตของเกษตรกร โดยทางสำนักเศรษฐกิจการเกษตร จากตารางที่ 4.4 ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 2,234.08 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 220 กิโลกรัม เป็นต้นทุนการผลิตกิโลกรัมละ 10.15 บาท เมื่อบวกผลตอบแทนที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดให้ จะได้ราคาประกันเป็นดังนี้

ต้นทุนการผลิตกิโลกรัมละ	10.15 บาท
บวก ผลตอบแทน 20.67%	<u>2.10</u> บาท
ราคาประกันกิโลกรัมละ	<u>12.25</u> บาท

ราคาประกันของฝ้ายที่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรรับซื้อพิจารณาจากคุณภาพและมาตรฐานของฝ้าย องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรได้จำแนกราคาประกันเป็น 3 ประเภท คือ

1. ฝ้ายชั้นที่ หนึ่ง ราคา กิโลกรัมละ 12.25 บาท
2. ฝ้ายชั้นที่สอง ราคา กิโลกรัมละ 11.50 บาท
3. ฝ้ายชั้นที่สาม ราคา กิโลกรัมละ 10.50 บาท

ในปีเพาะปลูก 2524/2525 องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรมีนโยบายดำเนินการรับซื้อฝ้ายดังนี้¹

1. เป้าหมาย ทว่าการรับซื้อฝ้ายดอก จำนวน 1,500 ตัน แยกเป็นจังหวัดดังนี้ จังหวัดนครสวรรค์ 400 ตัน ปราจีนบุรี 400 ตัน จันทบุรี 400 ตัน อุทัยธานี 260 ตัน และน่าน 40 ตัน เมื่อหีบแล้วได้ฝ้ายปุยประมาณ 510 ตัน และเมล็ดฝ้ายประมาณ 945 ตัน จะขายภายในประเทศทั้งหมด

2. การรับซื้อ รับซื้อจากสถาบันเกษตรกร และเกษตรกรทั่วไป และจ่ายเงินตามระเบียบที่กำหนดไว้

3. เงินทุน เงินทุนที่ใช้ตามนโยบายรับซื้อฝ้าย จำนวน 20,000,000 บาท เป็นเงินยืมที่ไม่เสียดอกเบี้ย กำหนดล้งคืนภายใน 1 ปี

¹ กองวางแผน และนโยบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 4.4 ต้นทุนการผลิตเมล็ดข้าว ๗ เพาะปลูก 2524/25 ของกระทรวง

เกษตรและสหกรณ์

หน่วย: บาท

	หน่วย	ปริมาณการ ใช้ต่อหน่วย	ราคาต่อหน่วย	ต้นทุนรวม	
ต้นทุนผันแปร				2,115.61	
1. ค่าแรงงานเตรียมดินปลูกและเก็บเกี่ยว				1,216.67	
1.1 ค่าแรงงานในการปลูก				729.87	
เตรียมดิน	คน	วัน	2.42	30.00	72.60
	สัตว์				8.34
	เครื่องจักร				185.45
ปลูก	คน	วัน	2.55	30.00	76.50
กำจัดวัชพืช ตายหญ้าพรุนดิน	คน	วัน	9.75	30.00	292.55
	สัตว์				10.75
	เครื่องจักร				1.20
ใส่ปุ๋ย	คน	วัน	0.26	35.00	9.28
พ่นยาปราบศัตรูพืช	คน	วัน	1.22	60.00	73.20
1.2 ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	บาท			486.80	
เก็บเกี่ยว	คน	กก.	220	2.00	440.00
บรรจุ	คน	กก.	220	0.10	22.00
ขน	คน	วัน	0.22	30.00	6.60
	สัตว์	กก.	125	0.10	12.50
	เครื่องจักร	กก.	95	0.06	5.70
2. ค่าวัสดุการเกษตร	บาท			774.65	
ค่าเมล็ดพันธุ์	กก.	2.10	12.00	25.25	
ค่ายาปราบศัตรูพืช				721.40	
ค่าอุปกรณ์การเกษตร				8.00	
ค่าปุ๋ย		0.80	25.00	20.00	
3. อื่นๆ				124.29	
ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร				4.54	
ค่าเสียโอกาสเงินทุน 12% เวลา 6 เดือน				119.75	
ต้นทุนคงที่				118.47	
ค่าใช้ที่ดิน				115.50	
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร				2.97	
ต้นทุนต่อไร่				2,234.08	
ผลผลิตต่อไร่				220.00	
ต้นทุนทั้งหมดต่อกิโลกรัม				10.15	

ที่มา สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สรุป ปัญหาและข้อเสนอนแนะ

สรุป

ในการวิเคราะห์ถึงต้นทุนการผลิตฝ้ายของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อที่จะทราบถึง ต้นทุนการผลิต และผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับจากราคาประกันขององค์การตลาด เพื่อเกษตรกร เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำสุด และเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนสูงสุด เพื่อกระตุ้นให้มีการขยายเนื้อที่เพาะปลูกให้มากขึ้น เลือกขนาดที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูก ในการศึกษาต้นทุนการผลิตได้แบ่งขนาดการเพาะปลูกออกเป็น 3 ประเภทคือ เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่ เป็นการเพาะปลูกขนาดเล็ก เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ เป็นเนื้อที่เพาะปลูกขนาดกลาง โดยใช้ตัวอย่างกลุ่มละ 6 ตัวอย่าง ส่วนเนื้อที่เพาะปลูกขนาดมากกว่า 16 ไร่ เป็นการเพาะปลูกขนาดใหญ่ใช้ตัวอย่าง 4 ตัวอย่าง ผลจากการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนของเกษตรกร ปรากฏว่า

1. เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่ มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยไร่ละ 1,996.62 บาท โดยแยกเป็นต้นทุนผันแปร 1,835.49 บาท ต้นทุนคงที่ 161.13 บาท แต่เมื่อพิจารณาถึงรายจ่ายที่เป็นตัวเงินที่เกษตรกรจ่ายไปเท่ากับ 1,438.93 บาท สำหรับรายได้ถ้าราคาขายกิโลกรัมละ 11.50 บาท ซึ่งเป็นราคาที่เกษตรกรส่วนใหญ่ขายฝ้ายได้ รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 1,823.67 บาท เกษตรกรจะขาดทุนเฉลี่ยไร่ละ 172.95 บาท แต่เมื่อพิจารณาถึงเฉพาะรายจ่ายที่เป็นตัวเงินจะมีรายได้สุทธิที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 384.74 บาท จะเห็นได้ว่าเกษตรกรขาดทุนเนื่องจากต้นทุนการผลิตสูงกว่ารายได้ทั้งหมด แต่เกษตรกรจะมีรายได้สุทธิที่เป็นตัวเงินมาใช้จ่ายภายในครัวเรือน เพราะเกษตรกรใช้แรงงานในครัวเรือนเข้าช่วย ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการใช้แรงงานจ้างมาเพาะปลูกฝ้าย เป็นเหตุผลหนึ่งที่แม้เกษตรกรจะขาดทุนจากการผลิต แต่ยังคงเพาะปลูกฝ้ายต่อไป

2. เมื่อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยไร่ละ 1,618.17 บาท โดยแยกเป็นต้นทุนผันแปร 1,469.23 บาท ต้นทุนคงที่ 148.94 บาท รายจ่ายที่เป็นตัวเงินที่เกษตรกรจ่ายไปเท่ากับ 1,189.61 บาท ถ้าราคาขายกิโลกรัมละ 11.50 บาท รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยไร่ละ 2,849.36 บาท เกษตรกรจะได้กำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 1,231.19 บาท เมื่อพิจารณาเฉพาะรายจ่ายที่เป็นตัวเงิน จะมีรายได้สุทธิที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 1,659.75 บาท อัตราผลตอบแทนจากค่าขายร้อยละ 43

3. เมื่อที่เพาะปลูกขนาดมากกว่า 16 ไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยไร่ละ 1,805.84 บาท แบ่งเป็นต้นทุนผันแปร 1,678.81 บาท ต้นทุนคงที่ 127.03 บาท รายจ่ายที่เป็นตัวเงินที่เกษตรกรจ่ายไปเท่ากับ 1,414.85 บาท ถ้าราคาขายกิโลกรัมละ 11.50 บาท รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยไร่ละ 2,292.07 บาท เกษตรกรจะได้กำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 486.23 บาท เมื่อพิจารณาเฉพาะรายจ่ายที่เป็นตัวเงินจะมีรายได้สุทธิที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยไร่ละ 877.22 บาท อัตราผลตอบแทนจากค่าขายร้อยละ 21

จากการเปรียบเทียบต้นทุนการผลิต และผลตอบแทนจากค่าขายตามขนาดเนื้อที่เพาะปลูกจะเห็นได้ว่า เมื่อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ เป็นเนื้อที่ขนาดเหมาะสมแก่เกษตรกรที่จะทำการเพาะปลูกฝ้ายภายในครัวเรือน เนื่องจากไม่เกินไปกำลังในการดูแลรักษา และมีต้นทุนการผลิตต่อไร่ต่ำ

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า การผลิตฝ้ายของ เกษตรกรนิคมสร้างตนเอง ลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา การที่เกษตรกรจะผลิตฝ้ายให้ได้รับผลตอบแทนสูง ขึ้นนั้นจะต้องลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลง ในขณะที่เดียวกันก็พยายามเพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว เกษตรกรจึงต้องพยายามขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ปัญหาพร้อมทั้งข้อเสนอแนะมีดังต่อไปนี้

ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตและวิธีการผลิต

1. ราคาขายปราบศัตรูฝ้ายสูง

ในการเพาะปลูกฝ้ายเกษตรกรจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อขายปราบศัตรูฝ้ายมากและราคาแพง ซึ่งมีส่วนทำให้ต้นทุนการผลิตสูง

ข้อเสนอแนะ

รัฐบาลควรให้ความช่วยเหลือเกษตรกร โดยการควบคุมราคายาปราบศัตรูพืช เพราะเป็นสิ่งสำคัญในการเพาะปลูกของเกษตรกร

2. การพัฒนาปราบศัตรูพืชไม่ถูกวิธี

วิธีการพัฒนาปราบศัตรูพืชที่เกษตรกรใช้อยู่ในปัจจุบันไม่ถูกต้อง ทำให้เกษตรกรต้องใช้ยาปราบศัตรูพืชมาก ทำให้เสียทั้งแรงงาน เวลา และค่าใช้จ่ายสูงกว่าที่ควรจะเป็น

ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรควรศึกษาถึงวิธีการพัฒนาปราบศัตรูพืชที่ถูกต้อง เช่นการพัฒนาปราบศัตรูพืชแบบใช้น้ำน้อย และแบบนับตัวหนอน

รัฐบาลควรจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้สามารถนำความรู้และวิชาการ แผนใหม่ไปเผยแพร่ในหมู่เกษตรกร เพื่อช่วยให้การปราบศัตรูพืชได้ประสิทธิภาพมากขึ้น หรือรัฐบาลจะเป็นผู้เข้าดำเนินการปราบศัตรูพืช เพราะมีเจ้าหน้าที่และเทคนิคพอที่จะดำเนินการได้ โดยคิดค่าใช้จ่ายจากเกษตรกรในราคาทุน ซึ่งจะทำให้การปราบศัตรูพืชมีประสิทธิภาพ และให้ผลผลิตสูงขึ้นในการผลิตพืช

ปัญหาด้านคุณภาพของผลผลิต

1. การขาดแคลนเมล็ดพันธุ์พืชที่มีคุณภาพดี

เกษตรกรขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพดีในการเพาะปลูก ซึ่งทำให้ผลผลิตพืชต่ำ และคุณภาพของเส้นใยต่ำ เนื่องจากเส้นใยสั้นและมีสีคล้ำ

ข้อเสนอแนะ

รัฐบาลควรจัดดำเนินการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์พืชที่มีคุณภาพดี เพื่อจำหน่ายให้แก่เกษตรกร และเป็นการปรับปรุงพันธุ์พืชที่ดีให้กระจายสู่เกษตรกรให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรได้ผลผลิตพืชที่มีคุณภาพดี

2. คุณภาพของดิน

การเพาะปลูกพืชอย่างเตียวตลอด จะทำให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ และเป็น การเพิ่มแมลงศัตรูพืชขึ้น ซึ่งจะทำให้ผลผลิตลดต่ำลงในฤดูการเพาะปลูกต่อ ๆ ไป

ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรควรจะปลูกพืชชนิดอื่นหมุนเวียนกับการปลูกฝ้าย เพื่อช่วยลดการระบาดของแมลงศัตรูฝ้ายให้น้อยลง พืชหมุนเวียนที่เกษตรกรควรปลูก ควรเป็นพืชที่อยู่ในความต้องการของตลาด และให้ผลตอบแทนในระดับดี เฉพาะอย่างยิ่งควรเป็นพืชที่เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน เช่น พืชตระกูลถั่วซึ่งได้แก่ ถั่วเขียว และถั่วลิสง

เกษตรกรสามารถขอความช่วยเหลือจากรัฐบาล โดยขอคำแนะนำถึงวิธีการปลูกพืชหมุนเวียน และชนิดของพืชหมุนเวียนจากกรมส่งเสริมการเกษตร หรือจากเกษตรกรอำเภอ

ปัญหาด้านการตลาด

1. ราคาซื้อขายยังอยู่ในระดับต่ำ

องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรรับซื้อฝ้ายจากเกษตรกรในราคาต่ำกว่าต้นทุนการผลิตจากการศึกษาต้นทุนการผลิตในบางขนาดเนื้อที่เพาะปลูก ต้นทุนการผลิตยังสูง เช่นเนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่ ต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัมยังสูงกว่าราคาซื้อที่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรกำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

ในการกำหนดราคาซื้อฝ้าย องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรควรจะนำต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัมของเนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่ มาพิจารณาในการกำหนดราคาซื้อ เนื่องจากเป็นขนาดการเพาะปลูกที่เกษตรกรส่วนใหญ่จะเพาะปลูกฝ้าย เพื่อให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนสูงขึ้น

2. เจ้าหน้าที่รับซื้อฝ้ายขาดความรู้ ความชำนาญ และหลักเกณฑ์ขาดที่แน่นอนในการตีราคาฝ้าย

ฝ้ายที่เกษตรกรนำมาจำหน่าย ณ จุดรับซื้อขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกรจะได้ราคาตามคุณภาพของฝ้าย ถ้าเจ้าหน้าที่ขาดความชำนาญในการจำแนกคุณภาพฝ้ายเกษตรกรจะได้ราคาต่ำกว่าที่ควรจะเป็น

ข้อเสนอแนะ

องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ควรจะจัดฝึกอบรม ให้ความรู้ แก่เจ้าหน้าที่ที่รับซื้อฝ้ายจากเกษตรกร ให้สามารถแยกคุณภาพฝ้ายให้ถูกต้อง และนำมาซึ่งความเที่ยงธรรมในการตีราคาฝ้าย หรือควรให้เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพฝ้าย

3. ความล่าช้าในการรับซื้อฝ้ายขององค์การตลาดเพื่อ เกษตรกร

การเก็บปุ๋ยฝ้ายไว้นาน จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา เพื่อป้องกันปุ๋ยฝ้ายลึกรก และขึ้นรา ดังนั้นเมื่อเกษตรกรเก็บผลผลิตได้แล้วจึงต้องขายฝ้ายให้กับพ่อค้าคนกลางหรือโรงงานทอฝ้าย เพราะองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรรับซื้อฝ้ายล่าช้า เนื่องจากมีจุดรับซื้อน้อย และขาดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ

ในด้านการจัดตั้งหน่วยรับซื้อ องค์การตลาดเพื่อ เกษตรกรควรจัดตั้งหน่วยรับซื้อฝ้ายให้มากขึ้นโดยกระจายไปตามแหล่งผู้ผลิต และมีการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรผู้ปลูกฝ้ายทราบล่วงหน้าว่าหน่วยรับซื้อขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกรอยู่ที่ใด เพื่ออำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรในการขนส่งฝ้ายมายังหน่วยรับซื้อ

ปัญหาด้านเงินทุน

เมื่อถึงฤดูการเพาะปลูกฝ้าย เกษตรกรส่วนใหญ่ในนิคมสร้างตนเอง สาคะคอง ไม่มีเงินทุนพอที่จะเพาะปลูกฝ้าย จึงทำให้เงินทุนส่วนหนึ่งได้มาจากเงินกู้ การกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์มีระเบียบและขั้นตอนที่ยุ่งยากต่อเกษตรกรในการขอกู้เงิน ดังนั้นเกษตรกรจึงกู้เงินจากพ่อค้าคนกลางหรือโรงงานทอฝ้าย ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

ข้อเสนอแนะ

รัฐบาลควรให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในด้านเงินทุน โดยให้ลดระเบียบและขั้นตอนในการขอกู้เงินลงเพื่ออำนวยความสะดวกแก่เกษตรกร และควรปล่อยเงินกู้ให้มากขึ้นพร้อมกันนั้นก็หามาตรการเพื่อลดดอกเบี้ยเงินกู้

หากได้มีการขจัดปัญหาต่าง ๆ ทั้งในการปลูก การตลาด ตลอดจนแนวทางในการ
ช่วยเหลือเกษตรกรแล้ว คาดว่าการผลิตฝ้ายจะเป็นการเพิ่มพูนรายได้ให้กับเกษตรกรและสามารถ
นำมาใช้เป็นวัตถุดิบในประเทศ ตลอดจนส่งออกเพื่อนำรายได้เข้าสู่ประเทศไทย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

หนังสือ

ภาษาไทย

ฉัตร ชำชอง หลักการจัดฟาร์ม กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เฉลิมช่างการพิมพ์ 2522

เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา การบัญชีต้นทุน : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523

สังวร ปัญญาดีลก การเงินธุรกิจ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524

เอกสารอื่น ๆ

กองทัพเรือ "คำแนะนำการปลูกฝ้าย" กรมวิชาการเกษตร

กองโครงการ "การประเมินผลโครงการค้าฝ้าย ขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกร พ.ศ. 2517-2521" กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สัมภาษณ์

เจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตรนิคมสร้างตนเองลำตะคอง อําเภอบางซ่อง สัมภาษณ์ 20 กันยายน 2525.

จเร ธรรมบำรุง. หัวหน้าโครงการพัฒนาเกษตรไทย-เยอรมัน นิคมสร้างตนเองลำตะคอง อําเภอบางซ่อง สัมภาษณ์ 20 กันยายน 2525.

ถมรัตน์ สัตว์รานนท์. เจ้าหน้าที่สมาคมอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย สัมภาษณ์ 24 กุมภาพันธ์ 2526.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

แนวแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามที่ใช้เป็นแนวสัมภาษณ์ชาวไร่ฝ้าย

เรื่อง "ต้นทุนการผลิตและราคาประกันของการผลิตฝ้ายในประเทศไทย"

1. ชื่อและนามสกุลของหัวหน้าครัวเรือน.....บ้านเลขที่....
.....หมู่ที่.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....
2. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และสมาชิกที่ทำงานในไร่ฝ้ายมีจำนวนกี่คน

ประเภทสมาชิก	ผู้ใหญ่		เด็ก		รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
2.1 สมาชิกในครัวเรือน					
2.2 สมาชิกที่ทำงานในไร่ฝ้าย					

3. 3.1 อาชีพเดิม
 - 3.1.1 ปลุกข้าวโพด
 - 3.1.2 ปลุกละหุ่ง
 - 3.1.3 อื่น ๆ (ระบุ).....
- 3.2 เริ่มปลูกฝ้ายเมื่อ พ.ศ.....
- 3.3 สาเหตุที่ปลูกฝ้าย
 - 3.3.1 มีราคาดี
 - 3.3.2 ปลูกกันมาก
 - 3.3.3 เกษตรอำเภอแนะนำ
 - 3.3.4 อื่น ๆ (ระบุ).....

4. 4.1 ที่ดินที่ใช้ปลูกฝ้าย

ประเภท	พ.ศ.	เนื้อที่	ราคา บาท/ไร่	ราคา ปลูกันบาท/ไร่	ค่าภาษีที่ ดินบาท/ไร่
4.1.1 ไร่					
4.1.2 ไร่					

4.2 ถ้าท่านให้คนอื่นเช่าที่ดิน ท่านจะคิดค่าเช่า.....บาท/ไร่

5. ค่าแรงงานที่ทำการเพาะปลูกในจังหวัดนี้เท่าใด

5.1 แรงงานชาย.....บาท/วัน

5.2 แรงงานหญิง.....บาท/วัน

5.3 แรงงานเด็ก.....บาท/วัน

6. ถ้าท่านจะรับจ้างคนอื่นเพาะปลูกท่านจะคิดค่าแรงเท่าใด

6.1 แรงงานชาย.....บาท/วัน

6.2 แรงงานหญิง.....บาท/วัน

6.3 แรงงานเด็ก.....บาท/วัน

7. การเตรียมดิน

7.1 ในการเริ่มเพาะปลูก มีการไถพรวนดิน โดยใช้แรงงาน

ประเภทแรงงาน	แรงงานจ้าง		แรงงานครัวเรือน		อื่น ๆ
	จำนวน	จำนวนวัน	จำนวน	จำนวนวัน	
7.1.1 คน					
7.1.2 สัตว์					
7.1.3 เครื่องจักร					

7.2 ในการไถพรวนดิน มีการไถ.....ครั้ง

7.2.1 ครั้งที่ 1 เสียค่าใช้จ่าย.....บาท/ไร่

7.2.2 ครั้งที่ 2 เสียค่าใช้จ่าย.....บาท/ไร่

7.2.3 ครั้งที่ 3 เสียค่าใช้จ่าย.....บาท/ไร่

8. การปลูก

8.1 ทำนไถไม่ผลิตพันธุ์ฝ้ายจากที่ใด

แหล่งที่ได้เมล็ดพันธุ์	ราคา ก.ก.ละ	ปริมาณ/ก.ก.	อื่น ๆ
8.1.1 ซื้อมา			
8.1.2 ปลูกแล้วเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้			
8.1.3 รับแจกจากเกษตรกรอำเภอ			
8.1.4 อื่น ๆ (ระบุ)			

8.2 ทำนมีการเตรียมเมล็ดพันธุ์ก่อนเพาะปลูกหรือไม่

8.2.1 มี

8.2.2 ไม่มี

ถ้ามี

8.2.1.1 เสียค่าใช้จ่ายในการเตรียม.....บาท

8.3 ทำนใช้เมล็ดพันธุ์ฝ้ายอะไร

8.3.1 พันธุ์ริบา ปีที่เค 12

8.3.2 พันธุ์ริบา ปี 50

8.3.3 พันธุ์เตลต้าไพน์ลุ่มทลิ่ง

8.3.4 พันธุ์แอล 142-9

8.3.5 อื่น ๆ (ระบุ).....

8.4 การหยุดเมล็ดไร่แรงงาน

ประเภทแรงงาน	แรงงานจ้าง		แรงงานครัวเรือน		อื่น ๆ
	จำนวน	จำนวนวัน	จำนวน	จำนวนวัน	
8.4.1 คน					
8.4.2 สัตว์					
8.4.3 เครื่องจักร					

9. การดูแลรักษา

9.1 การพรวนดินโดยใช้แรงงาน

ประเภทแรงงาน	แรงงานจ้าง		แรงงานครัวเรือน		อื่น ๆ
	จำนวน	จำนวนวัน	จำนวน	จำนวนวัน	
9.1.1 คน					
9.1.2 สัตว์					
9.1.3 เครื่องจักร					

9.2 ในการพรวนดิน จะพรวนดิน.....ครั้ง สันกว่าจะเก็บฝ้ายหมด

9.3 การตายหญ้า โดยใช้แรงงาน

ประเภทแรงงาน	แรงงานจ้าง		แรงงานครัวเรือน		อื่น ๆ
	จำนวน	จำนวนวัน	จำนวน	จำนวนวัน	
9.3.1 คน					
9.3.2 สัตว์					
9.3.3 เครื่องจักร					

9.4 ในการตายหน้า จะตายหน้า.....ครั้ง จนกว่าจะเก็บผ้าห่ม

10. การใส่ปุ๋ย

10.1 การใส่ปุ๋ยใช้แรงงาน

ประเภทแรงงาน	แรงงานจ้าง		แรงงานครัวเรือน		อื่น ๆ
	จำนวน	จำนวนวัน	จำนวน	จำนวนวัน	
10.1.1 คน					
10.1.2 สัตว์					
10.1.3 เครื่องจักร					

10.2 ในการใส่ปุ๋ย ท่านจะใส่.....ครั้ง จนกว่าจะเก็บผ้าห่ม

10.3 ท่านได้ปุ๋ยจากที่ใด

แหล่งที่ได้ปุ๋ย	ราคา ก.ก.ละ	ปริมาณ/ก.ก.	อื่น ๆ
10.3.1 ชื้อ			
10.3.2 ทำเอง			
10.3.3 รับแจกจากเกษตร- กรอำเภอ			
10.3.4 อื่น ๆ (ระบุ)			

11. การพ่นยาปราบศัตรูพืช

11.1 การพ่นยาปราบศัตรูพืชใช้แรงงาน

ประเภทแรงงาน	แรงงานจ้าง		แรงงานครัวเรือน		อื่น ๆ
	จำนวน	จำนวนวัน	จำนวน	จำนวนวัน	
11.1.1 คน					
11.1.2 สัตว์					
11.1.3 เครื่องจักร					

11.2 การพ่นยาปราบศัตรูพืช จะพ่น.....ครั้ง จนกว่าจะเก็บฝ้ายหมด

11.3 ยาปราบศัตรูพืชได้จาก

แหล่งที่ได้ยาปราบศัตรูพืช	ราคาหน่วยละ	ปริมาณที่ใช้	อื่น ๆ
11.3.1 ชื้อ			
11.3.2 รับแจกจากเกษตรกรอำเภอ			
11.3.3 อื่น ๆ (ระบุ)			

12. ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว

ประเภทแรงงาน	แรงงานล่าง		แรงงานครัวเรือน		อื่น ๆ
	จำนวน	จำนวนวัน	จำนวน	จำนวนวัน	
12.1 คน					
12.2 สัตว์					
12.3 เครื่องจักร					

12.4 การเก็บจะเก็บทั้งหมด.....ครั้ง จนเสร็จการเก็บเกี่ยว

13. ภาชนะบรรจุ

13.1 ไม่ใช่

13.2 ใช่

ถ้าใช่ภาชนะบรรจุ

แหล่งที่ได้ภาชนะบรรจุ	ขนาดบรรจุ	ราคาต่อหน่วย	ปริมาณที่ใช้	อื่น ๆ
13.2.1 ของคงคลัง				
13.2.2 ชื้อ				
13.2.3 ของผู้ซื้อเข้ามา				
13.2.4 อื่น ๆ				

14. การบรรจุ

14.1 ไม่ต้องบรรจุ14.2 ต้องบรรจุ

ถ้าต้องบรรจุใช้แรงงาน

ประเภทแรงงาน	แรงงานจ้าง		แรงงานครัวเรือน		อื่น ๆ
	จำนวน	จำนวนวัน	จำนวน	จำนวนวัน	
14.2.1 คน					
14.2.2 สัตว์					
14.2.3 เครื่องจักร					

15. การขนส่ง

15.1 ผู้ซื้อตนเอง15.2 ผู้ขายขนให้

ถ้าผู้ขายขนให้ใช้แรงงาน

ประเภทแรงงาน	แรงงานจ้าง		แรงงานครัวเรือน		อื่น ๆ
	จำนวน	จำนวนวัน	จำนวน	จำนวนวัน	
15.2.1 คน					
15.2.2 สัตว์					
15.2.3 เครื่องจักร					

16. นอกจากการใส่ปุ๋ยแล้ว ยังมีการใส่ฮอร์โมนหรือไม่

16.1 ไม่มี16.2 มี

ถ้ามีการใส่อร์โมน

ชนิดของฮอร์โมน	ราคาต่อหน่วย	ปริมาณที่ใช้	อื่น ๆ
16.2.1			
16.2.2			
16.2.3			

16.3 จะต้องใส่ฮอร์โมน.....ครั้ง จนเสร็จสิ้นการเก็บเกี่ยว

16.4 ค่าแรงในการใส่ฮอร์โมน

ประเภทแรงงาน	แรงงานจ้าง		แรงงานครัวเรือน		อื่น ๆ
	จำนวน	จำนวนวัน	จำนวน	จำนวนวัน	
16.4.1 คน					
16.4.2 สัตว์					
16.4.3 เครื่องจักร					

17. อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำไร่ฝ้าย

ประเภทอุปกรณ์	ชื่อเมื่อ พ.ศ.	ราคา ที่ซื้อ	อายุการ ใช้/ปี	ราคา ปัจจุบัน	ค่าซ่อมแซม		อื่น ๆ
					วัน เดือนปี	จำนวน เงิน	
17.1 เครื่องพ่นยา							
17.2 เครื่องรถน้ำ							
17.3 รถแทรกเตอร์							
17.4 ล้อเลื่อน รถไถ							
17.5 ลอบ ตระกร้า							
17.6 เสียม							
17.7 อื่น ๆ							

18. แรงงานสัตว์

ประเภทแรงงานสัตว์	จำนวน ที่ใช้/ตัว	ชื่อ		เข้า ราคาตัวละ	อื่น ๆ
		พ.ค.	ราคาตัวละ		
18.1 วัว					
18.2 ควาย					
18.3 อื่น ๆ					

19. ในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ จะต้องใช้น้ำมันหรือไม่

19.1 ไม่ใช้19.2 ใช้

ถ้าใช้

ประเภทน้ำมัน	ราคาซื้อ บาท/ลิตร	ปริมาณที่ใช้ /ลิตร	อื่น ๆ
19.2.1 น้ำมันเบนซิน			
19.2.2 น้ำมันดีเซล			
19.2.3 น้ำมันเครื่อง			
19.2.4 อื่น ๆ			

20. ทำนซื้อยาปราบศัตรูพืชจากใคร

แหล่งซื้อ	ชื่อสด	ชื่อเชื้อ	อื่น ๆ
20.1 ร้านจำหน่ายทั่ว ๆ ไป			
20.2 ซื้อจากผู้ให้เงิน			
20.3 รับแจกจากเกษตรกรอำเภอ			
20.4 อื่น ๆ			

21. การจำหน่ายผลผลิต

21.1 วิธีการจำหน่าย

- 21.1.1 พ่อค้ามารับซื้อถึงไร่นา
- 21.1.2 ชาวไร่นาไปขายให้พ่อค้า
- 21.1.3 อื่น ๆ (ระบุ).....

21.2 แหล่งผู้ซื้อ

- 21.2.1 พ่อค้าในหมู่บ้าน
- 21.2.2 พ่อค้าในเมือง
- 21.2.3 เกษตรกรอำเภอ
- 21.2.4 ผู้ให้กู้เงิน
- 21.2.5 อื่น ๆ (ระบุ).....

21.3 ราคาที่จำหน่าย

ขายครั้งที่	ก.ก.ละ	จำนวน/ก.ก.	จำนวนเงิน	พอใจ	ไม่พอใจ	ไม่มีความ คิดเห็น	อื่น ๆ
21.3.1 ครั้งที่ 1							
21.3.2 ครั้งที่ 2							
21.3.3 ครั้งที่ 3							
21.3.4 ครั้งที่ 4							
21.3.5 ครั้งที่ 5							

21.4 การรับชำระเงิน

- 21.4.1 ได้รับชำระเป็นเงินสด
- 21.4.2 ต้องหักเงินกู้ก่อน
- 21.4.3 อื่น ๆ (ระบุ).....

22. ท่านได้กู้เงินมาเพื่อปลูกฝ้ายหรือไม่

22.1 กู้22.2 ไม่กู้

ถ้ากู้

แหล่งเงินกู้	จำนวนเงิน	อัตราดอกเบี้ย	ระยะเวลา	อื่น ๆ
22.1.1 ในสถาบัน				
22.1.2 นอกสถาบัน				
22.1.3 อื่น ๆ				

23. ความช่วยเหลือจากรัฐบาล

23.1 ท่านได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือไม่

23.1.1 ได้23.1.2 ไม่ได้

ถ้าได้ ท่านได้รับความช่วยเหลือในด้าน

23.1.1.1 ได้รับแจกยาปราบศัตรูพืช23.1.1.2 ได้รับแจกเครื่องพ่นยาปราบศัตรูพืช23.1.1.3 ได้ให้ยืมเครื่องพ่นยาปราบศัตรูพืชมาใช้23.1.1.4 มีเจ้าหน้าที่มาให้คำแนะนำ23.1.1.5 อื่น ๆ (ระบุ).....

23.2 ท่านประสงค์ให้รัฐบาลช่วยอะไรบ้าง

23.2.1 ด้านราคาให้สูงขึ้น23.2.2 ด้านยาปราบศัตรูพืชให้ต่ำลง23.2.3 อื่น ๆ (ระบุ).....

24. จากการปลูกฝ้ายที่ผ่านมา อุปสรรคสำคัญในการทำไร่ฝ้าย

24.1 แมลงศัตรูพืช

24.2 ฝนตกมากเกินไป

24.3 พืชฝ้ายมีคุณภาพไม่ดีเนื่องจากเมล็ดพันธุ์ไม่ดีพอ

24.4 อื่น ๆ (ระบุ)

25. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

25.1 ดินดีต้องปลูกห่าง ดินไม่ดีต้องปลูกชิด

25.2 ต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือ

25.3 อื่น ๆ (ระบุ)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

แหล่งเงินทุนของเกษตรกรในนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา แยกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. แหล่งเงินทุนในสถาบัน ได้แก่ สหกรณ์นิคมสร้างตนเองลำตะคอง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ

2. แหล่งเงินทุนนอกสถาบัน ได้แก่ พ่อค้าคนกลาง โรงสีฝ้าย

ดอกเบี้ยของเงินลงทุน คิดตามขนาดเนื้อที่เพาะปลูก จากตาราง 1 ปรากฏรายละเอียดดังนี้

เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่ เกษตรกรกู้เงินเป็นจำนวนเงินเฉลี่ยไร่ละ 1,685.72 บาท เป็นการกู้จากแหล่งเงินทุนในสถาบันเฉลี่ยไร่ละ 1,085.72 บาท อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 14 และเป็นการกู้จากแหล่งเงินทุนนอกสถาบันเฉลี่ยไร่ละ 600 บาท อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 14.30 คิดเป็นดอกเบี้ยจ่ายเฉลี่ยไร่ละ 118.91 บาท ระยะเวลาการกู้ 6 เดือน

เนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ เกษตรกรกู้เงินเป็นจำนวนเงินเฉลี่ยไร่ละ 607.37 บาท เป็นการกู้จากแหล่งเงินทุนในสถาบันทั้งสิ้น อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 14 คิดเป็นดอกเบี้ยจ่ายเฉลี่ยไร่ละ 42.52 บาท ระยะเวลาการกู้ 6 เดือน

เนื้อที่เพาะปลูกขนาดมากกว่า 16 ไร่ เกษตรกรกู้เงินจากแหล่งเงินทุนในสถาบันเฉลี่ยไร่ละ 634.03 บาท อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 14 คิดเป็นดอกเบี้ยจ่ายเฉลี่ยไร่ละ 44.38 บาท ระยะเวลาการกู้ 6 เดือน

รวมเนื้อที่เพาะปลูกทุกขนาด เกษตรกรกู้เงินเป็นจำนวนเงินเฉลี่ยไร่ละ 1,018.42 บาท แยกเป็นกู้จากแหล่งเงินทุนในสถาบันเฉลี่ยไร่ละ 793.42 บาท อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 14 และกู้จากแหล่งเงินทุนนอกสถาบันเฉลี่ยไร่ละ 225 บาท อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 14.30 คิดเป็นดอกเบี้ยจ่ายเฉลี่ยไร่ละ 71.63 บาท ระยะเวลาการกู้ 6 เดือน

จะเห็นได้ว่าเนื้อที่เพาะปลูกขนาด 1-8 ไร่ มีจำนวนเงินต้นที่กู้มาสูงกว่าเนื้อที่เพาะปลูกขนาดอื่นเพราะเกษตรกรที่เพาะปลูกฝ้ายขนาด 1-8 ไร่ขาดแคลนเงินทุนในการเพาะปลูก

ตารางที่ 1 แหล่งเงินทุน ส่วนวนเงินทุน ระยะเวลาการกู้ และอัตราดอกเบี้ยต่อไร่ ของเนื้อที่เพาะปลูกทุกขนาด ปีเพาะปลูก 2524/25 ของนิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา

เนื้อที่เพาะปลูก	ระยะเวลาการกู้ (เดือน)	แหล่งเงินทุนในสถาบัน			แหล่งเงินทุนนอกสถาบัน			รวม ดอกเบี้ย (บาท)
		เงินทุนเฉลี่ย (บาท)	อัตราดอกเบี้ย (ร้อยละ)	ดอกเบี้ย (บาท)	เงินทุนเฉลี่ย (บาท)	อัตราดอกเบี้ย (ร้อยละ)	ดอกเบี้ย (บาท)	
ขนาด 1-8 ไร่	6	1,085.72	14	76	600	14.30	42.91	118.91
ขนาด 9-16 ไร่	6	607.37	14	42.52	-	-	-	42.52
ขนาดมากกว่า 16 ไร่	6	634.03	14	44.38	-	-	-	44.38
รวมเนื้อที่ทุกขนาด	6	793.42	14	55.54	225	14.30	16.09	71.63

เนื่องจากการกู้เงินจำนวนมากกว่าจึงทำให้ดอกเบี้ยสูงกว่าเนื้อที่เพาะปลูกขนาด 9-16 ไร่ และขนาดมากกว่า 16 ไร่ ดอกเบี้ยนี้มีส่วนทำให้ต้นทุนรวมต่อไร่ของการเพาะปลูกฝ้ายขนาดเนื้อที่เพาะปลูก 1-8 ไร่สูงกว่าขนาดอื่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาว เรวดี ตั้งวงษ์เจริญ เกิดเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2497
กรุงเทพมหานคร ได้รับปริญญาบัญชีบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 จากวิทยาลัยการศา
การศึกษา 2519 ปัจจุบันทำงานเป็นพนักงานตรวจสอบบัญชี สังกัดงานการบัญชีสะพานเหลือง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย